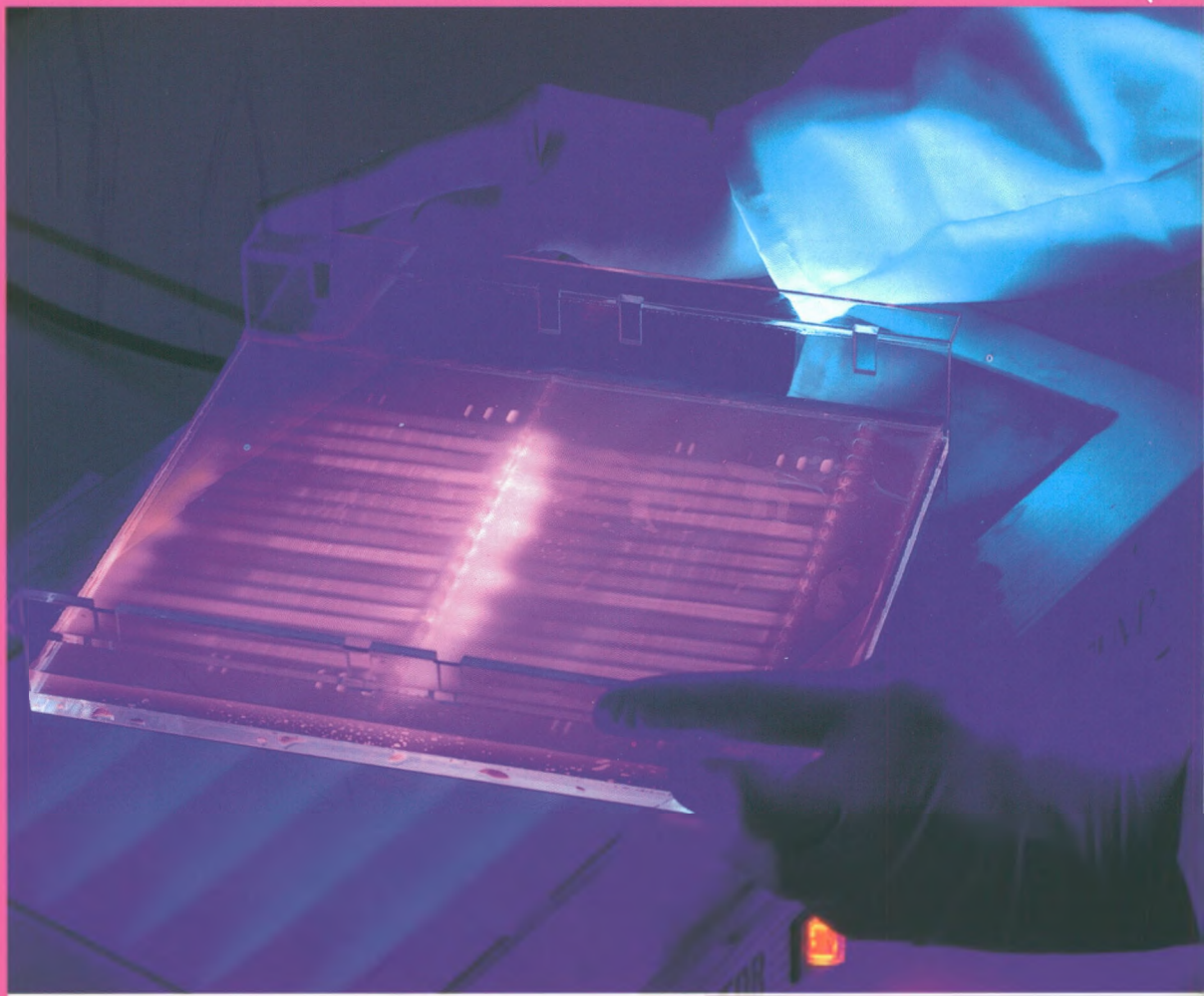

west • vlaanderen werkt

Het Vijfde Kaderprogramma voor Onderzoek,
Technologische Ontwikkeling en Demonstratie van de EU
Zonevreemde bedrijven en zonevreemde uitbreidingen
Economische groei in West-Vlaanderen
Het structuurplan Vlaanderen: de theorie voorbij?

WES

I. 1999

41ste jaargang
tweemaandelijks uitgave
verschijnt niet in
juli en augustus

LANO

CARPETS

13 →
14 →
← 17
← 18

CHATEAU DU CINEMA

LOMME •

LANO-SQUARE 10.000M²

LANO-BURO+DESIGN 18.000M²

2

Redactioneel

Zonevreemde bedrijven en zonevreemde uitbreidingen: een blijvende zorg voor de GOM - West-Vlaanderen en het bedrijfsleven

7

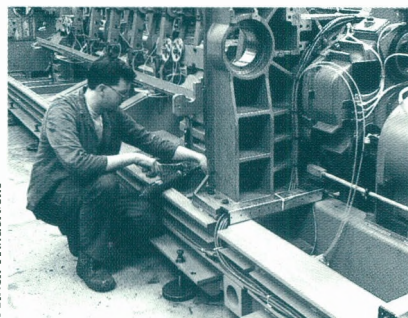
Het Vijfde Kaderprogramma voor Onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie van de EU

Alain Deleener

11

De economische groei in West-Vlaanderen

Tanja Termote

Patrick Holderbeke

21

Het structuurplan Vlaanderen: de theorie voorbij ?

Juliaan Theys

Jean Godecharle

Gom-info:

VLAMIVORM

Vlaamse steun voor tewerkstelling en opleiding

(Zie middenkatern)

28

Tabel:

Bezoldigde tewerkstelling in West-Vlaanderen naar bedrijfstak, 30 juni 1997

30

Het verloop van de sociaal-economische indicatoren en de conjunctuur in West-Vlaanderen

33

Kort genoteerd

37

Spectrum

West-Vlaamse bedrijventerreinen in kaart

Oplossing voor vijftientig zonevreemde bedrijven

Een nieuwe directeur voor het BC Regio Westhoek
Het West-Vlaamse Milieucharter
Vlaamse steun voor bedrijven die exporteren

Mutoh Europe start nieuwe productielijn

Reeds vier badplaatsen werken aan een kwaliteitsplan

De nv Dirk Frimout centrum opgericht
Nieuw management bij het BC regio Oostende
Milieuzorg in de kunststofsector
De Hallen Kortrijk breidt uit
Recordoverslag voor de haven van Zeebrugge

Succesvolle start voor Europees Life-project 'geïntegreerde zorgsystemen'

Het tweede verblijftoerisme aan onze kust in detail geanalyseerd

De toeristische sector in 1998

Ruime belangstelling voor West-Vlaamse hightech en distributiemogelijkheden

Realiseer uw innovatieprojecten via het HOBV-fonds

45

Technologietransfer

47

Agenda

48

Voordrachten

49

Fiscale Focus:

Nieuwe regels voor de overdracht van een handelszaak

52

Publicaties

Wes/Gom - West-Vlaanderen

Westvlaams Economisch Studie bureau vzw
Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek
050/36 71 36
fax 050/36 31 86
Postrekening
000-0125243-16
BTW
408 382 668
e-mail info@wes.be

Abonnement 1998
650 BEF (BTW en port
inbegrepen)
Postrekening
000-0125243-16
WES
Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek

Ontwerp lay-out
Johan Mahieu, Brugge
Drukkerij
Goekint Graphics,
Oostende
Foto kapt
Jean Godecharle,
Brugge

*Bij naamvermelding verschijnt de
bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur*

Beschermcomité

P. Breyne
gouverneur,
voorzitter algemene vergadering WES
prof. em. dr. O. Vanneste,
eregouverneur,
voorzitter raad van beheer WES
De heren G. Defreyne, J. Durnez,
G. Naeyaert, F. Peuteman,
mevrouw M.C. Van der Stichele-De Jaegere
de heer W. Vens
leden van de bestendige deputatie

Redactiecomité

A. Calus, P. Claerhout, G. Declercq, P. Delafontaine,
P. Kerckaert, P. Meurrens, J. Pattyn, J. Theys,
P. Van den Avenne, N. Vanhove

Redactiesecretaris

B. De Proost

Redactiesecretariaat en publiciteitsvoorwaarden

WES, Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek

Verantwoordelijke uitgever

N. Vanhove
Krakkestraat 3, 8200 St.-Andries (Brugge)

Zonevreemde bedrijven en zonevreemde uitbreidingen: een blijvende zorg voor de GOM - West-Vlaanderen en het bedrijfsleven

Meer dan andere provincies is West-Vlaanderen een gebied van zelfstandig ondernemen. Dit blijkt onder meer uit de jongste Volktelling (1991). Onder de Vlaamse provincies is West-Vlaanderen de provincie met het hoogste aandeel van werkgevers en zelfstandigen (als hoofdberoep) in de totale werkgelegenheid. Dit aandeel bedraagt voor West-Vlaanderen circa 18 % terwijl Vlaanderen als geheel ongeveer 15 % haalt. Dit zelfstandig ondernemen doet zich in West-Vlaanderen verhoudingsgewijze sterk voor in de industrie. Vandaar het grote aantal kleine en middelgrote industriële ondernemingen (KMO's). Het fenomeen doet zich vooral voor in de streek van Kortrijk, Roeselare en Tielt.

Deze talrijke KMO's zijn het resultaat van een sinds lang aanwezig, sterk ondernemersinitiatief in symbiose met familiekapitaal. Het gaat dus om de werking van eigen, interne groeikrachten; men spreekt ook van een "endogene ontwikkeling". De sterkte van deze ondernemingen is dat zij, meer dan grote ondernemingen in staat zijn soepel te werken. Deze soepelheid heeft te maken met snelheid, klantgerichtheid, gevoeligheid ten aanzien van nieuwe mogelijkheden en dergelijke meer.

In dit verband kan herinnerd worden aan een uitspraak van Guido Declercq op de Algemene Voorlichtingsvergadering van de GOM - West-Vlaanderen in 1983. Sprekend over West-Vlaanderen met "haar dicht weefsel van KMO's en haar pragmatische tradities" stelde hij : "Het Texas van Europa zou wel eens hier kunnen liggen, niet omwille van olie- en gasvoorkomens, maar omwille van werkkraft en creativiteit en flexibiliteit en durf en regionaal gespreid gezond verstand."¹

Het economisch fenomeen van deze vanouds gegroeide kleine en middelgrote ondernemingen heeft ook een ruimtelijk aspect. Veel van deze bedrijven zijn niet op bedrijventerreinen geconcentreerd maar staan verspreid in het bewoningsweefsel of in de open ruimte. Concreet betekent dit onder meer dat zij op het vlak van ruimtelijke ordening in een zeer ongemakkelijke positie zitten. Hierbij kan men twee situaties onderscheiden.

Ofwel zijn zij op de vigerende plannen (gewestplan, gemeentelijke plannen van aanleg) wel expliciet aangeduid, maar dan op een ruimtelijk beperkte wijze. Dit betekent dat zij, bij eventuele uitbreiding, in een niet gepaste bestemmingszone (bijvoorbeeld : landbouwzone) terecht komen. Met andere woorden : hun uitbreiding wordt "zonevreemd" en dus juridisch onmogelijk zolang de bestemming van de grond niet is gewijzigd (tenzij voor milieu-investeringen).

Ofwel zijn zij helemaal niet ingetekend op de vigerende plannen en zijn zij in hun geheel "zonevreemd". Hierbij valt te onderstrepen dat de gewestplannen initieel niet als gedetail-

leerde plannen werden gezien en dat gedetailleerde bestemmingen overgelaten werden aan de gemeentelijke plannen.

Om problemen van zonevreemde bedrijven en zonevreemde uitbreidingen op te lossen biedt de Vlaamse overheid sinds februari 1997 het instrument "Sectoraal Bijzonder Plan van Aanleg Zonevreemde Bedrijven" aan. In dit plan moet voor elk van de probleembedrijven van (eventueel een deel van) de gemeente een uitspraak over behoud en/of uitbreidingsmogelijkheden geformuleerd worden. Dit systeem is evenwel niet werkbaar omdat het te statisch is en zeer tijdrovend. Veel ervaring met het opmaken en goedkeuren van een dergelijk plan is er nog niet maar men kan gerust gewagen van twee à drie jaar. Deze gang van zaken staat haaks op de dynamiek die aanwezig is in de KMO's. Bovendien kan het Sectoraal Bijzonder Plan van Aanleg, volgens de thans van toepassing zijnde ministeriële omzendbrief, niet gebruikt worden in gevallen waarbij het gaat om een bestemmingsverandering van meer dan 5 ha; in dit geval moet een wijziging van het gewestplan doorgevoerd worden.

Vandaar dat de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij West-Vlaanderen sinds 1991 stelselmatig bij de bevoegde Vlaamse minister voorstellen indient tot wijziging van gewestplannen met het oog op het veiligstellen van zonevreemde bedrijven en zonevreemde uitbreidingen. Het gaat hierbij om gevallen die door de GOM, in samenspraak met de betrokken gemeentebesturen, verantwoord geacht worden. Hierbij houdt men niet enkel rekening met economische belangen maar gaat de aandacht evenzeer naar elementen van ruimtelijke ordening.

Gezien het feit dat vooral het centrale en zuidoostelijke deel van de provincie gekenmerkt is door het voorkomen van talrijke bedrijven in het bebouwingsweefsel of in de open ruimte, is het niet verwonderlijk dat de GOM - West-Vlaanderen in eerste instantie voorstellen indiende tot wijziging van de gewestplannen Roeselare-Tielt (in 1991, 1996 en 1997) en Kortrijk (in 1997). Deze GOM-voorstellen hadden betrekking op 72 bedrijven en een gezamenlijke oppervlakte van 302 ha. Bij de definitieve vaststelling van de gewestplanwijzigingen (Roeselare-Tielt : in 1995 en 1998; Kortrijk : in 1998) bleek dat slechts een gedeelte van de GOM-aanvragen gehonoreerd waren. Deze definitieve vaststellingen brachten soelaas voor 34 bedrijven met een gezamenlijke oppervlakte van 224 ha.

Hieraan kunnen we nog toevoegen dat, via de voorstellen die de GOM - West-Vlaanderen sedert 1991 indiende, in de gewestplannen Kortrijk, Roeselare-Tielt, Ieper-Poperinge, Veurne-Westkust en Diksmuide-Torhout ook bijkomende bedrijventerreinen of uitbreidingen van bedrijven-

terreinen werden voorzien. Het gaat om een globale oppervlakte van ongeveer 560 ha.

Tot zover de tot nog toe behaalde resultaten. De zaak is hiermee evenwel niet af. Ondertussen heeft de GOM - West-Vlaanderen immers ook voorstellen ingediend omtrent zonevrije bedrijven of zonevrije uitbreidingen voor andere West-Vlaamse gewestplannen. In 1998 werden voorstellen ingediend voor wijziging van de gewestplannen Brugge-Oostkust, Oostende-Middenkust en Ieper-Poperinge. Deze drie dossiers hebben betrekking op 24 bedrijven en 95 ha. Op heden heeft de bevoegde Vlaamse overheid de procedures voor de betrokken gewestplanherzieningen nog niet gestart.

Hetzelfde geldt ook in verband met een aantal eerder ingediende GOM-voorstellen voor bijkomende bedrijventerreinen of uitbreidingen van bedrijventerreinen in de gewestplannen Kortrijk, Ieper-Poperinge, Brugge-Oostkust, Oostende-Middenkust en Veurne-Westkust (samen circa 310 ha).

De GOM - West-Vlaanderen heeft echter niet enkel voorstellen tot gewestplanwijzigingen ingediend. Daarnaast heeft zij, vanuit dezelfde bezorgdheid, ook voorstellen tot wijziging van de regelgeving uitgewerkt en aan de bevoegde overheid overgemaakt. De achterliggende gedachte was tot een snelle en eenvoudige procedure te komen die tevens rechtszekerheid geeft.

Deze voorstellen komen hierop neer.

Wanneer het gaat om het behoud (regularisatie) van een zonevrij bedrijf of om een zonevrije uitbreiding (van een niet zonevrij bedrijf) en de betrokken oppervlakte bedraagt 5 ha of meer dan zou het instrument van het (normale) Bijzonder Plan van Aanleg (BPA) kunnen aangewend worden, mits evenwel een kortere goedkeuringsprocedure kan gevolgd worden (vijf maand in plaats van tien maand). De eindbeslissing omtrent de goedkeuring blijft in dit geval op het Vlaamse niveau.

Deze verkorte goedkeuringsprocedure voor een BPA wordt voor deze gevallen als volgt voorgesteld :

- het college van burgemeester en schepenen beslist tot het opmaken van een BPA en stelt een ontwerper aan;
- de ontwerper zendt het voorontwerpplan door bemiddeling van het college naar de door de Vlaamse regering aangeduide besturen en openbare instellingen;
- binnen de 30 dagen na het toezenden van het voorontwerpplan verlenen de besturen en de openbare instellingen schriftelijk advies, zoniet wordt het geacht gunstig te zijn. Indien nuttig wordt binnen de 15 dagen na het toezenden van het voorontwerp een coördinatievergadering gehouden met de betrokken administraties (AROHM, landbouw, economie, milieu).

Van deze coördinatie-vergadering wordt een schriftelijk verslag opgesteld;

- *het plan wordt op zijn eerstvolgende zitting aangepast door het college van burgemeester en schepenen (het voorontwerp wordt ontwerp) en onderworpen aan een openbaar onderzoek dat 30 dagen duurt. Gedurende deze periode kan ook eventueel een raadpleging van de gemeenteraad ingebouwd worden;*
- *het college van burgemeester en schepenen maakt op zijn eerstvolgende zitting proces-verbaal op van sluiting van het onderzoek en legt het ontwerp voor aan de bestendige deputatie en aan de Vlaamse regering;*
- *de bestendige deputatie brengt binnen 30 dagen advies uit, zoniet wordt het geacht gunstig te zijn;*
- *de Vlaamse regering verleent haar goedkeuring binnen 35 dagen vanaf de aanneming door het schepencollege, zoniet wordt het plan geacht goedgekeurd te zijn;*
- *het plan treedt in werking 15 dagen na bekendmaking van het goedkeuringsbesluit van de Vlaamse regering in het Belgisch Staatsblad.*

Wanneer echter de betrokken oppervlakte minder dan 5 ha bedraagt dan zou de zaak kunnen geregeld worden via het afleveren van een bouwvergunning op gunstig advies van de gemachtigde ambtenaar van de Administratie Ruimtelijke Ordening ("Stedenbouw").

Het GOM-voorstel terzake is dat de gemachtigde ambtenaar kan afwijken van de voorschriften van een (ontwerp-)gewestplan indien de aanvraag betrekking heeft op de verbouwing of uitbreiding van bestaande vergunde bedrijfsgebouwen binnen de onmiddellijke omgeving ervan (aansluitend en maximum 5 ha). Het gaat om :

- *bedrijfsgebouwen die een bestemming hebben die afwijkt van de bestemming zoals bepaald in het (ontwerp-)gewestplan;*
- *bedrijfsgebouwen die wel staan op een industriegebied maar wensen uit te breiden op gronden met een andere bestemming omdat er geen bedrijfstechnische uitbreidingsmogelijkheden zijn binnen het betrokken industriegebied.*

Het afwijkend advies van de gemachtigde ambtenaar (bevoegd voor een provincie) kan slechts worden verleend na gunstig advies van de bestendige deputatie van de provincie. Dit betekent dat de bevoegdheid in feite gedelegeerd wordt naar het provinciaal niveau.

Uit het voorgaande blijkt de bekommernis van de GOM-West-Vlaanderen voor het behoud van de levenskracht van de voor West-Vlaanderen typische KMO-economie.

Endogene streekontwikkeling is niet voor niets een van de pijlers van de strategie voor West-Vlaanderen zoals geformuleerd in "West-Vlaanderen 2000"² en in de provinciale "Beleidsnota Economie"³. De problematiek van de zone-

vreemde bedrijven en zonevreemde uitbreidingen zal zich overigens in de eerstkomende jaren wellicht nog scherper stellen omdat veel bedrijven binnenkort hun milieuvergunning moeten vernieuwen en naar aanleiding hiervan bepaalde aanpassingen willen doorvoeren. De koppeling tussen bouwvergunning en milieuvergunning kan dan ook voor problemen zorgen. Er zal dus zeker verder aan de weg moeten getimmerd worden om te komen tot pragmatische en bedrijfsvriendelijke oplossingen die verzoenbaar zijn met een goede ruimtelijke ordening.

- ¹ G. Declercq, "Economische vernieuwing door wetenschappelijk onderzoek en risicokapitaal : een nieuwe opdracht voor West-Vlaanderen", in "West-Vlaanderen Werkt", 1983, nr. 4.
- ² N. Vanhove en J. Theys, "West-Vlaanderen 2000 - Een strategie voor economische ontwikkeling", WES, 1990.
- ³ "Beleidsnota Economie", Provincie West-Vlaanderen, 1997.

Het Vijfde Kaderprogramma voor Onderzoek, Technologische Ontwikkeling en Demonstratie van de EU

Alain Deleener

wetenschappelijk adviseur IWT

Situering en definitie van een Kaderprogramma

Op wereldschaal komen snel nieuwe markten tot ontwikkeling op het gebied van onder meer informatie en communicatie, milieu en voedingsmiddelen. Omdat productie- en innovatiecycli steeds korter worden, gaan onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO) steeds zwaarder wegen op de kostenstructuur van de productie en in het internationaal concurrentiegebeuren. De Europese eenheidsmarkt beoogt dan ook

- de competitiviteit van de Europese industrie te bevorderen;
- het rationeel en optimaal gebruik van het potentieel binnen de Europese Unie (EU);
- het bevorderen van het welzijn van de burgers.

Wetenschap en technologie worden ingeschakeld in de verwezenlijking van deze objectieven en de ondersteuning van het EU-beleid in verschillende domeinen zoals onder meer milieu, energie en informatietechnologie.

Via een versterking van de technologische basis van de bedrijven wordt er gestreefd naar een verbetering van de internationale concurrentiepositie van de Europese industrie voornamelijk ten opzichte van de Verenigde Staten en Japan. De activiteiten op het vlak van OTO

en demonstratie worden gepland en gecoördineerd in de zogenaamde kaderprogramma's. Een kaderprogramma is een planning over meerdere jaren (meestal vier à vijf jaren) waarbij de prioritaire domeinen en het budget worden vastgelegd. Het vormt als het ware het beleidsinstrument van de EU op het vlak van OTO.

Historiek van de Kaderprogramma's

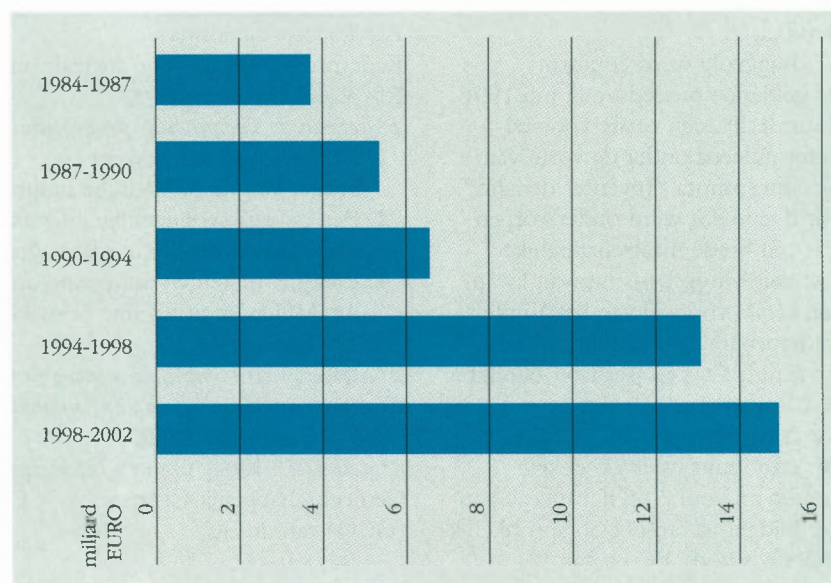
In de jaren vijftig was de politieke aandacht in Europa vooral gericht op het beheer van de energiebronnen. Twee energiebronnen waren toen belangrijk, namelijk kolen en nucleaire energie. Dit leidde tot de oprichting van supranationale organisaties zoals de EGKS en de CERN (Europees Centrum voor Kernonderzoek), later gevolgd door de EEG en EURATOM. De Europese onderzoeksactiviteiten situeerden zich dan ook voornamelijk rond deze twee domeinen. In 1974 zijn de onderzoeksactiviteiten uitgebreid

Om KMO's te stimuleren tot deelname aan het Kaderprogramma bestaan er specifieke maatregelen, die het indienen van voorstellen en het deelnemen aan de OTO-activiteiten door KMO's moeten vergemakkelijken.

tot andere terreinen en werd gestart met de uitvoering van een aantal grote sectoriële onderzoeksprogramma's. De eerste domeinen waarin dit soort programma's tot stand kwam waren: energie, milieu, en grondstoffen. Onder druk van de internationale concurrentie zijn er in het begin van de jaren tachtig een hele reeks nieuwe programma's tot stand gekomen op belangrijke technologische domeinen als informatietechnologie, biotechnologie, materialen enzomeer.

Naarmate de omvang en de diversiteit van de activiteiten van de Gemeenschap toenamen, ontstond de behoefte aan coördinatie van de onderzoeksactiviteiten en aan een strategisch overzicht van

Grafiek 1
Evolutie budget Kaderprogramma's

de diverse activiteiten. Vandaar dat het Europees onderzoeksbeleid nu wordt geformuleerd in een zogenaamd "Kaderprogramma voor Onderzoek, Technologische Ontwikkeling en Demonstratie van de Europese Gemeenschap".

Het Eerste Kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling ging van start in 1984, en duurde tot 1987 en had een totaal budget van 3,750 miljard ecu. Grafiek 1 geeft aan dat het belang van de achtereenvolgende kaderprogramma's aanzienlijk toeneemt. Voor het huidige Vijfde Kaderprogramma is een budget van 14,960 miljard ecu/euro voorzien.

Vorbereiding van het Kaderprogramma

Bij de voorbereiding van een kaderprogramma wordt eerst een voorstel van prioriteiten door de Europese Commissie (EC) geformuleerd. Dit voorstel wordt dan zowel aan de (Europese Minister-) Raad voor Onderzoek als aan het Europees Parlement (EP) voorgelegd. Het kaderprogramma vormt immers één van de weinige items waarover beide instellingen in consensus hun akkoord moeten geven. Bovendien moet de beslissing binnen de Raad (van Ministers) ook in consensus genomen worden. Elk land kan zijn veto stellen. Dit heeft tot gevolg dat er bij de besluitvorming en de totstandkoming van het Vijfde Kaderprogramma heel wat vertraging is opgelopen. Voor het volgende kaderprogramma zal dit enigszins kunnen vermeden worden daar binnen de Raad de beslissing met meerderheid van stemmen zal kunnen genomen worden.

Bijgevolg werd conform de geldende procedure in juli 1996 door de EC een eerste voorstel geformuleerd onder de vorm van de conceptnota "Inventer demain". Dit document werd onderworpen aan een brede maatschappelijke discussie en op basis hiervan kwam een eerste voorstel van het Vijfde Kaderprogramma in februari 1997 tot stand. Pas één jaar later bereikte de Ministerraad hierover een gemeenschappelijk standpunt. Dit standpunt week op enkele punten en vooral op het niveau van het budget af van het oorspronkelijk voorstel van de EC en van

het standpunt van het EP. Zo stelde de EC en het EP respectievelijk een totaal budget voor van 16,3 en 16,7 miljard ECU, terwijl de Minister-raad uiteindelijk een maximum van 14 miljard ECU voorstelde. Om tot een consensus te komen was een lange onderhandelings- en reconciliatieperiode noodzakelijk. Uiteindelijk werd op 17 november 1998 een compromis bereikt en werd op 22 december 1998 het Vijfde Kaderprogramma finaal goedgekeurd met een budget van 14,96 miljard ECU/EURO.

Momenteel zijn de besprekingen van de werkprogramma's (werk- of implementatieplannen) van de verschillende specifieke programma's aan de gang.

Structuur van het Vijfde Kaderprogramma

In tegenstelling tot de vroegere kaderprogramma's, die bestonden uit programma's rond bepaalde technologiedomeinen (informatie, milieu, en dergelijke) is het Vijfde Kaderprogramma nu opgebouwd rond vier thematische programma's en drie horizontale programma's.

Thematische programma's

De thematische programma's zijn gekozen in functie van voor de EU prioritaire sociale economische doelstellingen of probleem-

gebieden. Elk van de thematische programma's is opgebouwd rond drie onderdelen:

- kernactiviteiten,
- generieke activiteiten,
- steun voor onderzoeksinfrastructuur.

De kernactiviteiten vormen de belangrijkste nieuwigheid van het Vijfde Kaderprogramma en zijn zijn bedoeld om een gemeenschappelijk Europees probleem aan te pakken. Zij gaan uit van een probleemgerichte en multidisciplinaire aanpak. Men zal dus bij het indienen van projectvoorstellen moeten nagaan in welke mate het voorstel een oplossing kan bieden aan één van de prioritaire socio-economische thema's, geformuleerd onder de vorm van de kernactiviteiten. In totaal zijn er 20 kernactiviteiten (zie hieronder):

Kwaliteit van het bestaan en beheer van de biologische hulpbronnen

- Voeding, voedingswetenschap en gezondheid;
- Beheersing van infectieziekte;
- De cel als fabriek;
- Milieu en gezondheid;
- Duurzame landbouw, visserij en landbouw en geïntegreerde ontwikkeling van plattelands gebieden, met inbegrip van berggebieden;
- Vergrijzing van de bevolking en handicaps.

Structuur van het Vijfde Kaderprogramma

	Bedrag in miljoen EURO	%
Totaal budget	14.960	100
EU Kaderprogramma	13.700	91,6
Kaderprogrammama voor nucleair onderzoek (Euratom)	1.260	8,4
EU Kaderprogramma	13.700	100
<i>1° activiteit: Thematische programma's</i>	<i>10.843</i>	<i>79</i>
1. Kwaliteit van het bestaan en beheer van de biologische hulpbronnen	2.413	22,3
2. Een gebruiksvriendelijke informatiemaatschappij	3.600	33,2
3. Concurrerende en duurzame groei	2.705	24,9
4. Energie, milieu en duurzame ontwikkeling		
4a. Milieu en duurzame ontwikkeling	1.083	10
4b. Energie	1.042	9,6
<i>2° activiteit: Internationale samenwerking</i>	<i>475</i>	<i>3,5</i>
<i>3° activiteit: Bevordering van innovatie en deelname van KMO's</i>	<i>363</i>	<i>2,6</i>
<i>4° activiteit: Verhoging van het menselijk potentieel</i>	<i>1.280</i>	<i>9,3</i>
Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (GCO) van de EC	739	5,4

Een gebruiksvriendelijke informatiemaatschappij

- Systemen en diensten voor de burger;
- Nieuwe werkmethoden en elektronische handel;
- Multimedia-inhoud en -instrumenten;
- Essentiële technologie en infrastructuren.

Een concurrerende en duurzame groei

- Innovatieve producten, procédés en organisatie;
- Duurzame mobiliteit en intermodaliteit;
- Landvervoer- en mariene technologieën;
- Nieuwe perspectieven voor de luchtvaart (aëronautiek).

Behoud van het ecosysteem

Milieu en duurzame ontwikkeling

- Duurzaam waterbeheer en waterkwaliteit;
- Veranderingen op wereldschaal, klimaat en biodiversiteit;
- Duurzame mariene ecosystemen;
- De stad van morgen en het culturele erfgoed.

Energie

- Schonere energiesystemen, met inbegrip van systemen van hernieuwbare energie;
- Economische en efficiënte energie voor een concurrerend Europa.

Horizontale programma's

Bij de horizontale programma's zijn er geen kernactiviteiten, behalve voor "Verhoging van het menselijk onderzoekspotentieel", waar "Verdieping van de fundamentele kennis op sociaal-economisch gebied" toegevoegd werd. Een belangrijke nieuwigheid in dit laatste horizontale programma is het opentrekken van de opleidingsbeurzen voor jonge onderzoekers, de zogenaamde Marie Curie beurzen, naar het bedrijfsleven. Het moet jonge onderzoekers in staat stellen in een andere lidstaat onderzoek te verrichten in een industriële of commerciële omgeving. Voorts is het de bedoeling de samenwerking tussen het bedrijfsleven en de universiteiten te stimuleren. Van de gastonderneming wordt verwacht dat zij

voor een aangepaste onderzoeksinfrastructuur en een degelijke begeleiding zorgt. Er worden bijzondere regelingen uitgewerkt om de deelneming van KMO's aan dit beursensysteem te vergemakkelijken. De middelen worden gezamenlijk door de Europese Commissie en het gastbedrijf ter beschikking gesteld.

Beheer van de programma's

Het kaderprogramma en de specifieke programma's worden in eerste instantie beheerd door de EC. Zij worden hierin bijgestaan door beheerscomités of de zogenaamde programmacomités en de Externe Adviesgroepen (EAGs). Deze laatste zijn een nieuwigheid in het Vijfde kaderprogramma. Zij zijn samengesteld uit experts uit de industriële en wetenschappelijke wereld en uit gebruikersgroepen en zij adviseren de EC in verband met de werkprogramma's en de prioriteiten. De programmacomités zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende Lidstaten en bepalen samen met de EC de werkprogramma's, de oproepen en de selectie van projecten. De Belgische delegaties bij deze comités zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende gewesten en gemeenschappen en de federale overheid. De Vlaamse vertegenwoordigers van de meeste thematische programma's alsook van het horizontaal programma "Bevordering van innovatie en stimulering van deelname van KMO's" zijn IWT-adviseurs.

EU-financiering en KMO-specifieke maatregelen

Iedereen (openbare en particuliere instellingen), gevestigd in de EU, ongeacht de vorm van de rechtspersoonlijkheid kan een projectvoorstel indienen. Samenwerking met een partner is evenwel een absolute ontvankelijkheidsvereiste: de indieners dienen samen te werken met ten minste één partner uit een andere Lid-Staat of geassocieerd land. De meeste onderzoeksprojecten vinden plaats onder de vorm van projecten voor gezamenlijke rekening ('shared cost'). Hierbij worden de kosten gedeeld door de partners in

het project en de EU. De totale steun van de EU zal in het algemeen nooit meer bedragen dan 50 % van de volledige projectkosten.

Om KMO's te stimuleren tot deelname aan het kaderprogramma bestaan er specifieke maatregelen, die het indienen van voorstellen en het deelnemen aan de OTO-activiteiten door KMO's moeten vergemakkelijken. De Europese definitie van KMO is een bedrijf

- met minder dan 250 werknemers,
- met ofwel een jaaromzet van maximum 40 miljoen euro (ca. 1,6 miljard fr.) ofwel een jaarlijks balanstotaal van maximum 27 miljoen euro (ca. 1 miljard fr.)
- en waarvan niet meer dan één derde in het bezit is van een moedermaatschappij of een andere grote organisatie (met uitzondering van financiële instellingen).

Voor de KMO's bestaan er onder meer twee specifieke maatregelen.

- **Verkenningpremies:** met deze premies (maximum 22.500 euro of 907.648 fr.) kunnen de KMO's een definitief projectvoorstel uitwerken via bijvoorbeeld haalbaarheidsstudies of het zoeken van bijkomende partners.
- **Onderzoeksprojecten in samenwerkingsverband:** hierbij kunnen minimum drie KMO's uit minstens twee verschillende Lidstaten voor een gemeenschappelijk technologisch probleem een projectvoorstel uitwerken dat door een derde entiteit ('RTD-performer') met aangepaste onderzoekscapaciteit kan uitgevoerd worden. Deze projecten kunnen continu bij de EC ingediend worden.

Indienen van projectvoorstellen en selectie

In het algemeen kunnen projectvoorstellen ingediend worden nadat de EC een oproep voor voorstellen heeft gelanceerd. De eerste oproepen worden voor de meeste programma's verwacht vanaf 1 maart 1999. Drie maanden na de oproep is de sluitingsdatum, de uiterste datum waarop de projectvoorstellen moeten ingediend zijn. Na deze datum vindt de evaluatie plaats door een internationaal

panel van experts. De selectie van voorstellen, die voor EU-financiering in aanmerking komt, wordt vervolgens voorgelegd aan het programmacomit   en aan de EU-Commissarissen. Na goedkeuring door deze laatste volgen de contractonderhandelingen en pas na de goede afloop hiervan kunnen de projecten van start gaan. Concreet wil dit zeggen dat de eerste projecten slechts op het einde van 1999 zullen kunnen van start gaan.

Nadere informatie

Indien u eraan denkt een transnationaal projectvoorstel in te dienen is het vooral belangrijk u tijdig te informeren en voor te bereiden. U kan zich bij het uitwerken van een voorstel ook laten adviseren. Voor informatie over het Vijfde Kaderprogramma en project-advisering kan u steeds bij

het IWT terecht. Bovendien wordt door IWT regelmatig de nieuwsbrief "IWT-info" uitgegeven. Deze bevat informatie over opportuniteiten op het vlak van OTO (onder meer oproepen, zoeken van partners, technologie-overdracht); men kan er zich kosteloos op abonneren.

Bijkomende informatie vindt u ook op de volgende websites:
<http://www.iwt.be>
<http://www.cordis.lu/> (dit is de website van de informatiedienst van het EU-kaderprogramma, die niet alleen de recentste informatie bevat over de komende oproepen maar ook over lopende projecten, partners en projectresultaten)

Voor meer informatie over het Vijfde Kaderprogramma kan u terecht bij Alain Deleener, IWT, Bischoffsheimlaan 25, 1000 Brussel;
 tel: 02/209 09 25,
 fax 02/223 11 81,
 E-mail: adl@iwt.be

TIV

Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen vzw

Gemeenschappelijke Cel van de Vlaamse GOM's

Als innoverende KMO wenst U: een goed product, een geschikte partner, een klare kijk op de nieuwste technologische ontwikkelingen, een passende strategie, de juiste informatiekanalen, een snel resultaat

TIV:

uw rechterhand voor een succesvolle innovatiestrategie

Tot uw beschikking staan:
 een multidisciplinair team
 jarenlange ervaring in het opsporen van de nieuwste producten, processen of projecten
 toegang tot databanken, instituten, federaties,...
 waar ook ter wereld
 een flexibele, uitgeteste methodiek
 technologie-monitoring
 geleide workshop voor het initi  ren van productidee  n

TIV biedt U een volledig gepersonaliseerd programma aan

startbespreking en formulering van uw interesseprofiel
 wereldwijde prospectie en contactname
 analyse van de respons
 evaluatie van de voorstellen
 rapportering van de resultaten
 opvolging van de contacten

Contactadressen

GOM - West-Vlaanderen
 Baron Ruzettelaan 33,
 8310 Brugge-Assebroek
 Tel. 050/35 81 31
 Fax 050/36 31 86

TIV
 Bisschoffsheim 25,
 1000 Brussel
 Tel. 02/219 56 10
 Fax 02/219 82 27

europartner[®] time systems | sales management

**TIJDSREGISTRATIE
JOBOPVOLGING
NACALCULATIE**

Wie doet wat?
 Aan welk order of project?
 Verbruikte materialen?
 Aantal?
 Wanneer en hoelang?
 Niet-productieve uren?
 Rendement?
 Controle voorcalculatie?

EUROCAP software

**ECHTE MOBILITEIT
VOOR VERTEGENWOORDIGERS**

- Complete PC in handformaat
- Geen opstarttijden
- Probleemloze Windows '95/NT connectiviteit

PROSPECTIE - DATABASE

- Eenvoudig en overzichtelijk
- Uiterst selectieve database
- Windows '95/NT

Europartner Time Systems bvba • Ringlaan 20 • B-8520 Kuurne
 E-mail: info@europartner.be • Tel.: (056) 35 54 16 • Fax: (056) 37 27 95

De economische groei in West-Vlaanderen

Tanja Termote

stafmedewerker GOM - West-Vlaanderen

Inleiding

Iedereen die begaan is met de sociaal-economische ontwikkeling van een bepaalde regio heeft behoefte aan statistische informatie omtrent deze regio. Het beschikken over gegevens betreffende de bruto toegevoegde waarde als indicator van de economische groei van een gewest, provincie of arrondissement is dan ook onontbeerlijk. Ingevolge de EU-reglementering inzake de structuurfondsen heeft men ook op Europees vlak behoefte aan dergelijke regionaal-economische gegevens.

Eind 1994 werd het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) opgericht. Eén van de taken van deze instelling was het opstellen van regionale rekeningen. Voor deze taak doet het Instituut voor de Nationale Rekeningen een beroep op de Nationale Bank van België.

Voorliggend artikel heeft de bespreking van deze regionale rekeningen als voorwerp. In paragraaf 1 lichten we het begrip 'toegevoegde waarde' toe. De tweede paragraaf geeft de evolutie tussen 1985 en

1996 weer van de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs, in prijzen van 1990. We beschikken hier over cijfers tot op het arrondissementeel niveau. De derde paragraaf toont cijfers over de bruto toegevoegde waarde per inwoner. Paragraaf 4 bekijkt het aandeel van de verschillende bedrijfstakken in de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs van het Rijk, het Vlaams Gewest en de provincie West-Vlaanderen. Paragraaf 5 vat de voornaamste bevindingen voor West-Vlaanderen samen.

Het begrip toegevoegde waarde

De toegevoegde waarde is gelijk aan het verschil tussen enerzijds de waarde van de geproduceerde goederen en diensten en anderzijds de waarde van de in het productieproces verbruikte goederen en diensten (= intermediair verbruik).

Toegepast op regionaal vlak betekent dit dat de toegevoegde waarde van een gebied, bijvoorbeeld West-Vlaanderen, de som is van de toegevoegde waarde gerealiseerd

De evolutie van de bruto toegevoegde waarde in constante prijzen over een bepaalde periode vormt een beeld van de economische groei van een regio. Voor West-Vlaanderen stellen we vast dat vooral het arrondissement Tielt, maar ook de arrondissementen Roeselare, Veurne en Ieper tussen 1985 en 1996 sterke economische groei cijfers laten optekenen.

door de in West-Vlaanderen gevestigde productie-eenheden (van goederen en diensten) en dus alle productieve activiteiten omvat die in West-Vlaanderen plaats vinden, ongeacht het feit of de productiefactoren (arbeiders en eigenaars van de gebruikte kapitaalgoederen) al dan niet in West-Vlaanderen verblijven¹.

De cijfers die wij in voorliggend artikel hanteren betreffen deze van de *bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs, in prijzen van 1990*.

Het hanteren van het bruto concept betekent dat we geen rekening houden met de technische en economische slijtage waaraan de kapitaalgoederenvoorraad in de bedrijven onderhevig is. Indien we hiermee wel rekening zouden houden dan verminderen we de bruto toegevoegde waarde met de afschrijvingen die de bedrijven doen. Op die manier verkrijgen we de netto toegevoegde waarde.

We kunnen de toegevoegde waarde uitdrukken in marktprijzen of in factorkosten. De waardering tegen factorkosten gebeurt op basis van de vergoeding die men toekent aan de productiefactoren. De marktprijs kan hiervan afwijken door indirecte belastingen, die de marktprijs opdrijven boven de factorkost, en door overheidssubsidies, waardoor bedrijven hun producten kunnen afzetten tegen een marktprijs beneden de factorkost. Wij opteren hier voor een waardering tegen marktprijs, dit wil zeggen,

Koramic, pannenfabriek

Patrick Holderbeke

Tabel 1

Evolutie tussen 1985 en 1996 van de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs in de arrondissementen, provincies, gewesten en het Rijk (in constante prijzen van 1990 en in miljard fr.)

Omschrijving	Gemiddelde jaarlijkse groei							
	1985	1990	1995	1996	1985-1990	1990-1996	1995-1996	1985-1996
Arrondissement								
Brugge	150,5	178,9	188,3	188,2	3,5%	0,9%	0,0%	2,1%
Diksmuide	19,0	22,1	24,0	24,4	3,1%	1,6%	1,8%	2,3%
Ieper	44,0	53,3	57,4	59,0	3,9%	1,7%	2,7%	2,7%
Kortrijk	138,2	167,8	175,7	177,6	4,0%	0,9%	1,1%	2,3%
Oostende	73,3	82,4	85,2	84,7	2,4%	0,5%	-0,5%	1,3%
Roeselare	70,9	86,3	94,6	96,7	4,0%	1,9%	2,2%	2,9%
Tielt	41,3	55,2	63,3	64,8	6,0%	2,7%	2,4%	4,2%
Veurne	32,8	38,2	44,4	44,6	3,1%	2,6%	0,3%	2,8%
Aalst	93,4	108,2	114,5	116,0	3,0%	1,2%	1,3%	2,0%
Dendermonde	68,5	78,9	83,1	84,9	2,9%	1,2%	2,2%	2,0%
Eeklo	30,9	34,7	38,9	39,6	2,3%	2,2%	1,8%	2,3%
Gent	307,1	352,7	357,2	361,3	2,8%	0,4%	1,2%	1,5%
Oudenaarde	48,3	62,1	63,9	64,5	5,1%	0,6%	1,0%	2,7%
Sint Niklaas	101,3	121,4	127,5	131,1	3,7%	1,3%	2,9%	2,4%
Antwerpen	768,8	870,4	929,2	933,3	2,5%	1,2%	0,4%	1,8%
Mechelen	133,2	151,6	168,8	173,4	2,6%	2,3%	2,7%	2,4%
Turnhout	184,9	228,5	262,0	264,9	4,3%	2,5%	1,1%	3,3%
Hasselt	188,0	256,5	281,0	283,9	6,4%	1,7%	1,0%	3,8%
Maaseik	78,9	105,8	116,7	117,2	6,0%	1,7%	0,4%	3,7%
Tongeren	56,7	66,8	76,3	78,2	3,3%	2,7%	2,6%	3,0%
Halle-Vilvoorde	215,3	265,5	315,8	328,7	4,3%	3,6%	4,1%	3,9%
Leuven	168,5	194,8	215,7	219,1	2,9%	2,0%	1,5%	2,4%
Aat	25,5	29,1	29,6	29,3	2,6%	0,1%	-1,3%	1,2%
Charleroi	182,4	196,9	204,3	204,6	1,5%	0,6%	0,1%	1,0%
Bergen	97,5	108,6	114,9	116,5	2,2%	1,2%	1,4%	1,6%
Moeskroen	28,4	33,0	38,2	39,8	3,0%	3,1%	4,1%	3,1%
Zinnik	60,7	70,0	67,0	67,3	2,9%	-0,6%	0,4%	0,9%
Thuin	42,1	47,5	47,1	47,7	2,5%	0,1%	1,2%	1,2%
Doornik	55,3	64,6	66,0	65,8	3,2%	0,3%	-0,2%	1,6%
Hoei	53,5	62,6	62,8	65,4	3,2%	0,7%	4,1%	1,8%
Luik	307,6	315,8	320,0	321,1	0,5%	0,3%	0,3%	0,4%
Verviers	114,8	125,4	135,1	137,9	1,8%	1,6%	2,1%	1,7%
Borgworm	20,5	24,7	24,9	25,4	3,8%	0,5%	2,1%	2,0%
Aarlen	20,0	22,6	25,9	26,4	2,4%	2,6%	2,0%	2,5%
Bastenaken	15,1	17,2	22,6	22,1	2,6%	4,3%	-2,1%	3,5%
Marche-en-Famenne	19,9	24,7	28,0	28,5	4,5%	2,4%	1,5%	3,3%
Neufchâteau	22,0	27,0	29,3	29,4	4,1%	1,4%	0,2%	2,7%
Virton	15,2	20,5	19,5	19,8	6,3%	-0,7%	1,5%	2,4%
Dinant	36,8	41,6	44,4	45,2	2,5%	1,4%	1,9%	1,9%
Namen	106,7	123,5	134,9	139,0	3,0%	2,0%	3,1%	2,4%
Philippeville	19,6	20,2	22,0	22,4	0,6%	1,8%	1,8%	1,2%
Nijvel	121,3	139,9	163,8	165,9	2,9%	2,9%	1,2%	2,9%
Brussel-Hoofdstad	821,8	913,3	919,4	944,5	2,1%	0,6%	2,7%	1,3%
Provincie								
West-Vlaanderen	569,9	684,2	732,9	739,9	3,7%	1,3%	1,0%	2,4%
Oost-Vlaanderen	649,6	758,0	785,1	797,5	3,1%	0,9%	1,6%	1,9%
Antwerpen	1.086,8	1.250,5	1.360,0	1.371,6	2,8%	1,6%	0,9%	2,1%
Limburg	323,6	429,0	473,9	479,3	5,8%	1,9%	1,1%	3,6%
Henegouwen	492,0	549,7	567,2	571,0	2,2%	0,6%	0,7%	1,4%
Luik	496,4	528,5	542,8	549,8	1,3%	0,7%	1,3%	0,9%
Luxemburg	92,1	112,0	125,3	126,1	4,0%	2,0%	0,6%	2,9%
Namen	163,1	185,3	201,3	206,7	2,6%	1,8%	2,7%	2,2%
Vlaams-Brabant	383,8	460,3	531,5	547,8	3,7%	2,9%	3,1%	3,3%
Waals-Brabant	121,3	139,9	163,8	165,9	2,9%	2,9%	1,2%	2,9%
Gewest								
Vlaams Gewest	3.013,7	3.582,1	3.883,4	3.936,1	3,5%	1,6%	1,4%	2,5%
Waals Gewest	1.365,0	1.515,4	1.600,4	1.619,4	2,1%	1,1%	1,2%	1,6%
Brussel-Hoofdstad	821,8	913,3	919,4	944,5	2,1%	0,6%	2,7%	1,3%
Extraregionaal gebied*	20,5	23,5	10,6	8,4	2,8%	-15,7%	-20,6%	-7,8%
Rijk	5.221,1	6.034,3	6.413,8	6.508,4	2,9%	1,3%	1,5%	2,0%

* Het extraregionaal gebied bevat alle ingezeten eenheden die gevestigd zijn in het economische gebied van België, maar niet in het eigenlijke geografisch gebied (militairen in Duitsland, Belgische ambassades in het buitenland, ...)

Bron : Instituut voor de Nationale Rekeningen, verwerking WES

inclusief indirecte belastingen en exclusief subsidies.

Om een evolutie te krijgen van het productievolume van goederen en diensten dat een economie voortbrengt, is het belangrijk de toegevoegde waarde uit te drukken in constante prijzen (bijvoorbeeld in prijzen van 1990) en niet in werkelijke prijzen. De bruto toegevoegde waarde in werkelijke prijzen wijzigt immers niet alleen bij veranderende productievolumes maar ook bij veranderende prijzen. Bij de bepaling van de bruto toegevoegde waarde in constante prijzen houdt men prijswijzigingen buiten de berekening waardoor de bruto toegevoegde waarde enkel wijzigt bij veranderingen in de geproduceerde hoeveelheid. De evolutie van de bruto toegevoegde waarde in constante prijzen over een bepaalde periode vormt dus een beeld van de economische groei van een regio.

Om de leesbaarheid van dit artikel te vergemakkelijken zullen we in hetgeen volgt dikwijls spreken over de bruto toegevoegde waarde zonder meer. We bedoelen hier echter steeds de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs, in prijzen van 1990, mee.

Evolutie tussen 1985 en 1996 van de bruto toegevoegde waarde

Tabel 1 geeft de evolutie weer van de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs, in constante prijzen van 1990, van het Rijk,

de gewesten, provincies en arrondissementen over de periode 1985-1996.

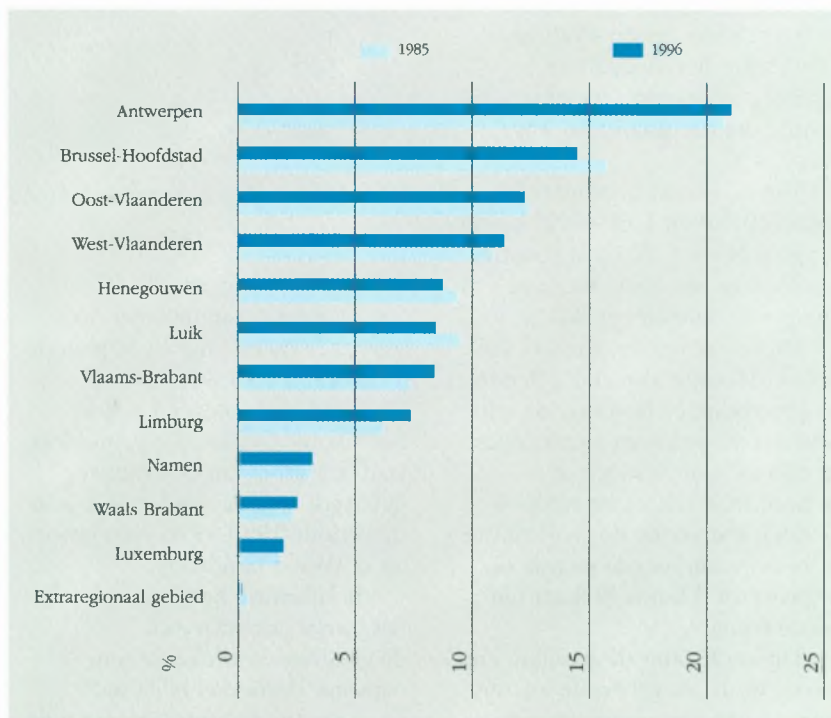
Uit deze tabel leiden we af dat in 1996 de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs, in constante prijzen van 1990, in België meer dan 6.500 miljard fr. bedroeg. Tussen 1985 en 1996 is de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs in volume jaarlijks met gemiddeld 2 % gestegen. De gemiddelde

jaarlijkse toename is hoger in het Vlaams Gewest (2,5 %) dan in het Waals Gewest (1,6 %) en in Brussel-Hoofdstad (1,3 %). Hierdoor is het aandeel van het Vlaams Gewest in de bruto toegevoegde waarde van het Rijk gestegen van 57,8 % in 1985 tot 60,5 % in 1996.

Figuur 1 toont de evolutie tussen 1985 en 1996 van het aandeel per provincie² in de bruto toe-

Figuur 1

Evolutie tussen 1985 en 1996 van het aandeel per provincie in de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs, in constante prijzen van 1990, van het Rijk (in %)

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen, verwerking: WES

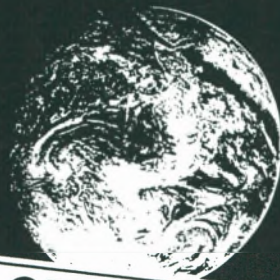
ZEEBRUGGE : THE PLACE TO BE FOR BUSINESS

Investeer nu in de toekomst. De Transportzone Zeebrugge biedt ruimte (gronden) en burelen voor alle Haven- en Transportgebonden bedrijven.

Voor inlichtingen en begeleiding bel nu
NV TRANSPORTZONE op het nummer 050 / 54.76.47
(internationaal /3250.547.647)

TRANSPORTZONE ZEEBRUGGE NV

AN OFFICE WITH A
WORLDWIDE VIEW!

b&w 050/33.78.16

gevoegde waarde van het Rijk.

De provincie Antwerpen levert in 1996 het grootste aandeel (21,1 %) in de bruto toegevoegde waarde van het Rijk. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest komt met een aandeel van 14,5 % op de tweede plaats, gevolgd door Oost-Vlaanderen (12,3 %) en West-Vlaanderen (11,4 %).

Tussen 1985 en 1996 kent van de Vlaamse provincies enkel Oost-Vlaanderen een lichte daling van het aandeel in de bruto toegevoegde waarde van het Rijk. De provincie Limburg is de sterkste groeier. Dankzij een gemiddelde jaarlijkse toename van de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs in volume met 3,6 %, vooral te danken aan de sterke groei tussen 1985 en 1990, stijgt het aandeel van Limburg in de bruto toegevoegde waarde van het Rijk van 6,2 % naar 7,4 %.

Van de Waalse provincies kennen Henegouwen en Luik een achteruitgang en Namen, Waals-Brabant en Luxemburg een lichte toename van hun positie binnen het Rijk.

De daling van het aandeel van Brussel-Hoofdstad met 1,2 %-punt is opmerkelijk en bevestigt de tendens dat de bedrijven zich minder en minder gaan vestigen in de hoofdstad zelf, maar eerder in de rand, wat vooral de evolutie van de bruto toegevoegde waarde in de provincie Vlaams-Brabant ten goede komt.

Figuur 2 toont de jaarlijkse groei van de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs, in prijzen van 1990 voor West-Vlaanderen, het Vlaams Gewest en het Rijk. Hieruit kunnen we concluderen dat de prestaties van West-Vlaanderen tussen 1988 en 1990 opmerkelijk beter waren in vergelijking met het Vlaams Gewest en het Rijk. In 1988 werd zelfs een groei van 6,3 % opgemeten voor West-Vlaanderen. In de periode 1985-1990 kent de provincie West-Vlaanderen dan ook een hogere gemiddelde jaarlijkse groei (3,7 %) van de bruto toegevoegde waarde dan het Vlaams Gewest (3,5 %) en het Rijk (2,9 %).

Vanaf de jaren negentig moeten we het stellen met kleinere groeicijfers. Dit is niet alleen voor West-Vlaanderen het geval. Tabel 1 toont dat de gemiddelde jaarlijkse groei van de bruto toegevoegde waarde in alle provincies lager ligt in de periode 1990-1996 vergeleken met de periode

Figuur 2

Evolutie tussen 1986 en 1996 van de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs, in constante prijzen van 1990 (veranderingspercentages ten opzichte van het vorige jaar)

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen, verwerking: WES

1985-1990. De gemiddelde jaarlijkse groei van de bruto toegevoegde waarde ligt in de periode 1990-1996 op 1,3 % in West-Vlaanderen tegenover 1,6 % in het Vlaams Gewest. De gemiddelde jaarlijkse groei van de bruto toegevoegde waarde van het Rijk is in de periode 1990-1996 even groot als in West-Vlaanderen.

Bekijken we het groeicijfer van het laatste jaar waarvoor de gegevens beschikbaar zijn, namelijk 1996, dan blijkt dat de groei van de bruto toegevoegde waarde in 1996 lichtjes lager ligt in West-Vlaanderen (1 %) dan in het Vlaams Gewest (1,4 %) en het Rijk (1,5 %).

Op arrondissementeel niveau (zie tabel 1 en kaart 1) blijkt dat het arrondissement Tielt tussen 1985 en 1996, met een gemiddelde jaarlijkse groei van de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs, in constante prijzen van 1990, van 4,2 %, de sterkste groeier is van alle 43 Belgische arrondissementen. Het arrondissement Halle-Vilvoorde kent een gemiddelde jaarlijkse groei van 3,9 % en komt hiermee op de tweede plaats. De Limburgse arrondissementen Hasselt en Maaseik, met een gemiddelde jaarlijkse groei van 3,8 % respectievelijk 3,7 %, positioneren zich op de derde en vierde plaats.

Van de West-Vlaamse arrondissementen zien we dat het arrondissement Brugge de grootste

toegevoegde waarde blijft leveren voor West-Vlaanderen, gevolgd door het arrondissement Kortrijk. Beide arrondissementen stonden in 1996 samen in voor bijna de helft (49,4%) van de in West-Vlaanderen gerealiseerde bruto toegevoegde waarde. Er zijn echter verschillende andere West-Vlaamse arrondissementen die tussen 1985 en 1996 een sterkere groei laten optekenen. Naast de sterke prestatie van het arrondissement Tielt, blijkt immers dat ook de arrondissementen Roeselare (2,9 %), Veurne (2,8 %) en Ieper (2,7 %) relatief sterke jaarlijkse groeicijfers kennen. De arrondissementen Diksmuide (2,3 %), Kortrijk (2,3 %) en Brugge (2,1 %) kennen een gemiddelde jaarlijkse groei die onder het cijfer van het Vlaams Gewest ligt (2,5 %), maar wel boven dat van het Rijk (2 %). Enkel het arrondissement Oostende scoort onder het gemiddelde van het Rijk. Met een gemiddelde jaarlijkse groei van de bruto toegevoegde waarde van 1,3 %, is het arrondissement Oostende, tussen 1985 en 1996, de kleinste groeier van alle Vlaamse arrondissementen.

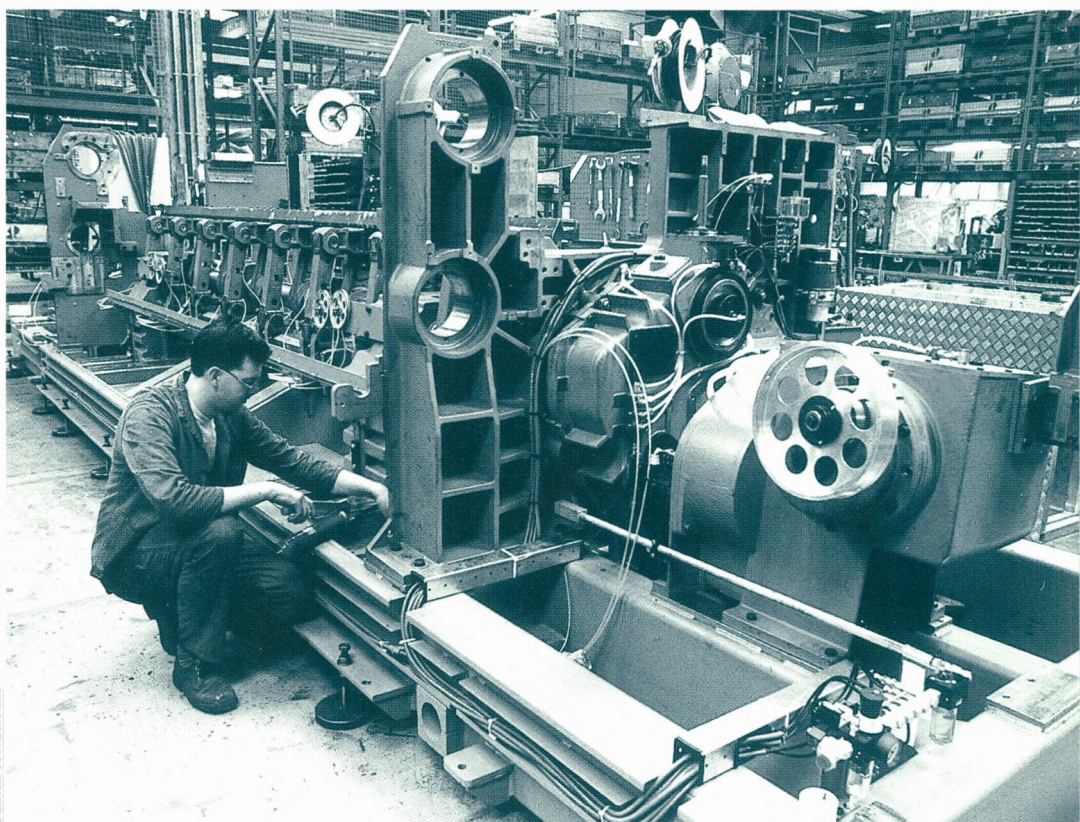
In 1996 kende het arrondissement Oostende zelfs een daling van de bruto toegevoegde waarde met 0,5 %. In het arrondissement Brugge werd in 1996 een nulgroei opgetekend. Het arrondissement Veurne kent in 1996 nog een kleine groei van de bruto toegevoegde waarde van 0,3 %, maar positioneert

zich hiermee ver beneden de groei in het Vlaams Gewest en het Rijk. Ook in het arrondissement Kortrijk blijft de groei onder het cijfer voor het Vlaams Gewest en het Rijk. De arrondissementen Diksmuide, Ieper, Roeselare en Veurne worden daarentegen gekenmerkt door groei-cijfers die hoger liggen dan in het Vlaams Gewest en het Rijk.

Evolutie tussen 1985 en 1996 van de bruto toegevoegde waarde per inwoner

Uit tabel 2 blijkt dat in 1996 de bruto toegevoegde waarde per inwoner van het Rijk gemiddeld 640.800 fr. bedroeg en tussen 1985 en 1996 een gemiddelde jaarlijkse groei van 1,7 % kende.

Er zijn opmerkelijke verschillen tussen de gewesten waar te nemen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bedroeg de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs per inwoner, in constante prijzen van 1990, bijna één miljoen fr. in 1996. In het Vlaams Gewest was dit 668.300 fr. en in het Waals Gewest slechts 488.100 fr., dit is minder dan de helft van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het Vlaams

Patrick Holderbeke

Van De Wiele, Marke

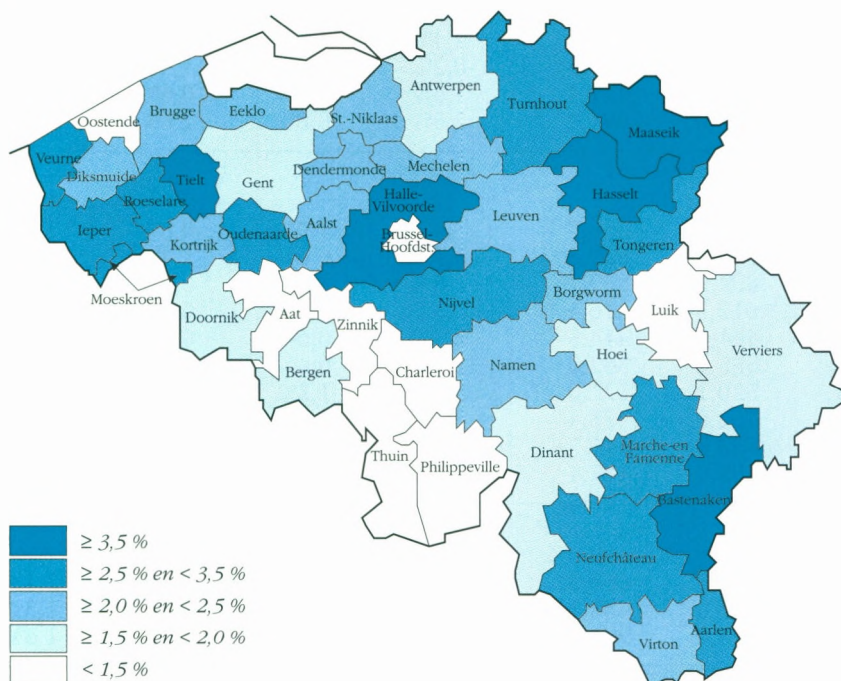
Gewest kent de hoogste gemiddelde jaarlijkse groei tussen 1985 en 1996 namelijk 2,1 % tegenover 1,6 % in Brussel Hoofdstad en 1,3 % in het Waals Gewest.

Van alle provincies kent Limburg (3,1 %) de grootste gemiddelde jaarlijkse groei van de bruto toegevoegde waarde per inwoner, gevolgd door Vlaams-Brabant (2,7 %), Luxemburg (2,2 %) en West-Vlaanderen (2,1 %).

De provincie West-Vlaanderen scoort, met een bruto toegevoegde waarde per inwoner van 658.700 fr., net onder het cijfer van het Vlaams Gewest. De gemiddelde jaarlijkse groei van de bruto toegevoegde waarde per inwoner tussen 1985 en 1996 is echter gelijk aan de groei in het Vlaams Gewest.

Wat de Belgische arrondissementen betreft, blijkt dat de arrondissementen Antwerpen en Brussel-Hoofdstad veruit de grootste bruto toegevoegde waarde per inwoner realiseren. De West-Vlaamse arrondissementen scoren ook opmerkelijk goed. Vier West-Vlaamse arrondissementen (Veurne, Tielt, Brugge en Roeselare) behoren zelfs tot de groep van de 10 arrondissementen met de hoogste bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs per inwoner. De gemiddelde jaarlijkse groei tussen 1985 en 1996 van de bruto toegevoegde waarde per inwoner ligt bijzonder hoog in het arrondissement Tielt, maar ook in de arrondissementen Roeselare, Ieper en Diksmuide nemen we tussen 1985 en 1996 groeicijfers waar

Kaart 1
Gemiddelde jaarlijkse groei tussen 1985 en 1996 van de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs, in constante prijzen van 1990, Belgische arrondissementen, in %

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen, verwerking: WES

Tabel 2

Evolutie tussen 1985 en 1996 van de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs per inwoner in de arrondissementen, provincies, gewesten en het Rijk (in constante prijzen van 1990 en in duizend fr.)

Omschrijving	Gemiddelde jaarlijkse groei							
	1985	1990	1995	1996	1985-1990	1990-1996	1995-1996	1985-1996
Arrondissement								
Brugge	582,3	678,7	703,1	701,6	3,1%	0,6%	-0,2%	1,7%
Diksmuide	401,9	469,0	502,6	511,7	3,1%	1,5%	1,8%	2,2%
Ieper	423,3	512,8	550,2	564,8	3,9%	1,6%	2,7%	2,7%
Kortrijk	504,8	608,0	630,2	637,0	3,8%	0,8%	1,1%	2,1%
Oostende	547,0	599,7	603,5	599,9	1,9%	0,0%	-0,6%	0,8%
Roeselare	516,7	627,2	678,7	692,3	4,0%	1,7%	2,0%	2,7%
Tielt	486,4	642,4	725,0	740,0	5,7%	2,4%	2,1%	3,9%
Veurne	654,8	722,5	801,7	799,8	2,0%	1,7%	-0,2%	1,8%
Aalst	359,3	418,7	439,1	444,2	3,1%	1,0%	1,2%	1,9%
Dendermonde	377,0	432,5	449,5	458,1	2,8%	1,0%	1,9%	1,8%
Eeklo	387,7	439,6	489,2	498,0	2,5%	2,1%	1,8%	2,3%
Gent	634,1	725,0	727,1	734,2	2,7%	0,2%	1,0%	1,3%
Oudenaarde	432,5	553,6	562,2	567,5	5,1%	0,4%	0,9%	2,5%
Sint Niklaas	477,5	564,0	577,9	592,2	3,4%	0,8%	2,5%	2,0%
Antwerpen	836,3	941,7	995,7	1.000,2	2,4%	1,0%	0,4%	1,6%
Mechelen	454,3	513,2	560,9	574,6	2,5%	1,9%	2,5%	2,2%
Turnhout	500,1	599,4	661,8	664,6	3,7%	1,7%	0,4%	2,6%
Hasselt	523,8	703,3	749,0	753,8	6,1%	1,2%	0,6%	3,4%
Maaseik	407,6	525,8	551,7	549,2	5,2%	0,7%	-0,4%	2,7%
Tongeren	318,1	367,6	408,2	417,0	2,9%	2,1%	2,1%	2,5%
Halle-Vilvoorde	413,3	495,5	574,3	596,1	3,7%	3,1%	3,8%	3,4%
Leuven	401,1	451,6	482,2	486,4	2,4%	1,2%	0,9%	1,8%
Aat	334,9	378,5	380,2	373,9	2,5%	-0,2%	-1,6%	1,0%
Charleroi	422,5	461,5	478,4	480,2	1,8%	0,7%	0,4%	1,2%
Bergen	387,1	429,5	454,9	462,6	2,1%	1,2%	1,7%	1,6%
Moeskroen	393,4	462,2	541,4	564,4	3,3%	3,4%	4,2%	3,3%
Zinnik	366,4	417,5	392,1	392,6	2,6%	-1,0%	0,1%	0,6%
Thuin	297,4	332,0	324,2	327,9	2,2%	-0,2%	1,1%	0,9%
Doornik	393,5	459,3	467,5	467,0	3,1%	0,3%	-0,1%	1,6%
Hoei	595,4	667,6	648,2	671,9	2,3%	0,1%	3,7%	1,1%
Luik	518,5	535,4	541,2	544,7	0,6%	0,3%	0,6%	0,4%
Verviers	463,3	496,2	518,1	527,3	1,4%	1,0%	1,8%	1,2%
Borgworm	335,9	391,8	380,0	385,0	3,1%	-0,3%	1,3%	1,2%
Aarlen	425,3	463,3	509,1	516,3	1,7%	1,8%	1,4%	1,8%
Bastenaken	411,9	455,9	577,2	561,4	2,0%	3,5%	-2,7%	2,9%
Marche-en-Famenne	445,2	535,0	579,7	583,1	3,7%	1,4%	0,6%	2,5%
Neufchâteau	423,6	503,4	533,0	533,4	3,5%	1,0%	0,1%	2,1%
Virton	341,0	450,3	409,5	414,8	5,7%	-1,4%	1,3%	1,8%
Dinant	406,7	446,5	457,0	463,4	1,9%	0,6%	1,4%	1,2%
Namen	405,0	457,0	486,0	499,6	2,4%	1,5%	2,8%	1,9%
Philippeville	339,6	342,2	364,4	369,5	0,2%	1,3%	1,4%	0,8%
Nijvel	406,4	439,5	485,0	487,4	1,6%	1,7%	0,5%	1,7%
Brussel-Hoofdstad	840,0	949,0	968,0	994,9	2,5%	0,8%	2,8%	1,6%
Provincie								
West-Vlaanderen	523,1	619,5	653,2	658,7	3,4%	1,0%	0,8%	2,1%
Oost-Vlaanderen	488,5	568,3	581,3	589,3	3,1%	0,6%	1,4%	1,7%
Antwerpen	687,0	781,1	834,3	839,7	2,6%	1,2%	0,6%	1,8%
Limburg	442,9	573,9	612,7	616,4	5,3%	1,2%	0,6%	3,1%
Henegouwen	384,4	429,7	441,2	444,5	2,3%	0,6%	0,8%	1,3%
Luik	500,4	528,8	535,1	542,0	1,1%	0,4%	1,3%	0,7%
Luxemburg	410,0	483,1	520,1	521,0	3,3%	1,3%	0,2%	2,2%
Namen	396,2	438,7	462,6	473,4	2,1%	1,3%	2,3%	1,6%
Vlaams-Brabant	407,8	475,9	533,0	546,7	3,1%	2,3%	2,6%	2,7%
Waals-Brabant	406,4	439,5	485,0	487,4	1,6%	1,7%	0,5%	1,7%
Gewest								
Vlaams Gewest	531,2	622,6	661,2	668,3	3,2%	1,2%	1,1%	2,1%
Waals Gewest	425,6	466,1	483,0	488,1	1,8%	0,8%	1,1%	1,3%
Brussel-Hoofdstad	840,0	949,0	968,0	994,9	2,5%	0,8%	2,8%	1,6%
Rijk	529,6	605,4	632,7	640,8	2,7%	1,0%	1,3%	1,7%

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen, verwerking WES

Tabel 3
Evolutie tussen 1985 en 1996 van het bruto binnenlands product per inwoner (in ECU koopkrachtpariteit) (Europa 15 = 100)

Omschrijving	1985	1990	1996
Arrondissement			
Brugge	113	118	128
Diksmuide	81	82	87
Ieper	84	89	99
Kortrijk	102	105	112
Oostende	111	106	111
Roeselare	108	109	120
Tielt	102	112	126
Veurne	127	125	148
West-vlaanderen	105	108	117
Vlaams gewest	106	106	115
Rijk	106	103	112
Nord	105	93	91
Pas-de-Calais	75	77	76
Nord-Pas-de-Calais	94	87	85

Bron : EUROSTAT

die boven het groeicijfer van het Vlaams Gewest liggen. De bruto toegevoegde waarde per inwoner in de West-Vlaamse arrondissementen blijkt bovendien een heel stuk hoger te liggen dan die van de aangrenzende arrondissementen uit Henegouwen.

Om West-Vlaanderen op gebied van de bruto toegevoegde waarde per inwoner te positioneren ten opzichte van de aangrenzende Noord-Franse regio Nord-Pas-de-Calais, doen we beroep op EUROSTAT-statistieken, die vergelijkbare cijfers tonen voor de regio's van de 15 EU-lidstaten. EUROSTAT beschikt echter niet over regionale cijfers van de bruto toegevoegde waarde per inwoner maar wel over een regionale verdeling van het bruto binnenlands product per inwoner³. Vermits het bruto binnenlands product hoofdzakelijk bepaald wordt door de bruto toegevoegde waarde, kunnen we stellen dat de evolutie van beide grootheden gelijkaardig zal verlopen. Om een internationale vergelijking van het bruto binnenlands product mogelijk te maken, drukt EUROSTAT de cijfers uit in koopkrachtpariteit van de ECU⁴. In tabel 3 werden de cijfers opgenomen van de West-Vlaamse arrondis-

sementen, het Vlaams Gewest, België en de regio's Nord en Pas-de-Calais. Hierbij werd het cijfer van de Europese Unie gelijkgesteld aan 100, zodat we onmiddellijk een idee krijgen van welke regio's een bruto binnenlands product per inwoner hebben dat boven of onder het Europees gemiddelde ligt.

Uit tabel 3 blijkt dat in 1996 het bruto binnenlands product per inwoner in West-Vlaanderen 17 % hoger lag dan het Europees gemiddelde. In het Vlaams Gewest en het Rijk lag het bruto binnenlands product per inwoner iets lager dan in West-Vlaanderen maar nog 15 % respectievelijk 12 % hoger dan het Europees gemiddelde. Van de West-Vlaamse arrondissementen is het enkel het arrondissement Diksmuide dat een bruto binnenlands product heeft dat nog een stuk lager ligt dan het Europees gemiddelde. We stellen echter vast dat het arrondissement Diksmuide haar positie heeft verbeterd : in 1985 bedroeg het bruto binnenlands product per inwoner 81 % van het Europees gemiddelde, dit is in 1996 opgelopen tot 87 %. Ook alle andere West-Vlaamse arrondissementen hebben hun positie ten opzichte van het Europees gemiddelde behouden (arrondissement

Oostende) of verbeterd (alle andere West-Vlaamse arrondissementen). Het arrondissement Veurne laat in 1996 zelfs een bruto binnenlands product per inwoner optekenen dat 48 % hoger ligt dan het Europees gemiddelde.

We stellen een tegenovergestelde evolutie vast in de aangrenzende regio Nord-Pas-de-Calais. In 1985 lag het bruto binnenlands product per inwoner in Nord-Pas-de-Calais 6 % onder het Europees gemiddelde en dit is in 1996 opgelopen tot 15 % onder het Europees gemiddelde. In de regio Nord ligt het bruto binnenlands product per inwoner op 91 % van het Europees gemiddelde, in de regio Pas-de-Calais op 76 %.

Op basis van de cijfers van EUROSTAT kunnen we dus besluiten dat de verschillen op gebied van economische ontwikkeling tussen West-Vlaanderen en Nord-Pas-de-Calais nog groter zijn geworden tussen 1985 en 1996.

Aandeel van de verschillende bedrijfstakken in de bruto toegevoegde waarde

Tabel 4 toont dat de diensten-sector, zowel in het Rijk, het Vlaams Gewest en West-Vlaanderen minstens twee derden van de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs, in prijzen van 1990 realiseert. In 1996 bedroeg het aandeel van de diensten in de bruto toegevoegde waarde 71,4 % in het Rijk, 66,1 % in het Vlaams Gewest en 69,2 % in West-Vlaanderen.

Het aandeel van de diensten in de bruto toegevoegde waarde is tussen 1985 en 1996 gestegen. Dit is, zowel in West-Vlaanderen, het Vlaams Gewest en het Rijk, vooral te danken aan de 'diensten verleend aan ondernemingen, verhandelbare diensten op het gebied van onderwijs en spoorwerk, diensten op het gebied van recreatie en cultuur en persoonlijke diensten'. Het aandeel van deze sector in de bruto toegevoegde waarde steeg tussen 1985 en 1996 van 8,3 % naar 11,9 % in West-Vlaanderen; van 7,1 % naar 10,3 % in het Vlaams Gewest en van 8 % naar 11,2 % in het Rijk.

In 1996 ligt het aandeel van de 'energetische en industrie-producten, met inbegrip van de bouwwerken' duidelijk hoger in

Tabel 4

Evolutie tussen 1985 en 1996 van de aandelen van de verschillende bedrijfstakken in de bruto toegevoegde waarde tegen markt

	West-Vlaanderen			
	1985	1990	1995	1996
Landbouw-, bosbouw- en visserijproducten	5,3	4,0	4,4	4,4
Energetische en industrieproducten, met inbegrip van bouwwerken	32,3	32,7	31,6	31,3
Energetische producten	1,1	1,0	1,0	0,9
Ijzerertsen, non-ferrometaalertsen en metalurgische producten met uitzondering van splijt- en kweekstoffen	1,7	1,0	0,9	0,8
Mineralen en producten op basis van niet-metaalhoudende mineralen	1,0	1,2	1,4	1,4
Chemische producten	0,7	1,0	1,2	1,2
Producten uit metaal; machines; elektrotechnische installaties en voorzieningen	6,1	5,3	4,0	4,0
Transportmiddelen	2,8	2,5	2,2	2,2
Voedings- en genotmiddelen	3,3	3,8	4,3	4,6
Textielproducten, leder, schoeisel, kleding	4,4	5,2	5,1	5,0
Papier, papierwaren, drukwerk	0,7	1,0	0,9	0,9
Producten van diverse industrieën	4,6	4,5	4,6	4,5
Gebouwen, weg- en waterbouwkundige werken	5,9	6,2	6,0	5,8
Diensten	66,0	66,6	68,6	69,2
Recuperatie en reparatie; diensten van de handel; diensten van hotels, restaurants en cafés	24,7	22,6	22,8	22,4
Diensten van vervoer en communicatie	6,6	9,5	9,0	8,4
Diensten van het bank- en verzekeringswezen	3,0	3,3	4,1	4,3
Andere verhandelbare diensten	19,5	21,1	22,1	23,3
Diensten verleend aan ondernemingen, verhandelbare diensten op het gebied van onderwijs en speurwerk, diensten op het gebied van recreatie en cultuur, persoonlijke diensten, ...	8,3	10,0	10,7	11,9
Diensten van verhuur van onroerende goederen	6,9	6,5	7,0	7,0
Verhandelbare en niet-verhandelbare diensten van volksgezondheid	4,3	4,6	4,4	4,4
Niet-verhandelbare diensten	12,2	10,1	10,6	10,8
Toegerekende productie van bankdiensten; statistische aanpassing	-3,6	-3,3	-4,6	-4,9
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron : Instituut voor de Nationale Rekeningen, verwerking WES

het Vlaams Gewest (36,5 %) dan in West-Vlaanderen (31,3 %) en het Rijk (31,5 %). De structuur van deze sector is bovendien sterk verschillend in West-Vlaanderen, vergeleken met het Vlaams Gewest en het Rijk. Het aandeel van de sectoren 'textielproducten, leder, schoeisel, kleding' (5,0 %), 'voedings- en genotmiddelen' (4,6 %) en 'producten van diverse industrieën' (4,5 %) ligt hoger in West-Vlaanderen dan in het Vlaams Gewest en het Rijk. Het aandeel van bepaalde andere sectoren zoals

'energetische producten' (0,9 %), 'chemische producten' (1,2 %), ... is dan weer veel kleiner in West-Vlaanderen vergeleken met het Vlaams Gewest en het Rijk.

Het aandeel van de landbouw-, bosbouw- en visserijproducten in de bruto toegevoegde waarde ligt het hoogst in West-Vlaanderen en bedraagt 4,4 % in 1996 tegenover 2,3 % in het Vlaams Gewest en 2 % in het Rijk. West-Vlaanderen staat in voor bijna een kwart van de bruto toegevoegde waarde van deze sector in het Rijk.

Besluit

Een analyse van de regionale rekeningen laat ons toe de economische groei van de gewesten, provincies en arrondissementen te achterhalen. Voor de provincie West-Vlaanderen kunnen we besluiten dat het aandeel van de provincie in de bruto toegevoegde waarde tegen marktprijs, in prijzen van 1990, van het Rijk, tussen 1985 en 1996 is gestegen van 10,9 % naar 11,4 %. De groei van de bruto toegevoegde waarde in

prijzen in West-Vlaanderen, het Vlaams Gewest en het Rijk (in constante prijzen van 1990 en in %)

Vlaams Gewest				Rijk			
1985	1990	1995	1996	1985	1990	1995	1996
2,6	2,2	2,5	2,3	2,2	2,0	2,2	2,0
36,4	37,6	36,9	36,5	32,1	32,6	32,0	31,5
4,9	4,9	5,0	5,1	4,3	4,2	4,4	4,5
2,2	2,1	2,1	2,0	2,3	2,2	2,0	1,9
0,8	1,0	1,0	0,9	1,0	1,3	1,4	1,3
3,8	4,3	4,6	4,7	2,8	3,1	3,6	3,7
6,8	5,9	5,1	5,2	5,7	4,8	4,2	4,2
2,9	3,0	2,8	2,7	2,6	2,5	2,3	2,2
3,8	3,7	4,1	4,1	3,6	3,4	3,4	3,4
2,1	2,3	2,0	1,9	1,5	1,7	1,5	1,4
1,1	1,7	1,6	1,6	1,2	1,5	1,5	1,5
2,9	2,9	2,9	2,7	2,0	2,2	2,1	2,0
5,1	5,8	5,7	5,6	5,1	5,7	5,6	5,4
64,6	63,5	65,2	66,1	69,3	68,7	70,4	71,4
19,7	18,5	18,3	18,1	20,4	19,1	18,9	18,6
10,8	11,0	11,0	10,6	8,2	8,7	8,8	8,5
3,2	3,4	4,5	4,8	4,7	5,1	6,4	7,0
18,5	20,1	20,7	21,8	20,8	22,3	22,6	23,6
7,1	8,8	9,3	10,3	8,0	9,8	10,2	11,2
7,5	7,2	7,5	7,6	8,5	8,1	8,3	8,3
3,9	4,1	3,9	3,9	4,3	4,4	4,1	4,1
12,4	10,5	10,7	10,8	15,2	13,5	13,7	13,7
-3,6	-3,3	-4,6	-4,9	-3,6	-3,3	-4,6	-4,9
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

West-Vlaanderen lag vooral op het einde van de jaren 1980 hoger dan in het Vlaams Gewest en in het Rijk. In 1996, het laatste jaar waarvoor cijfers beschikbaar zijn, stellen we een groei van de bruto toegevoegde waarde vast van 1 % voor West-Vlaanderen, waarmee onze provincie lichtjes onder het groeicijfer van het Vlaams Gewest en het Rijk noteert.

De arrondissementen Brugge en Kortrijk blijven het grootste aandeel van de toegevoegde waarde van West-Vlaanderen realiseren.

De relatief sterke gemiddelde jaarlijkse groei van de bruto toegevoegde waarde van West-Vlaanderen tussen 1985 en 1996, is te danken aan de sterke gemiddelde jaarlijkse groeicijfers van vooral het arrondissement Tielt, maar ook van de arrondissementen Roeselare, Veurne en Ieper. Tussen 1985 en 1996 kent geen enkel Belgisch arrondissement een sterkere gemiddelde jaarlijkse groei dan het arrondissement Tielt. Anderzijds stellen we vast dat het arrondissement Oostende tussen

1985 en 1996 de laagste gemiddelde jaarlijkse groei van de bruto toegevoegde waarde van alle Vlaamse arrondissementen liet optekenen en in 1996 zelfs geconfronteerd werd met een negatief groeicijfer. Ook in het arrondissement Brugge werd in 1996 geen groei opgetekend.

Uit de analyse van de evolutie van de bruto toegevoegde waarde per inwoner blijkt dat vier West-Vlaamse arrondissementen, namelijk Veurne, Tielt, Brugge en Roeselare, tot de 10 Belgische arrondissementen behoren met

de hoogste bruto toegevoegde waarde per inwoner. Uit gegevens van EUROSTAT blijkt bovendien dat de economische ontwikkeling tussen 1985 en 1996 duidelijk sterker was in de West-Vlaamse arrondissementen dan in de aangrenzende Noord-Franse regio Nord-Pas-de-Calais.

De dienstensector staat in voor het grootste aandeel in de bruto toegevoegde waarde. Het aandeel van de diensten is tussen 1985 en 1996 nog gestegen, vooral door de toename van het aandeel van de 'diensten verleend aan ondernemingen, verhandelbare diensten op het gebied van onderwijs en speurwerk, diensten op het gebied van recreatie en cultuur en persoonlijke diensten'.

- 1 De regionale verdeling van de toegevoegde waarde zoekt aansluiting bij het nationaal concept van het 'bruto binnenlands product' dat gelijk is aan de som van de bruto toegevoegde waarden van alle bedrijfstakken van alle geografische eenheden, vermeerderd met de BTW op de producten en de indirecte belastingen bij de invoer en verminderd met de subsidies bij de invoer. Deze laatste drie elementen werden door het Instituut voor de Nationale Rekeningen tot op heden echter nog niet regionaal verdeeld. Deze verdeling gebeurt wel door EUROSTAT (zie paragraaf 3).
- 2 In de figuur nemen we ook het extra-regionaal gebied op omdat het ook deel uitmaakt van de bruto toegevoegde waarde van het Rijk. Met het extra-regionaal gebied bedoelen we alle ingezeten eenheden die gevestigd zijn in het economisch gebied van België, maar niet in het eigenlijke geografisch gebied (militairen in Duitsland, Belgische ambassades in het buitenland, ...).
- 3 Het bruto binnenlands product is gelijk aan de bruto toegevoegde waarde, verhoogd met de BTW op producten en de indirecte belastingen bij de invoer en verminderd met de subsidies bij de invoer.
- 4 De koopkrachtpariteit geeft de verhouding weer tussen de hoeveelheid van de eigen munt (bijvoorbeeld fr.) en de hoeveelheid van een 'vreemde' munt (bijvoorbeeld ECU) die beide toelaten eenzelfde goederenpakket te kopen, elk in hun eigen land (in dit voorbeeld.)

Een nieuwe naam. Geen nieuwe bank!

WVB
West-Vlaamse Bank

De bank die onlosmakelijk verbonden is met zijn regio.
Een nieuwe naam maar geen nieuwe bank.

We bankieren sinds 1930 !
De geloofwaardige en gerenommeerde bron
voor al uw financiële zaken.

We bankieren sinds 1930

A. Willaertstraat 9
8000 Brugge
Tel. (050)44 59 00 • Fax. (050)33 57 24
H. Serruyslaan 34
8400 Oostende
Tel. (059)70 52 89
Rijselsestraat 7
8900 Ieper
Tel. (057)20 33 01

Markt 35
8700 Tielt
Tel. (051)40 23 76
Piers de Raveschootlaan 77
8300 Knokke-Heist
Tel. (050)60 37 01
Torhoutsestraat 21
8020 Ruddervoorde
Tel. (050)27 76 72

Het structuurplan Vlaanderen : de theorie voorbij ?

Juliaan Theys
ere-adjunct-directeur-generaal
GOM - West-Vlaanderen

Een nieuwe wijze van ruimtelijke planning

In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (afgekort RSV), dat door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd bij Besluit van 23 september 1997 en waarvan de bindende bepalingen werden bekrachtigd bij decreet van 17 december 1997, wordt in de inleiding aangegeven dat structuurplanning voor het Vlaamse

Gewest een nieuwe wijze is van ruimtelijke planning.

Tot voor kort bleef het begrip "structuurplan" voor velen een onnauwkeurig ingevuld begrip¹.

Er kan worden gesteld dat vooral C. Vermeersch - en dit vanaf het midden van de jaren zeventig - inhoud heeft gegeven aan het begrip "structuurplanning"².

De ambitie was duidelijk te komen tot een nieuw type van ruimtelijke planning dat in de plaats

De grote verdienste van het RSV is dat er een aantal fundamentele krachtlijnen en basisdoelstellingen inzake ruimtelijke ordening werden uitgezet die door het Vlaamse parlement formeel werden onderschreven. De discussie over de juiste draagwijdte van sommige krachtlijnen en de concrete omzetting in de nog op te maken uitvoeringsplannen is echter niet ten gronde gevoerd en zal het genereren van verantwoorde beslissingen niet altijd op eenduidige wijze toelaten. De afstemming van planning en uitvoering zou wel eens (opnieuw) het zwakke punt kunnen worden.

zou komen van wat genoemd werd de "traditionele eindtoestandsplanning", met haar uit de ervaring gebleken tekorten en gebreken.

Het nieuwe type ruimtelijke planning (structuurplanning) wordt - volgens C. Vermeersch - opgevat als een structurerende, comprehensieve en continue planning, die stoelt op een exploratieve benadering met normatieve grondslag en die voorts een belangrijke plaats toekent aan de politisering van het planningsgebeuren.

De traditionele eindtoestandplanning daarentegen - zoals in de gewestplannen en gemeentelijke plannen van aanleg - bleek over het algemeen gericht te zijn op het aangeven hoe het plangebied er op een bepaald moment in de tijd (een peiljaar; voor de gewestplannen oorspronkelijk het jaar 1980) zou moeten uitzien. Belangrijk hierbij was dat de aandacht primair uitging naar het bestemmen van gronden en dat de exploratieve benadering in dit planningsgebeuren gedragen zou zijn door een trendmatig doortrekken van bestaande ontwikkelingen. Grote tekorten waren het ontbreken van continuïteit in het planningsgebeuren en van een (voldoende mate van) comprehensiveness

Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

integrale versie

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

(het streefdoel zijnde: integratie en coördinatie van de verschillende facetten en sectoren) evenals het ontbreken van een vérgaande participatie (of vermaatschappelijking). Continuïteit in het planningsgebeuren (met inschakeling van een drietrapsplanningsproces: richtplan, structuurplan, plan van actie) laat toe beslissingen tot een zo laat mogelijk stadium uit te stellen. De traditionele eindtoestandsplanning die verloopt in de volgorde survey (onderzoek), analyse (mogelijkheden) en plan, vertoont ook het euvel te leiden tot een informatie-explosie, waarbij doelgerichtheid en tijdigheid in de verdrukking komen.

Nu het RSV is goedgekeurd kan worden nagegaan of de praktijk wezenlijk aansluit op de theorie.

In onderhavig artikel kunnen uiteraard enkel een beperkt aantal aspecten worden benaderd.

Is alles zo nieuw ?

Of de traditionele planning noodzakelijkerwijze gebrek aan comprehensiveness moest vertonen en formeel als eindtoestandsplanning moest fungeren is voor discussie vatbaar.

Het is in elk geval duidelijk dat sommigen zich reeds jaren terug - ook reeds in de jaren vijftig - bewust waren van de noodzaak "over het muurtje" te kijken en de samenhang der maatschappelijke fenomenen te pogen te benaderen.

Het is niet omdat de gewestplannen finaal als te gedetailleerde bodembestemmingsplannen werden uitgewerkt, met - volgens R.A. Pauwels - het oogmerk te dienen voor de alledaagse praktijk en als administratief werkdocument te fungeren bij de beoordeling van bouwaanvragen, verkavelingen, gemeentelijke plannen van aanleg, dat een andere aanpak uitgesloten was³.

Dat het anders kon, werd onder meer aangetoond door de opmaak van een Gemeenschappelijk algemeen aanlegplan van het Kortrijkse gewest (GAAP), weze het dan dat het GAAP nooit formeel werd goedgekeurd. Het GAAP (gestart in 1954) kwam tot stand omdat "het duidelijk is dat de algemene aanlegplannen van 19 gemeenten en van Kortrijk-Stad niet los staan van elkaar, dat zij moeten steunen op een algemene visie, op wat ik zou durven noemen een doctrine

niet alleen van het gewest maar van een bredere streek waarvan het gewest een occasioneel deel is."⁴. Ook de band met de uitvoering werd toen reeds essentieel geacht. Het GAAP voorzag ook in het uitstippelen van een timing van uitvoering⁵.

De gewestplannen droegen initieel de kenmerken van een peiljaarplanning, het jaar 1980. Dat de realiteit anders is geweest, is voldoende bekend. Het RSV heeft het jaar 2007 als tijdshorizon, weze het dat een fasering in twee vijfjaarlijkse periodes 1997-2002 en 2002-2007 wordt vooropgezet.

Onzekerheid en onvoorzienbaarheid van de maatschappelijke ontwikkeling kreeg in de gewestplannen een (beperkte) vertaling via de introductie van onder meer reservegebieden, woonuitbreidingsgebieden en de mogelijke inhoudelijke invulling van woongebieden. De gewestplannen vastgelegd als bestemmingsplannen waren inderdaad niet gekenmerkt door expliciet aangegeven variant-mogelijkheden of alternatieven. Ook het goedgekeurde RSV is op dit vlak teleurstellend, onder meer wat de infrastructuurwerken betreft. Ten aanzien van de ontsluiting over de weg van Zeebrugge is er in het RSV een expliciete keuze, zonder dat een afgewogen motivering voor die éne keuze wordt verstrekt.

Eindtoestandsplanning ?

Er is steeds een gespannen verhouding geweest met betrekking tot het al dan niet inherente eindtoestandskarakter van de ruimtelijke planning en ook het RSV reikt naar ons oordeel geen sluitende oplossing aan.

In het RSV wordt bodembestemming naar de later op te maken uitvoeringsplannen (thans nog gewestplannen en gemeentelijke plannen van aanleg) afgeschoven, maar blijkbaar was men in staat om op het niveau Vlaanderen met absolute zekerheid, ten behoeve van een ruimteboekhouding, aan te geven de hoegrootheid van de bestemming wonen (227.500 ha), industrie (62.000 ha; blijkbaar industrie, bouwbedrijvigheid en tertiaire sector), landbouw (750.000 ha) enzomeer. Inmiddels wordt door de Administratie bij de beoordeling van woonbehoeftenstudies op gemeentelijk niveau gehandeld alsof

het grondbeleid een hard feit is geworden.

Het hanteren van een ruimteboekhouding is aantrekkelijk indien men vrij nauwkeurig de behoeften kan bepalen.

Het RSV levert deze harde behoeftenramingen niet en is bij het uitwerken van de behoeftenramingen in strijd met de door de structuurplanning geamibiëerde exploratieve benadering met **normatieve** grondslag.

Basisprognoses niet op grond van een benadering met normatieve grondslag

Frappante voorbeelden van een in genen dele normatieve benadering zijn de in het RSV in het informatieve gedeelte (deel 1B) opgenomen prognoses van de bevolking, van het aantal huishoudens (gezinnen), van de beroepsbevolking, van de werkgelegenheid en van de ruimtebehoefte voor economische activiteiten.

Het RSV kiest - wat de bevolkingsprognose betreft - voor het zogenaamde "referentiescenario" dat in 1993 door het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS) samen met het Planbureau werd gepubliceerd⁶. In feite aanvaardt men inzake migraties op het arrondissementele vlak een doortrekken van de trend van de jaren 1988-91⁷, wat zeker in West-Vlaanderen voor de meeste arrondissementen vanuit "de gewenste ruimtelijke structuur" die economische en sociaal-culturele elementen incorporeert, valt af te wijzen. Dit is onder meer duidelijk voor de kustarrondissementen en ook voor de Westhoek, met het arrondissement Veurne als meest markant voorbeeld. Voor het arrondissement Veurne voorziet het referentiescenario voor de jaren 1997 tot en met 2006 een vestigingsoverschot van circa 3.650 personen. Gelet op de ruimtelijke mogelijkheden in de door het RSV als buitengebied geklasseerde kustgemeenten De Panne, Koksijde en ook Nieuwpoort (niet erkend als stedelijk gebied, wel als specifiek economisch knooppunt), de positie van de kleine stad Veurne (erkend als kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau) en van de gemeente Alveringem (behorend tot het buitengebied) is voormelde prognose een onhoudbare zaak.

Aan onder meer het vraagstuk van de verdringing in de kustgemeenten (in feite in de gehele kustzone) van de eigen bevolking (vorming van nieuwe gezinnen die ter plaatse huisvesting ambiëren) door de zogenaamde pensioenmigranten wordt in het RSV geen aandacht geschonken. In de jaren 1992 tot en met 1996 was er in de kustgemeenten De Panne, Koksijde en Nieuwpoort in de leeftijdsgroepen van 20 à 34 jaar een vertrekoverschot van 205 personen (exclusief migratie met het buitenland en onbekend); Veurne nam hiervan 155 personen op. Tijdens dezelfde jaren was er in de kustgemeenten De Panne, Koksijde en Nieuwpoort in de leeftijdsgroepen van 50 à 69 jaar een vestigingsoverschot van 1.353 personen (exclusief buitenland en onbekend); 1.123 personen kwamen van buiten West-Vlaanderen, hoofdzakelijk uit de arrondissementen Brussel-hoofdstad, Halle-Vilvoorde, Antwerpen en Gent.

Het fenomeen van pensioenmigratie en verdringing op de markt van de huisvesting is statistisch ook aantoonbaar voor de Middenkust (Middelkerke, Oostende, Bredene, De Haan) en de Oostkust (Blankenberge, Knokke-Heist), zij het verschillend naar kustgemeente.

Wat in het richtinggevend gedeelte van het RSV, op grond van de prognoses van het informatieve gedeelte (deel 1B) wordt verrekend, is voor West-Vlaanderen als geheel en naar de deelgebieden onbetwistbaar voor grondige amendering vatbaar.

Vertrekkend van de bevolkingsprognose (referentiescenario) wordt in het RSV de stap gezet naar een vooruitberekening van het aantal gezinnen en de huisvestingsbehoefte. Flagrant is opnieuw de keuze voor een lineair extrapoleren van voorbije evoluties (voorkeur voor prognose 3), afgezien van beperkte aanpassingen voor de jonge mannelijke gezinshoofden (stabiel op het niveau van het jaar 1991) en de mannelijke bevolking tussen 60 en 84 jaar (bovengrens gezincoëfficiënt 97%). Het beschikbare statistische materiaal gaf toen reeds aan dat deze vorm van extrapoleren (praktisch trendmatig) niet verantwoord zou blijken te zijn. Uit het inmiddels bijkomend beschikbaar materiaal kan worden berekend dat de methode van het RSV voor de periode 1991-1998

een overschatting van de aangroei van het aantal gezinnen oplevert van ongeveer 38% voor Vlaanderen en 31% voor West-Vlaanderen.

De raming van een aangroei van het aantal gezinnen in West-Vlaanderen in de periode 1992-2007 (in feite 1 januari 1993-1 januari 2008) van 67.308 eenheden en de daaruit afgeleide supplementaire woningbehoefte van 69.248 woongelegenheden (exclusief vakantiewoningen en tweede verblijven) moet beschouwd worden als verre van accuraat en niet bruikbaar ten aanzien van de ruimtebehoefte die in het richtinggevend gedeelte (de gewenste ruimtelijke structuur) en in de bindende bepalingen wordt benaderd.

De kwantificering van 69.248 bijkomende woningen in West-Vlaanderen, opgenomen in het richtinggevend gedeelte van het RSV, is - terecht-niet terug te vinden in de bindende bepalingen en moet ook in het provinciaal structuurplan niet als onbetwist maatgevend behandeld worden.

Zoals reeds aangestipt zijn ook de prognoses van de beroepsbevolking, werkgelegenheid en ruimte-behoefte voor economische activiteiten geen voorbeelden van een exploratieve benadering met normatieve inslag. De plaats ontbreekt om hierop in te gaan in al zijn facetten.

Het RSV is wel gekenmerkt door normerende bepalingen. De normerende bepalingen zijn echter in diverse gevallen onvoldoende onderbouwd.

Normerende (bindende) bepalingen onvoldoende onderbouwd

Normatieve gegevens zijn in het RSV in het richtinggevend en in het bindend gedeelte ingebracht door onder meer de verhouding vast te leggen hoeveel bijkomende woningen minimaal in het stedelijk gebied moeten worden gerealiseerd en wat maximaal in het buitengebied kan worden aanvaard (respectievelijke aandelen van 67% en 33% in West-Vlaanderen). Men heeft ook gemeend voor Vlaanderen als geheel - zonder in te gaan op wezenlijke verschillen van provincie tot provincie - te kunnen stellen dat voormelde behoefte kan worden opgevangen in de totaliteit van de woongebieden van

de bestemmingsplannen.

Men aanvaardt blijkbaar verschuivingen tussen en binnen ruimtelijke uitvoeringsplannen, maar hoe een eventueel tekort in de ene provincie kan worden ondervangen door een overschot in een andere provincie blijft een open vraag.

De norm van 67% versus 33% voor West-Vlaanderen, is - voor wie het verloop van het RSV heeft gevolgd - duidelijk het gevolg van een jo-jo-beweging en is niet onderbouwd. De verhouding zou volgens het RSV bepaald zijn volgens de verdeling van de woningvoorraad in 1991 in de gemeenten die geheel of gedeeltelijk tot het stedelijk gebied behoren casu quo tot het buitengebied behoren. In een eerste aflijning van het stedelijk gebied (het geheel van de gemeenten die ten dele of geheel in aanmerking komen) werd voor West-Vlaanderen een aandeel voor het stedelijk gebied geregistreerd van 70%. In een volgend tussentijds rapport verdwenen de gemeenten Deerlijk en Zwevegem uit het stedelijk gebied en werd het aandeel teruggebracht op 67%. In het goedgekeurde RSV zijn Deerlijk en Zwevegem terug opgenomen en is bovendien ook nog Middelkerke toegevoegd. Blijkbaar was het niet aangewezen de norm van 67% aan te passen.

Frappant in deze context is ook de manier waarop terreincoëfficiënten worden gebruikt als maatgevend voor de ruimtebehoefte.

Vertrekkend van het referentiescenario van de bevolkingsvooruitzichten van het NIS-Planbureau berekende het RSV vooreerst de beroepsbevolking en nadien de werkgelegenheid naar werkgemeente, met onder meer de hypothese dat de loontrekkenden konden worden toegewezen aan de werkgemeenten op basis van pendelgegevens van 1985 (!). Nadien volgde een verdeling over de economische sectoren industrie en bouw (secundaire sector) en transport, handel en diensten (tertiaire sector), met een maximale en minimale prognose.

De stap naar de ruimtebehoefte voor economische activiteiten gebeurde voor elke provincie volgens **dezelfde** terreincoëfficiënten, hoewel het duidelijk is dat er grote verschillen zijn in de structuur binnen enerzijds de secundaire sector en anderzijds de tertiaire sector en dat er grote verschillen zijn in

de terreincoëfficiënten naargelang de onderscheiden industrietakken en de branches in de tertiaire sector.

Bovendien acht het RSV het niet nodig de gebruikte globale terreincoëfficiënt enerzijds voor de secundaire sector en anderzijds voor de tertiaire sector op geloofwaardige wijze te onderbouwen.

Verbazend is dat het RSV zonder aarzelen een secundaire bron (Kadaster, met fiscale doeleinden) bruikbaar acht voor dergelijke belangrijke berekeningen. Het RSV blijkt er bovendien helemaal geen moeite mee te hebben om zonder motivering te kiezen tussen twee studies, opgemaakt voor de Plangroep Structuurplan Vlaanderen, die opvallend verschillende ruimte-innames hebben berekend. De ene auteur (P. Cabus) leverde een rapport af dat het ruimtegebruik in 1991 in de industrie bepaalt op 352,6 m² en in de tertiaire sector op 108,9 m²⁸, wat een verhouding tertiair/industrie inhoudt van 1 tegenover 3,2. De andere auteur (M. Van Naelten) kwam tot een verhouding van 1 tegenover 2,5⁹. Gegevens van de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen tonen aan dat voormelde terreincoëfficiënten beleidsmatig niet bruikbaar zijn.

Gelet op de grote **structurele** verschillen tussen de provincies, zowel voor de secundaire als voor de tertiaire sector, is het onbetwistbaar dat het gebruik van **dezelfde** terreincoëfficiënten in elk geval onverdedigbaar is.

De in het RSV in het richtinggevend gedeelte opgenomen zogenaamde ruimtebalans op het vlak van economische activiteiten, die gegevens bevat per provincie¹⁰, heeft geen afdoende onderbouwing en moet in de provinciale (en gemeentelijke) ruimtelijke structuurplannen kunnen bijgestuurd worden (ook nog om andere redenen, waarover in dit artikel niet kan worden uitgeweid). Gelet op de bekrachtiging van de bindende bepalingen moet thans onvermijdelijk wel de voor Vlaanderen als geheel vastgelegde behoefte van 10.000 ha worden gerespecteerd evenals de verdeling naar categorie en naar locatie (stedelijke gebieden en andere) van de bedrijventerreinen. De evaluatie van het RSV na vijf jaar kan eventueel tot een herziening leiden van het RSV.

Een realistische aanpak had kunnen voorkomen dat dergelijke

vaststellingen thans de toepasbaarheid van het RSV en de doorwerking naar het niveau van de provincies en de gemeenten wezenlijk hypothekeren.

Comprehensiveness

Het moge hierbij wel duidelijk zijn dat het object van de ruimtelijke planning en de ruimtelijke ordening niet de ruimte is an sich, maar de mens. Hoewel het RSV uiteraard het accent legt op de ruimtelijke aspecten, is de uitgangshouding duurzame ruimtelijke ontwikkeling ook inherent verbonden met economische, sociaal-culturele en ecologische oogmerken in hun onderlinge samenhang¹¹. Het gaat om de mens in relatie met de ruimte, waarbij de ruimtelijke planning randvoorwaarden formuleert waarbinnen de maatschappij optimaal tot ontwikkeling kan komen. Dat hierbij “waarden” aan bod komen ligt voor de hand.

Comprehensiveness - in de breedte - als streefdoel moet een wezenskenmerk blijven van de ruimtelijke planning, ook al is het bewustzijn van de beperkte “maakbaarheid” van de maatschappij thans wel duidelijk geworden. C. Vermeersch en R. Houthaeve stelden terecht: “Het geënt zijn op het maatschappelijk functioneren vormt aldus een eerste vereiste voor een op vermaatschappelijking georiënteerde ruimtelijke planning”¹².

Het is bekend dat de ruimtelijke planning meestal betrekkelijk weinig oog heeft gehad voor de ruimtelijk-economische dynamiek in het algemeen¹³, en meer in het bijzonder ten aanzien van de verscheidenheid naar regio's en deelgebieden. De integraliteit van de benadering laat op dit vlak doorgaans te wensen over en dit euvel kan ook worden vastgesteld bij het RSV, hoewel het globale beeld een andere indruk kan wekken.

Informatie-explosie en participatie

De informatie-explosie - gewraakt als nadeel van de traditionele planningsmethode - heeft zich in het structuurplanningsproces vanaf de aanvangsfase voorgedaan, ten gebruike van de deskundigen. Prof. A. Loeckx wees in een paar artikels op het plotse studiegeweld,

waarbij innoverend denkwerk maar ook banale compilaties ten behoeve van de Plangroep Structuurplan Vlaanderen op korte tijd werden geleverd¹⁴. Dit studiegeweld kwam tot stand zonder wezenlijke samenhang. De resultaten zijn niet beschikbaar gesteld aan derden (provincies, gemeenten, organisaties), maar worden in het RSV gebruikt, zonder aan derden de mogelijkheid te bieden een afweging te doen van de reële waarde.

De bezwaren die men heeft geuit ten aanzien van de gewestplannen wat betreft het onvoldoende integreren van alle betrokkenen bij de planvoorbereiding kunnen in grote lijnen worden herhaald wat betreft de opmaak van het RSV. Het betrekken van de sectoren is zeker niet optimaal geschied, onder meer wat betreft huisvesting.

Het informeren en raadplegen van de provincies, de gemeenten en de burger kunnen nog steeds als zoethoudertjes worden bestempeld. De bevolking is nooit wezenlijk aan haar trekken gekomen, niet in de aanvangsfase¹⁵ en niet in het verder verloop. De zo belangrijk geachte “communicatiestrategie” heeft gefaald. Na de goedkeuring van het RSV kan worden vooropgezet dat - in de diverse geledingen, inclusief het Vlaamse parlement - slechts een beperkte groep weet wat het RSV wezenlijk inhoudt (ook onder diegenen die de bindende bepalingen hebben goedgekeurd).

Concepten als dogma's

De grote verdienste van het RSV is dat er een aantal fundamentele krachtlijnen en basisdoelstellingen inzake ruimtelijke ordening werden uitgezet die door het Vlaamse parlement formeel werden onderschreven. De discussie over de juiste draagwijdte van sommige krachtlijnen en de concrete omzetting in de nog op te maken uitvoeringsplannen is echter niet ten gronde gevoerd en zal het genereren van verantwoorde beslissingen niet altijd op eenduidige wijze toelaten. Het meest frappant lijkt de keuze voor een “selectieve” (eigen cursivering) uitbouw van de stedelijke gebieden, met de vertaling hiervan naar onder meer de Vlaamse Ruit en de stedelijke netwerken. Dat de verstedelijking van het platteland (buitengebied) krachtadig moet worden tegengegaan, heeft

een groot maatschappelijk draagvlak verworven en hieraan mag niet worden getornd. J. Vanreusel wees er in 1995 reeds op dat het begrip “stedelijk” onvoldoende is gedefinieerd, hoewel het een cruciale rol speelt in het RSV¹⁶. Het aangeven van de intrinsieke redenen waarom de stedelijke gebieden moeten worden versterkt, is in het RSV achterwege gebleven. Het is te betreuren dat het overbodig werd geacht de redenen te stipuleren en te onderbouwen waarom het corridor-concept (van onder meer M. Van Naelten; niet als bandstad uit te werken) in het geheel niet aan bod kan komen. In Nederland acht men een beperkte stedelijke ontwikkeling langs corridors (onder meer van Amsterdam naar Antwerpen) blijkbaar wel mogelijk¹⁷.

Als Geert Bekaert in 1967 de bedenking formuleerde “de urbanisten wonen dan ook nooit of zelden in hun ideale steden. Ze ontwerpen steden voor anderen”¹⁸, dan mag nadere motivering over de in het RSV gemaakte keuzes toch wel vrij diepgaand gebeuren, zeker ten aanzien van de concrete vormen van verstedelijking.

“Gedeconcentreerde bundeling” roept vragen op over de verhouding tussen de onderscheiden stedelijke gebieden, van grootstedelijk tot het laagste niveau.

In het RSV is er een ondertoon van het beklemtonen en geprivilegieerde ondersteuning van de grootstedelijke gebieden. Grote steden kunnen ongetwijfeld wijzen op het bestaan van agglomeratievoordelen (gevarieerde arbeidsmarkt, waaier van hoogwaardige voorzieningen en andere) maar onderzoek heeft aangetoond (en de dagelijkse realiteit) dat de nadelen bij stijgende omvang van de stad snel toenemen (congestie, ruimtegebrek, aantasting woonklimaat en andere). Dat de compacte stad (of de integrale stad) op grenzen stuit is ook reeds duidelijk geworden.

“Gebundelde deconcentratie” - waar de in de realiteit voorkomende vormen van deconcentratie wezenlijk mee in beschouwing worden genomen - was tot voor kort het uitgangspunt.

C. Vermeersch onderstreepte in zijn doctoraal proefschrift de voordelen van de gebundelde deconcentratie, onder meer op het vlak van het kwalitatief gevarieerd woonmilieu en het woonwerkverkeer dat - door een

bundeling van tewerkstelling - binnen sociaal-economisch aanvaardbare afstanden blijft¹⁹.

West-Vlaanderen is het meest markante voorbeeld van een dergelijke vorm van in het beleid ondersteunende (zoals in de Westhoek) gebundelde deconcentratie. De gegevens van de volkstellingen illustreren duidelijk dat het woonwerkverkeer er qua afstanden en tijdsduur opvallend beter scoort dan in elk van de andere Vlaamse provincies. Een beheerste mate van spreiding van de werkgelegenheid kan een efficiëntere benutting van de infrastructuur verzekeren en meer armslag bieden aan woonwerkverkeer met zachte vormen van verkeer. Statistische en sociaal-economische analyses tonen ook aan dat de grootstad als motor van economische ontwikkeling veeleer mythe is dan werkelijkheid, niet enkel in Vlaanderen maar ook in Nederland en elders²⁰. Gebundelde deconcentratie zoals in West-Vlaanderen is in vergelijking met wat zich voordeed in andere Vlaamse provincies een trendbreuk en kan voorwerp zijn van een realistisch concentratiebeleid en geen spreidingsbeleid.

In Nederland heeft het ruimtelijk beleid, dat onder woorden is gebracht in de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra

(VINEX; 1990), als uitgangspunt het streven naar een compacte verstedelijking. De VINEX-locaties zouden moeten voldoen aan de eis dat via dit verstedelijkingspatroon de groei van de automobiliteit wordt beteugeld. Recent onderzoek blijkt aan te geven dat de mobiliteits-effecten van de VINEX-locaties weinig overtuigend zullen zijn²¹.

De onmaakbaarheid en onvoorspelbaarheid van de maatschappelijke werkelijkheid zou in het RSV wel duidelijker vertaling mogen krijgen in minder normatieve elementen als die elementen - naar ik meen te hebben aangetoond - onvoldoende onderbouwing kennen. De werkelijkheid is weerbarstiger dan de papieren planologische concepten.

Het RSV werkbaar ?

De grote krachtlijnen van het RSV zijn - met enig voorbehoud wat betreft graden van concentratie van het stedelijk wonen - ook voor de toekomst als bouwstenen voor het ruimtelijk ordenen te handhaven, met de absolute vereiste om het beleid onder meer via een effectief grondbeleid afdwingbaar te maken. Het is door het concretiseren via prognoses en normatieve taakstellingen dat de zwakte

Jean Godecharle

van een te theoretische, werkelijkheidsvreemde benadering in het RSV naar voren treedt.

De afstemming van planning en uitvoering zou wel eens (opnieuw) het zwakke punt kunnen worden.

De "werkbaarheid" van het RSV roept heel wat vragen op. Op het provinciale vlak en niet het minst op het gemeentelijke niveau dreigt de concretisering van de ruimtelijke planning met een veelheid van knelpunten te zullen geconfronteerd worden.

Wie in de loop van de opmaak van het RSV gewacht heeft op de zogenaamde "afwegingskaders" of "handleidingen" is op zijn honger gebleven.

Aanduidingen over hiaten in het instrumentarium om de stap te zetten van taakstelling naar concrete uitvoering treden reeds op frappante wijze aan het licht bij de eerste pogingen om "stedelijke gebieden" (Mechelen, Kortrijk, Aalst) af te bakenen (nog op het niveau van het Vlaamse Gewest)²²; op het gemeentelijke niveau zijn de wrijvingselementen wat betreft woonbehoeftebestudies (zowel wat vraag als reëel aanbod aangaat) legio.

De maatschappijvisie als criterium voor de ruimtelijke planning - die inspeelt op wijzigingen in de tijd - dreigt op de achtergrond te verdwijnen en de kwantitatieve ruimtebudgettering wordt het maatgevend criterium.

Een aantal punten worden - min of meer vergelijkbaar met de gewestplannen waarbij het toen ging om grenzen van bestemmingen - thans als dogma's gehanteerd, met nu vooral de normerende kwantitatieve elementen, die in feite het genereren van verantwoorde beslissingen in de weg (zullen) staan.

Het RSV heeft in zijn goed-gekeurde vorm - door de Overheid bepaald - in vrij grote mate het karakter van een "uitstelplan" of een "doorschuifplan". Zoals het er nu uitziet krijgen we later een puzzel van niet gelijktijdig op elkaar afgestemde uitvoeringsplannen op verschillende niveaus (Vlaams Gewest, gemeenten en volgens het te verwachten nieuwe decreet ook de provincies).

De concrete inhoudelijke invulling hoe de stedelijke netwerken moeten functioneren en wat ze kunne betekenen op het vlak van de ruimtelijke ordening is een open vraag gebleven. Het RSV voorziet

dat de ontwikkelingsperspectieven voor de stedelijke netwerken op internationaal (Vlaamse Ruit) en Vlaams niveau (onder meer de Kust) en voor de grensoverschrijdende stedelijke netwerken (onder meer Kortrijk-Rijsel-Roubaix-Tourcoing-Moeskroen) worden uitgewerkt door het Vlaams Gewest. Hierbij is onder meer gestipuleerd dat de nadere uitwerking van de stedelijke netwerken een invulling moet blijven van het ruimtelijk principe van de gedeconcentreerde bundeling waardoor de vooropgestelde verhouding inzake woongelegenheden tussen de stedelijke gebieden en de kernen van het buitengebied moet gehandhaafd blijven (RSV, blz. 353). Een antwoord hoe men onder meer het probleem van de sociale verdringing op het vlak van de huisvesting aan de Kust kan/moet opvangen en wat de mogelijkheden zijn op het vlak van huisvesting in de kustgemeenten De Panne, Koksijde, Nieuwpoort en De Haan, die tot het buitengebied behoren, is in het RSV niet (op richtinggevend noch bindende wijze) aangegeven.

In de loop van de opmaak van het RSV is de zienswijze op wat behoort tot het ruimtelijk structuurplan en wat behoort tot de uitvoeringsplannen (tot op heden, vóór de goedkeuring van een nieuw decreet op de ruimtelijke ordening, zijnde de gewestplannen en de gemeentelijke plannen van aanleg) wel enigszins gewijzigd. Aanvankelijk was het nog de bedoeling (en was er blijkbaar ook de wil) om een aantal elementen hard af te bakenen (vooral de zwakke functies). In een voorontwerpnota werd zelfs een proeve uitgewerkt om stedelijke gebieden af te bakenen (onder meer voor Brugge). Omwille van praktische overwegingen(?) werden uiteindelijk een aantal "taakstellingen" verschoven naar uitvoeringsplannen op de onderscheiden niveaus. Alles wijst er op dat de confrontatie van de ruimtebehoefte naar elk van de provincies en binnen de provincies naar elk van de gemeenten en deelgebieden (stedelijke gebieden, buitengebied, specifieke economische knooppunten) een bijzonder harde dobber zal worden. De algemene geografische aanduidingen ten aanzien van bijvoorbeeld enerzijds stedelijke gebieden en anderzijds specifieke economische knooppunten vertonen bij nader inzicht niet voldoende houvast.

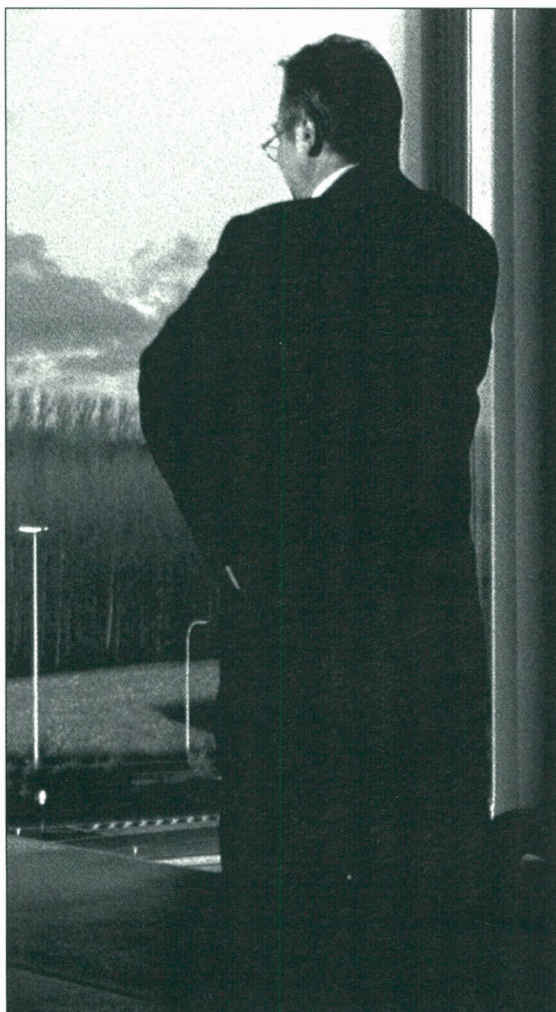
Dat de discussie over de concrete toepassing van het "subsidiariteitsbeginsel" nog verder zal worden gevoerd ligt voor de hand. De beperkingen die aan de lagere niveaus (provincies, gemeenten) worden opgelegd, stoelen nog in te sterke mate op de illusie van maximale beheersing van een planning, met centralistisch karakter.

Uiteraard moet een sturing met voldoende inhoud het planningsgebeuren op de lagere niveaus in goede banen houden. In de aanloop naar gemeentelijke structuurplannen (vóór de goedkeuring van het planningsdecreet) bleek dat de uitgangspunten van de structuurplanning, met principiële keuzes (zoals compacte stad) hoog in het vaandel werden geschreven. Bij de "vertaling" naar mogelijke uitvoeringsplannen ging de aandacht doorgaans in eerste instantie naar reeds bekende projecten die op de betrokken dienst voor stedenbouw en/of bij het college van burgemeester en schepenen op uitvoering wachtten of imagovormend werden gewaardeerd. Een nieuw (goed-gekeurd, ruimtelijk) plan genereert niet ipso facto een nieuwe ruimtekultuur.

In 1977 - vooraleer alle gewestplannen in Vlaanderen waren goed-gekeurd - organiseerde de Vlaamse Regionale voor Stedenbouw en Huisvesting, Ontwikkeling en Ruimtelijke Ordening, een volkscongres onder de titel "Na de gewestplannen : wat nu?". Wellicht is thans een bezinning nodig over "Hoe de symbiose bereiken tussen ruimtelijke structuurplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen" en over "Wat na het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen ?".

- 1 C. Vermeersch m.m.v. R. Houthaave, *Structuurplanning. Instrument voor het denken over en de vormgeving aan de ruimtelijke structuur*, Brugge, die Keure, 1994 blz.129.
- 2 C. Vermeersch, *De structuurplanning als type ruimtelijke planning : een geldig alternatief?*, in *Stero, Publicatie voor Stedenbouw en Ruimtelijke Ordening*, 1975, nr. 10, blz. 24-34; C. Vermeersch, *De structuurplanning als type ruimtelijke planning : een geldig alternatief*, CIAUD/ICASD, Informatiecentrum voor Architectuur, Stedenbouw en Design, Brussel, 1977, 208 blz. C. Vermeersch m.m.v. R. Houthaave, *op. cit.*, Brugge, die Keure, 1994, 185 blz.

- 3 R.A. Pauwels, Enkele gegevens in verband met het ruimtelijk beleid, in *Stero, Publicatie voor Stedebouw en Ruimtelijke Ordening*, 1971, nr.6, blz. 15.
- 4 J.M.L. Demeyere, Het gemeenschappelijk algemeen aanlegplan van het Kortrijkse gewest, in *Beginnelsen van de ruimtelijke ordening en van de stedebouw*, Ministerie van Openbare Werken. Bestuur van de Stedebouw en van de Ruimtelijke Ordening. Belgische Federatie voor Stedebouw en Huisvesting, Ontwikkeling en Ruimtelijke Ordening, Brussel, 1963 (?), blz. 132.
- 5 J.M.L. Demeyere, Het gemeenschappelijk algemeen aanlegplan in dienst van de Westvlaamse economie, in *West-Vlaanderen Werkt*, Brugge, 1959, nr. 2, blz. 41.
- 6 NIS-Planbureau, *Bevolkingsvooruitzichten 1992-2050*, Brussel, 1993.
- 7 Inmiddels publiceerde het NIS-Federaal Planbureau nieuwe bevolkingsvooruitzichten, periode 1995-2050, echter enkel op het niveau van het Rijk en de gewesten (Vlaanderen, Wallonië, Brussel-hoofdstad). De hypothesen qua migraties wijken in vrij sterke mate af van de vroegere vooruitzichten.
- 8 *Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen*. Integrale versie. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Brussel, 1998, blz. 124.
- 9 Ibidem, blz. 254 en 280-281.
- 10 Ibidem, blz. 443.
- 11 *Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen*. Integrale versie. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Brussel, 1998, blz. 315.
- 12 C. Vermeersch m.m.v. R. Houthaeye, *op.cit.*, blz. 100.
- 13 Vergelijk : Drs.P.P.Witsen en Dr. W. Zonneveld, Planconcepten voor stad en economie. Balkanisering in conceptenland ?, in *Stedebouw en Ruimtelijke Ordening*, 1996, nr.2, blz. 25.
- 14 A. Loeckx, De moeilijke kunst van het tweevoud. Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, in *Archis*, 1995, nr. 10, blz. 50; Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen als kader en inzet voor architectuur, in *Jaarboek architectuur Vlaanderen 1994-95*, blz. 29.
- 15 Vergelijk : Fr. D'hondt en G. Quackelbeen, Het structuurplan Vlaanderen : trendbreuk of alibi ?, in *Planologisch Nieuws*, 1993, nr. 3, blz. 193.
- 16 J. Vanreusel, Het structuurplan Vlaanderen : gewikt en afgewogen. Studiedag Vlaamse Federatie voor Planologie, 20 december 1995, blz. 2 (gestencilde tekst).
- 17 *Kiezen, niet slalommen*. Toespraak van Minister van VROM tijdens de Nationale Geografendagen op 19 november 1998 te Utrecht, blz. 7.
- 18 Geert Bekaert, *Verzamelde opstellen. Los in de ruimte*, Brugge, die Keure, 1986, blz. 151.
- 19 C. Vermeersch, *op.cit.*, 1977, blz. 145. Zie ook C. Vermeersch, Ruimtelijke ordening in de verdrukking, in *Het ingenieursblad*, mei 1987, blz. 313.
- 20 Zie onder meer: J.G. Lambooy en W.J.J. Manshanden, De mythe van de grote stad als motor van de economie, in *Economisch-Statistische Berichten*, 28 oktober 1992, blz. 1045-1049; W.J.J. Manshanden, C. van der Vegt, J.G. Lambooy, Wat is er aan de hand in de grote steden?, in *Economisch-Statistische Berichten*, 28 mei 1997, blz. 436-438.
- 21 H. Priemus, VINEX-locaties in Nederland : succes of mislukking, in *Planologisch Nieuws*, 1998, nr. 1, blz. 42.
- 22 J. Vanreusel wees er op dat de definiëring en afbakening van stedelijke gebieden de achilleshiel van het RSV kan worden. J. Vanreusel, *op.cit.*, blz. 8.

Ons land is niet rijk aan grondstoffen. Maar wat we wel hebben, is gezond verstand. En daar doen ondernemers van hier het al jaren mee.

Of hoe een klein land door zijn ondernemers een grote rol speelt op de wereldmarkt. Ze doen dat met een flinke dosis creativiteit, zin voor initiatief en heel wat durf. En met een duwtje in de rug van een financiële partner. Een partner zoals KBC Bank & Verzekering. Want ondernemers van hier, daar hebben we het voor.

<http://www.kbc.be>

KBC BANK & VERZEKERING VERENIGT
DE KREDIETBANK, ABB-VERZEKERINGEN EN CERA BANK.

We hebben het voor u.

Bezoldigde tewerkstelling in West-Vlaanderen naar bedrijfstak, 30 juni 1997

Bedrijvigheid	Prov. West-Vlaanderen			Arr. Brugge			Arr. Diksmuide			Arr. Ieper		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Landbouw, jacht, bosbouw	2.328	1.324	3.652	427	126	553	89	74	163	280	123	403
Visserij	654	23	677	379	9	388	-	-	-	-	-	-
Primaire sector	2.982	1.347	4.329	806	135	941	89	74	163	280	123	403
Metaal	27.236	4.959	32.195	7.112	1.293	8.405	513	53	566	2.353	329	2.682
Textiel	11.475	7.378	18.853	161	136	297	134	181	315	477	412	889
Vervaardiging van synthetische en kunstmatige vezels	271	83	354	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hout	2.988	327	3.315	74	9	83	39	3	42	214	9	223
Vervaardiging van meubelen	6.082	1.422	7.504	1.195	293	1.488	311	49	360	507	229	736
Confectie	397	3.324	3.721	15	237	252	5	32	37	120	328	448
Bont	8	13	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leder	58	235	293	48	174	222	-	-	-	2	11	13
Schoenen	54	72	126	11	8	19	-	-	-	-	-	-
Voeding	8.989	4.736	13.725	1.179	747	1.926	272	216	488	1.166	672	1.838
Drank	623	90	713	202	33	235	21	4	25	56	8	64
Tabak	103	165	268	8	34	42	32	42	74	32	31	63
Vervaard. niet-metaalhoudende producten, excl. glas	2.610	176	2.786	294	12	306	239	21	260	252	10	262
Glas	1.086	374	1.460	315	17	332	-	-	-	-	-	-
Uitgeverijen, drukkerijen	2.436	1.391	3.827	675	307	982	23	12	35	109	70	179
Papier- en karton	620	251	871	34	14	48	2	-	2	63	26	89
Chemische nijverheid	1.721	605	2.326	206	62	268	-	-	-	324	234	558
Vervaardiging van cokes, geraffineerde aardolieproducten en splijt- en kweekstoffen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rubber- en kunststofnijverheid	2.810	751	3.561	188	41	229	66	5	71	48	5	53
Winning van energiehoudende delfstoffen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Winning van niet-energiehoudende delfstoffen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Recuperatie en recycling	420	202	622	53	18	71	28	7	35	7	-	7
Elektriciteit, gas, water	1.418	204	1.622	407	50	457	24	2	26	28	2	30
Overige industrie	443	366	809	25	44	69	19	4	23	5	5	10
Totaal industrie	71.848	27.124	98.972	12.202	3.529	15.731	1.728	631	2.359	5.763	2.381	8.144
Bouw	21.543	979	22.522	4.082	156	4.238	1.137	40	1.177	2.068	82	2.150
Secundaire sector	93.391	28.103	121.494	16.284	3.685	19.969	2.865	671	3.536	7.831	2.463	10.294
Verkoop en reparatie van auto's en motorrijwielen; kleinhandel in motorbrandstoffen	3.998	775	4.773	993	187	1.180	188	33	221	285	80	365
Groothandel en handelsbemiddeling	9.909	4.327	14.236	1.964	898	2.862	341	97	438	580	263	843
Kleinhandel	5.238	13.544	18.782	1.435	4.049	5.484	167	340	507	344	850	1.194
Hotels en restaurants	6.982	9.370	16.352	2.568	2.825	5.393	83	290	373	490	801	1.291
Vervoer, opslag en communicatie	18.816	3.342	22.158	6.023	976	6.999	515	78	593	1.171	146	1.317
Financiële instellingen	3.522	2.467	5.989	835	611	1.446	93	57	150	222	141	363
Verzekeringswezen	221	137	358	17	18	35	3	1	4	16	15	31
Hulpbedrijven i.v.m. financiële instellingen	226	672	898	58	124	182	4	33	37	24	62	86
Onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven	13.815	12.702	26.517	2.668	2.774	5.442	155	184	339	1.202	958	2.160
Openbaar bestuur	19.104	9.106	28.210	7.511	3.414	10.925	549	246	795	1.516	585	2.101
Onderwijs	12.864	20.409	33.273	3.980	5.455	9.435	414	896	1.310	1.069	1.622	2.691
Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	8.504	34.257	42.761	2.688	10.113	12.801	156	1.137	1.293	911	3.116	4.027
Gemeenschapsvoorzieningen, sociaal-culturele en persoonlijke diensten	6.165	5.832	11.997	2.038	1.850	3.888	149	122	271	641	513	1.154
Particuliere huishoudens met werknemers, overige diensten	159	745	904	49	233	282	-	5	5	9	54	63
Tertiaire sector	109.523	117.685	227.208	32.827	33.527	66.354	2.817	3.519	6.336	8.480	9.206	17.686
Algemeen totaal	205.896	147.135	353.031	49.917	37.347	87.264	5.771	4.264	10.035	16.591	11.792	28.383

Bron : RSZ

Arr. Kortrijk			Arr. Oostende			Arr. Roeselare			Arr. Tielt			Arr. Veurne		
Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
432	187	619	78	28	106	493	433	926	424	347	771	105	6	111
-	-	-	236	11	247	1	3	4	-	-	-	38	-	38
432	187	619	314	39	353	494	436	930	424	347	771	143	6	149
8.429	1.679	10.108	1.261	378	1.639	5.804	964	6.768	1.319	187	1.506	445	76	521
7.174	4.286	11.460	75	43	118	347	372	719	2.897	1.769	4.666	210	179	389
134	68	202	21	6	27	-	-	-	116	9	125	-	-	-
851	188	1.039	72	2	74	346	41	387	1.367	73	1.440	25	2	27
2.077	327	2.404	59	9	68	1.288	373	1.661	551	132	683	94	10	104
136	1.216	1.352	-	5	5	63	826	889	58	677	735	-	3	3
-	-	-	-	3	3	1	-	1	7	7	14	-	3	3
1	4	5	2	12	14	2	20	22	3	14	17	-	-	-
9	3	12	1	-	1	33	61	94	-	-	-	-	-	-
1.476	755	2.231	518	542	1.060	2.357	895	3.252	1.131	451	1.582	890	458	1.348
170	21	191	5	-	5	105	14	119	56	9	65	8	1	9
30	58	88	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
924	71	995	148	6	154	386	23	409	317	29	346	50	4	54
539	202	741	5	-	5	226	151	377	-	-	-	1	4	5
498	280	778	82	67	149	882	519	1.401	156	121	277	11	15	26
267	59	326	3	10	13	93	48	141	157	94	251	1	-	1
474	147	621	372	46	418	46	14	60	290	89	379	9	13	22
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
844	221	1.065	61	9	70	807	230	1.037	795	240	1.035	1	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
85	37	122	69	8	77	161	92	253	16	39	55	1	1	2
815	136	951	43	3	46	48	8	56	10	1	11	43	2	45
176	116	292	109	14	123	82	144	226	27	39	66	-	-	-
25.109	9.874	34.983	2.906	1.163	4.069	13.078	4.795	17.873	9.273	3.980	13.253	1.789	771	2.560
6.227	312	6.539	2.048	102	2.150	3.176	158	3.334	2.074	88	2.162	731	41	772
31.336	10.186	41.522	4.954	1.265	6.219	16.254	4.953	21.207	11.347	4.068	15.415	2.520	812	3.332
1.145	216	1.361	360	76	436	627	116	743	239	39	278	161	28	189
3.576	1.633	5.209	835	325	1.160	1.476	634	2.110	849	396	1.245	288	81	369
1.345	3.205	4.550	648	1.896	2.544	690	1.786	2.476	302	656	958	307	762	1.069
1.293	1.864	3.157	1.205	1.659	2.864	451	681	1.132	136	234	370	756	1.016	1.772
3.999	732	4.731	3.402	894	4.296	2.053	301	2.354	1.122	127	1.249	531	88	619
1.102	745	1.847	312	255	567	622	433	1.055	187	141	328	149	84	233
113	62	175	6	4	10	65	37	102	1	-	1	-	-	-
61	227	288	22	51	73	28	96	124	15	58	73	14	21	35
5.237	4.297	9.534	1.039	1.542	2.581	2.491	1.755	4.246	705	654	1.359	318	538	856
2.801	1.840	4.641	2.927	1.214	4.141	1.153	846	1.999	601	419	1.020	2.046	542	2.588
3.433	5.639	9.072	1.186	2.086	3.272	1.602	2.432	4.034	590	1.285	1.875	590	994	1.584
2.011	8.146	10.157	814	3.621	4.435	1.244	4.807	6.051	224	1.655	1.879	456	1.662	2.118
1.352	1.528	2.880	903	717	1.620	563	591	1.154	190	238	428	329	273	602
37	191	228	45	110	155	16	125	141	2	19	21	1	8	9
27.505	30.325	57.830	13.704	14.450	28.154	13.081	14.640	27.721	5.163	5.921	11.084	5.946	6.097	12.043
59.273	40.698	99.971	18.972	15.754	34.726	29.829	20.029	49.858	16.934	10.336	27.270	8.609	6.915	15.524

Het verloop van de sociaal-economische indicatoren en de conjunctuur in West-Vlaanderen¹

Werkloosheid

In november 1998 telde West-Vlaanderen 31.311 werklozen, waarvan 12.100 mannen (38,6%) en 19.211 vrouwen (61,4%)². Ten opzichte van november 1997 waren er 14,1% minder werklozen (zie figuur 1). De daling op jaarbasis was bij de vrouwen iets hoger (-15,3%) dan bij de mannen (-11,9%). Gemiddeld waren er in 1998 maandelijks (januari tot en met november) ruim 4.000 of 11,5% werklozen minder dan in 1997.

In elk van de West-Vlaamse arrondissementen was er een daling van het maandgemiddelde (januari tot en met november) van de werkloosheid in 1998 ten opzichte van 1997. De grootste relatieve dalingen situeerden zich in de arrondissementen Kortrijk (-15,6%), Tielt (-15,5%) en Roeselare (-13,9%). Daarna volgen de Westhockarrondissementen Ieper (-13,3%) en Diksmuide (-9,2%). In de kustarrondissementen Veurne (-9,0%), Brugge (-8,4%) en Oostende (-8,1%) waren de afnames relatief gezien het kleinst.

Het Vlaamse Gewest telde in november 1998 ruim 200.241 werklozen, waarvan 15,6% uit West-Vlaanderen. Ten opzichte van november 1997 was er in het Vlaamse Gewest een daling met 13,8%. Over 1998 (januari tot en met november) bedroeg de gemiddelde afname op jaarbasis 10,9%. De afname was dus in relatieve cijfers kleiner dan in West-Vlaanderen.

Bij het totaal aantal werklozen in West-Vlaanderen in november 1998 waren 7.957 personen jonger dan 25 jaar. Dit komt overeen met een aandeel van 25,4%. Ten opzichte van november 1997 is het aandeel jeugdwerklozen iets groter (+0,6%). Niettemin was het aantal jeugdwerklozen zo'n 11,8% lager in november 1998 in vergelijking met november 1997.

Lopende werkaanbiedingen

Eind november 1998 telde de VDAB 3.740 lopende werkaanbiedingen. Dit was 35,6% meer dan op het einde van dezelfde maand van 1997. Over de periode januari-november 1998 waren er gemiddeld elke maand 34,4% meer lopende werkaanbiedingen dan in dezelfde periode van 1997.

Bouwnijverheid

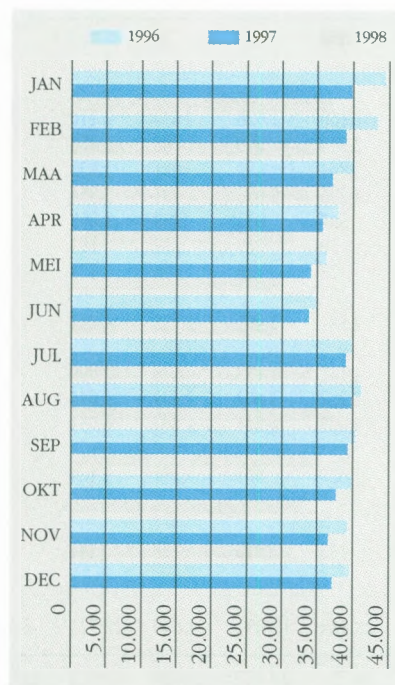
De recentste beschikbare gegevens met betrekking tot het aantal vergunde woningen³ in West-Vlaanderen zijn van augustus 1998. In die maand werd de bouw van 603 woningen vergund. Voor het eerst in 1998 is dit een groter

aantal op jaarbasis (+8,8%). In de vorige maanden van 1998 was het aantal woningen dat vergund werd telkens lager dan in dezelfde maanden van 1997. De grootste afnames waren in de maanden januari (-25,1%), maart (-47,2%) en april (-58,5%).

Omzet

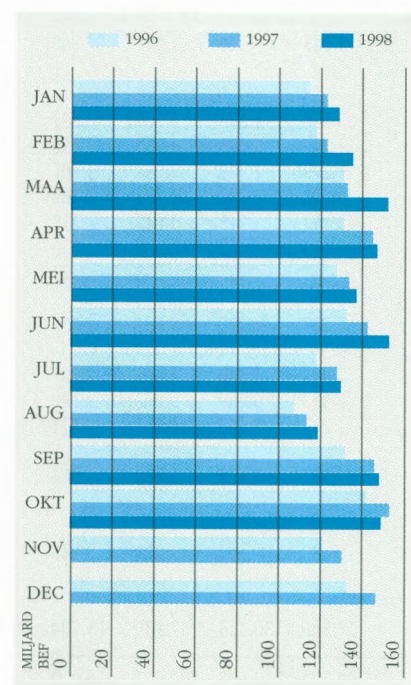
In oktober 1998 werd door de grote ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen een omzet gehaald van 149 miljard fr. Dit is 2,6% minder dan in oktober 1997 (zie figuur 2). Het is voor de eerste keer sedert november 1996 dat er een, zij het minieme, daling is van het omzetcijfer op jaarbasis. De totale toename van de omzet in 1998 (januari tot en met oktober)

Figuur 1
Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden in West-Vlaanderen

BRON: VDAB,
grafische verwerking WES

Figuur 2
Evolutie omzet West-Vlaamse bedrijven (volgens btw-aangiften)

BRON: NIS,
grafische verwerking WES

bedraagt nog steeds 4,6%, wat overeenkomt met een bedrag van ruim 60 miljard fr..

Investerings

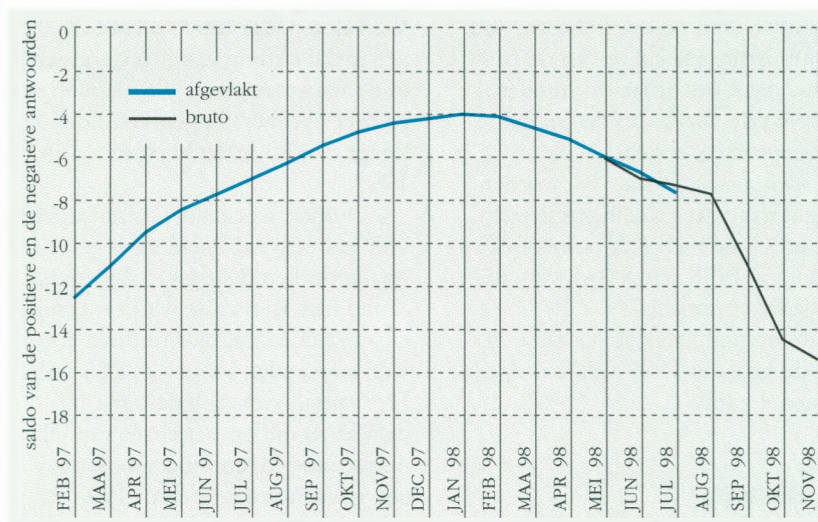
De investeringen van de grote ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen beliepen in oktober 1998 circa 6,6 miljard fr. In tegenstelling tot het omzetcijfer, is het investeringsbedrag van deze ondernemingen in oktober 1998 wel groter op jaarbasis (+15,8%). Het totaal bedrag aan investeringen was in de maanden van 1998 (tot en met oktober) al 8 miljard fr. of 16% hoger dan in dezelfde maanden van 1997.

Conjunctuurindicator van de Nationale Bank

In november 1998 bereikte de bruto-synthetische curve voor West-Vlaanderen een waarde van -15,4 (zie figuur 3). Sedert maart dalen de brutowaarden maand na maand. Het is geleden van eind 1996 dat de inschattingen van de West-Vlaamse ondernemers zo voorzichtig waren. De afgevlakte curve, die met enkele maanden vertraging berekend wordt, is dan ook al een aantal maanden duidelijk neerwaarts gericht. Figuur 4 toont duidelijk dat de curve over zijn piek heen is en de conjunctuurcyclus in een neerwaartse beweging zit.

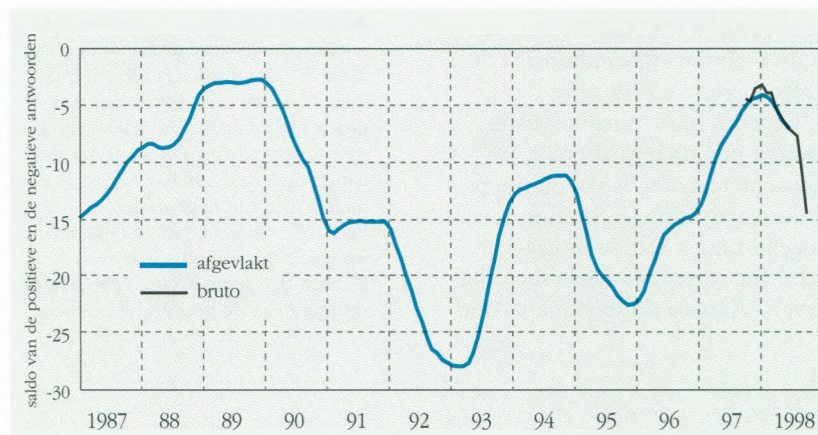
Figuur 3

Synthetische conjunctuurscurve voor West-Vlaanderen, februar 1997 - november 1998

Figuur 4

Synthetische conjunctuurscurve voor West-Vlaanderen 1987-1998

BRON: NBB,
grafische verwerking WES

CARL ADAMS NV

ERKEND SELECTIEBUREAU
SELECTIE, TRAINING EN ADVIES
VG. WS. 032

PERSONEELSRECRUTERING
ORGANISATIE & MANAGEMENT ADVIES

ARDOOISESTEENWEG 25, 8800 ROESELARE
TELEFOON: (051) 24 16 56 / 24 19 98
FAX (051) 24 02 06

Analyse van de verschillende deelindicatoren toont dat het beeld van de globale curve integraal terug te vinden is in de deelindicator van de industrie. De curve van de ruwbouw daalt ook, maar in mindere mate en de curve van de handel is zelfs opwaarts gericht.

Ook op nationaal vlak worden gelijkaardige vaststellingen gedaan. De groei die men dan ook voorspeld had voor 1998 (circa 3%), zal uiteindelijk lager uitvallen. Conjunctuuranalisten verwachten dat de groei in 1999 wellicht nog lager zal zijn.

Besluit

De algemeen synthetische curve voor West-Vlaanderen verbeterde onafgebroken in 1997 en haalde begin 1998 een niveau dat sedert de hoogconjunctuur van 1990 niet meer bereikt werd. Vanaf februari liep deze conjunctuurindicator echter terug. Eerst was deze terugval nog beperkt, maar vanaf augustus zakte het peil toch aanzienlijk. Deze achteruitgang is vooral toe te schrijven aan de verslechtering van de deelindicator van de industrie.

De toenemende onzekerheid bij de West-Vlaamse ondernemers vond

geen weerspiegeling in de omzet- en investeringscijfers van de grote ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen. De totale omzet en het totaal bedrag aan investeringen in de maanden van 1998 (januari tot en met oktober) liggen beduidend hoger dan in dezelfde periode van 1997.

Ook de arbeidsmarktindicatoren blijven het goed doen. Er is een onafgebroken daling van het totaal aantal niet-werkende werkzoekenden en van het aantal niet-werkende werkzoekenden jonger dan 25 jaar. Het aantal werkaanbiedingen bij de VDAB die op het einde van elke maand nog lopen blijven ook op een continu hoger peil in 1998, in vergelijking met 1997.

- 1 Opmaak januari 1998
- 2 Onder werklozen wordt verstaan: het aantal niet-werkende werkzoekenden. Zij vertegenwoordigen het bij de VDAB ingeschreven arbeidsmarktpotentieel. In deze groep zijn onder meer de schoolverlaters, de vrij ingeschrevenen en een zeer diverse restgroep (met daarin de tijdelijk geschorsten) opgenomen. Een nadeel is wel dat de oudere werklozen (50 jaar of ouder) niet zijn opgenomen.
- 3 Vergunde woningen in woongebouwen en in niet-woongebouwen.
- 4 Het feit dat de registratie gebeurt naar vestiging van de hoofdzetel betekent

dat men niet noodzakelijk de economische activiteit in het betrokken arrondissement meet. Dit nadeel wordt afgezwakt doordat het hier over een evolutie doorheen de tijd gaat.

Maandelijkse procentuele veranderingen zijn dan belangrijker dan absolute gegevens. Een tweede nadeel is dat enkel bedrijven met een omzet van 20 miljoen fr. of meer aangifte doen op maandbasis. Het kan zijn dat een bedrijf nu eens wel en dan weer niet beantwoordt aan dit criterium. Om dit nadeel te ondervangen is het aangewezen op provinciaal niveau te werken. 'Toetreders' en 'uittreders' vallen dan minder op en kunnen elkaar misschien meer compenseren dan als men werkt op het arrondissementele niveau.

5 Zie vorige voetnoot.

6 De constructie van de indicator van de Nationale Bank verloopt als volgt: er wordt maandelijks een enquêteformulier aan bedrijfsleiders verzonden. Daarin gaat men na hoe het gesteld is met een aantal facetten van de activiteit, de vraag en de vooruitzichten. Er zijn drie antwoordmogelijkheden: stijgend (positief), gelijkblijvend of dalend (negatief). De indicator is het saldo van de positieve en de negatieve antwoorden op deze vragen, en dit voor alle ondervraagden. In tegenstelling tot de nationale indicator worden de antwoorden hier niet gewogen. De maandelijkse resultaten van de enquête worden op een grafiek uitgezet. De curve wordt afgevlakt. Zo kan men de trend gemakkelijker onderkennen.

Brusselle Enterprises nv

Westendelaan 1, 8620 Nieuwpoort
Tel. 058/23.25.13
Fax 058/23.05.76

Aanneming van draai-, frees-, slijp- en kotterwerk,
zowel conventioneel als op CNC-machines
Vol- en halfautomatisch lassen

• • •

De nv Speyebeek, een participatiemaatschappij van de **Groep Desimpel** uit Kortemark heeft alle activiteiten overgenomen van de groep Marbra Lys uit Stasegem. Voor de overname maakte Marbra Lys deel uit van de nv Despriet Invest en realiseerde in 1997 een omzet van 630 miljoen fr. De groep Marbra Lys produceert en verkoopt sierbetontegels, alsook sierbetontrappen en architectonisch beton. Deze producten zijn complementair met het productengamma van de nv Speyebeek.

• • •

CBC Electro uit Kuurne en Elma Obreg uit Zwijndrecht, beide groothandels in elektrotechnisch materiaal zijn gefusioneerd onder de nieuwe naam **Cebeo**.

De namen CBC Electro (oorspronkelijk gespecialiseerd in kabels en netwerken) en Elma Obreg (toegepast op verlichting) verdwijnen. Cebeo, met administratieve zetel in Kuurne, heeft 22 verkooppunten in België.

Cebeo verkoopt als groothandel elektrotechnisch materiaal (elektrische kabels, computerkabels, verlichting, connectoren en dergelijke) aan installateurs, elektriciens, technische diensten van bedrijven, en winkels. Aan de klanten wordt geleverd maar ook advies verstrekt.

In de toekomst wil Cebeo nieuwe markten bespelen zoals de toelevering voor informaticanetwerken en domotica.

Cebeo is een dochteronderneming van Sonepar Distribution Belgium, een fifty-fifty joint venture van de Franse groep Sonepar, de grootste distributeur van elektrotechnisch materiaal in Europa. Cebeo verwacht dit jaar een omzet van 5,7 miljard fr. en een nettowinst van circa 120 miljoen fr.

• • •

Spano, producent van houtspaander- en MDF-platen en houtplatenverwerker Dekaply uit Aalst bundelen hun activiteiten in een nieuwe vennootschap. In deze nieuwe vennootschap hebben de aandeelhouders van Spano de meerderheid. Door de fusie ontstaat een houtbewerkingsgroep met een omzet van 7 miljard fr. en een tewerkstelling van 550 personeelsleden. Spano heeft een vestiging in Oostrozebeke waar houtspaander-

platen worden geproduceerd en één in Vielsam voor de productie van MDF-platen.

Beide vestigingen realiseren een omzet van 5 miljard fr. en stellen samen 450 mensen tewerk. Dekaply uit Aalst verwacht dit jaar een omzet van 1,7 miljard fr. en stelt ruim honderd mensen tewerk.

Door de fusie wordt de nieuwe groep Spano-Dekaply, na Unilin, de tweede grootste speler op de Belgische houtbewerkingsmarkt.

• • •

De Ieperse weverij van matrastijk **Clama Mattress Ticking** heeft Etablissements André Huet in het Noord-Franse Halluin overgenomen. Hiermee verwerft Clama enkel het handelsfonds van deze firma met de naam en het klanten- en dessinbestand.

Etablissement André Huet behoort tot de holding Gratty Lorthiois die ook meubelstoffen produceert.

De afdeling Huet, producent van matrastijk, telt 100 personeelsleden en realiseerde in 1997 een omzet van ruim 200 miljoen fr.

Het omzetcijfer van Clama bedroeg 975 miljoen fr. in 1997.

Bij het Ieperse bedrijf werken 100 werknemers.

Door de overname van Huet krijgt Clama, die vooral buiten Europa exporteert, de kans de Franse markt te penetreren. Daarbij is het samen-

gaan van de sterke expertise van Clama met de Franse knowhow, het archief van dessins en het klantenbestand van Huet een belangrijke troef.

• • •

Roland Verleye is sedert 4 januari de nieuwe burgemeester van Jabbeke. Roland Verleye, directeur administratie en logistiek van de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende, zetelde al tien jaar in de gemeenteraad van Jabbeke, eerst als tweede schepen en sedert 1995 als eerste schepen.

• • •

De Vlaamse regering zal op voorstel van minister-president Luc van den Brande een **Vlaams Instituut van de Zee** (VLIZ) oprichten.

Het VLIZ wordt een centraal coördinatieplatform van waaruit de informatiedoorstroming van en naar de onderzoekswereld, de overheden en het publiek optimaal wordt ondersteund.

Het zeewetenschappelijk onderzoek wordt alsoo doorzichtiger voor zowel de regionale als de internationale gemeenschap.

Het VLIZ zal ook het Vlaams Marien Data Centrum herbergen en de expertise van het huidige Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek (IZWO) integreren en verder zetten. Tevens zal het Vlaams

Roland Verleye legde in de ambtswoning van gouverneur Paul Breyne de eed af als burgemeester van Jabbeke.

Jan Vernieuwe

Instituut van de Zee het afstemmen van de vaarschema's van de verschillende onderzoeksschepen coördineren.

De Vlaamse overheid en de provincie West-Vlaanderen zullen instaan voor de basisfinanciering van het VLIZ.

...

Het **Flanders Language Valley Fund** (FLV Fund), het Vlaamse durfkapitaalfonds voor spraak- en taaltechnologie participeert in 23 bedrijven of groepen. De meeste hiervan engageren zich om te investeren in Flanders Language Valley.

In december 1998 investeerde het FLV Fund 50 miljoen fr. in het Poperingse bedrijf Transics. Deze firma levert boordcomputers voor registratie en communicatie aan grote en middelgrote transport-ondernemingen.

Transics telt 35 medewerkers en verwacht dit jaar een verdubbeling van zijn omzet naar 150 miljoen fr.

In Amteva Technologies investeerde het FLV Fund reeds

2,5 miljoen dollar in februari 1998.

Door de software van Amteva kunnen mobiele gebruikers spraak-, fax- en e-mailberichten ontvangen en verzenden vanuit elke willekeurige plaats met behulp van een telefoon en een pc.

Met een bijkomende investering van

13,6 miljoen fr. behoudt FLV Fund een belang van 5,54 procent.

In het Amerikaanse Oncuity, een firma met hoofdzetel in Houston, heeft FLV Fund een participatie genomen van 36,36 procent.

De investering bedraagt twee miljoen dollar. Het bedrijf levert pc-georiënteerde alarm- en event-managementsystemen voor geautomatiseerde fabrieks- en bouw-omgevingen, toegangcontrole- en beveiliging, MIS-systemen en medische urgentieafdelingen.

Oncuity is sterk geïnteresseerd in de ontwikkelingen rond spraaktechnologie en zal naast de opening van een afdeling onderzoek en ontwikkeling ook zijn Europees verkoopkantoor vestigen in Flanders Language Valley.

Tenslotte is er nog de investering in het Franse Dasar, organisator van internationale conferenties en exposities in Europa, Azië en het Midden-Oosten.

In de toekomst zal het bedrijf zich toeleveren op specifieke beurzen rond taal- en spraaktechnologie.

...

West-Vlaamse Bank of WVB is sedert 4 december 1998 de nieuwe naam van het West-Vlaams Beroepskrediet. Met deze naamsverandering wil de West-Vlaamse Bank aan het grote publiek duidelijk maken dat zij meer is dan

een kredietverlener voor zelfstandigen en KMO's.

In november 1930 opgericht, evolueerde de West-Vlaamse Bank van een provinciale 'kredietverschaffer' voor het KMO-gebeuren met een nationale commerciële overkoeping tot een autonome financiële instelling, verbonden aan een internationaal netwerk en met een grote actuele diversiteit aan nieuwe financiële producten.

Ook in de nieuwe Europese context zal de West-Vlaamse Bank een sterke partner zijn. Een sterke troef hierbij is het eigen vermogen van de WVB dat 1,4 miljard fr. bedraagt. Dit is 24 procent of drie maal meer dan het vereiste minimum.

...

De bvba **Van Vooren**, gespecialiseerd in industriële elektriciteit, heeft een terrein van 5.000 m² aangekocht op het bedrijventerrein Herdersbrug te Brugge. Daar zal een bedrijfsgebouw van 2.400 m² worden ingeplant. De investering bedraagt dertig miljoen fr.

De firma is nu nog gevestigd op Monnikenwerwe; het huidige pand wordt echter te klein voor het bedrijf dat de jongste drie jaar 26 nieuwe medewerkers aantrok. De tewerkstelling bedraagt er nu 42 man. Sinds 1993 werd de omzet bijna verviervoudigd. De firma realiseerde in 1998 een omzetcijfer van 140 miljoen fr.

Van Vooren biedt zijn klanten een volledige oplossing aan op het vlak van elektriciteit en levert naast KMO's ook aan grote bedrijven zoals Philips, Spicer Clark Hurth en Donaldson Europe.

...

De groep **Hanson PLC**, gespecialiseerd in basis bouwmaterialen heeft de namen van al haar bedrijven gewijzigd naar Hanson. De naamsverandering weerspiegelt de nieuwe verenigde bedrijfsstructuur en identiteit van de groep.

Hanson PLC telt in totaal 15.000 werknemers in Europa, de Verenigde Staten en Azië. Tot de groep behoren de divisies Hanson Building Materials America, Hanson Quarry Products Europe en Hanson Bricks Europe. Hanson Bricks Europe, producent van bakstenen, groepeerde Hanson Desimpel en Hanson Brick uit Engeland. Samen tellen zij 28 locaties in Engeland, Frankrijk, België en Nederland met een productiecapaciteit

Firma Van Vooren biedt zijn klanten een volledige oplossing aan op het vlak van elektriciteit.

teit van 1,5 miljard stenen per jaar. Hanson Bricks Europe verkoopt in België onder de merknamen Desimpel en Walin.

• • •

Op voorstel van minister-president Luc Van Den Brande heeft de Vlaamse regering in december 1998 de voortzetting goedgekeurd van het **Actieplan Vlaamse Kust 2002**. Voor dit Actieplan werd in 1998 een subsidie voorzien van 326 miljoen fr. De negen begunstigde projecten zijn het Frimoutcentrum, het Fort Napoleon, de Pier van Blankenberge, de Flanders New Port 2002 in Nieuwpoort, het Westmuseum, Onze Lieve Vrouw ter Duinen,

het Bakkerijmuseum, de jachthaven van Veurne en het project Seafront in Zeebrugge.

• • •

Bij het afscheid van Olivier Vanneste als gouverneur van West-Vlaanderen in 1997, kwam de Italiaanse kunstenaar Mario Molinari met een verassend geschenk: het ontwerp van het monument **'Evoluzioni silenziose'** (Ontwikkelingen in stilte). In overleg met de eregouverneur, de Stad Brugge en de MBZ werd het monument in december 1998 opgetrokken in Zeebrugge op het plein ten oosten van de Visartsluis, de oude zeesluis naar het Boudewijnkanaal. Het 24 meter hoge werk 'Evoluzioni silenziose' is een structuur van wielen en zeilen

van ongelijke afmetingen en kleur. Deze vormen zijn elementen van beweging en dynamiek die in stilte uiteenlopende evoluties ontwikkelen. Het kunstwerk verwijst dan ook symbolisch naar de haven van Zeebrugge die in alle stilte is uitgegroeid tot een Europese haven van formaat.

De vriendschapsband tussen eregouverneur Olivier Vanneste en de Turijnse kunstenaar resulteerde al eerder in twee monumentale sculpturen in Brugge: 'Battaglia di Diksmuide', een veelkleurig kunstwerk in hout geschonken aan de West-Vlaamse politie-school en 'Tendenza', een constructie in beton die werd opgericht op de campus van het Westvlaams Economisch Studiebureau.

• • •

Om KMO's te helpen bij hun overgang van Belgische frank naar euro richt het Euro Info Centrum van de Vlaamse overheid een euroclub op. KMO's die lid worden van die euroclub, kunnen deelnemen aan gratis seminars over de euro in Brussel op 10 maart, 31 maart en 5 mei. Voor elke KMO ligt er ook een informatieklaar bij het Euro Info Centrum. Ook voor specifieke vragen over de Euro kunt u terecht bij het Euro Info Centrum op tel. 02/ 553 37 30; fax 02/ 502 47 02; e-mail: eicmvg@skynet.be.

• • •

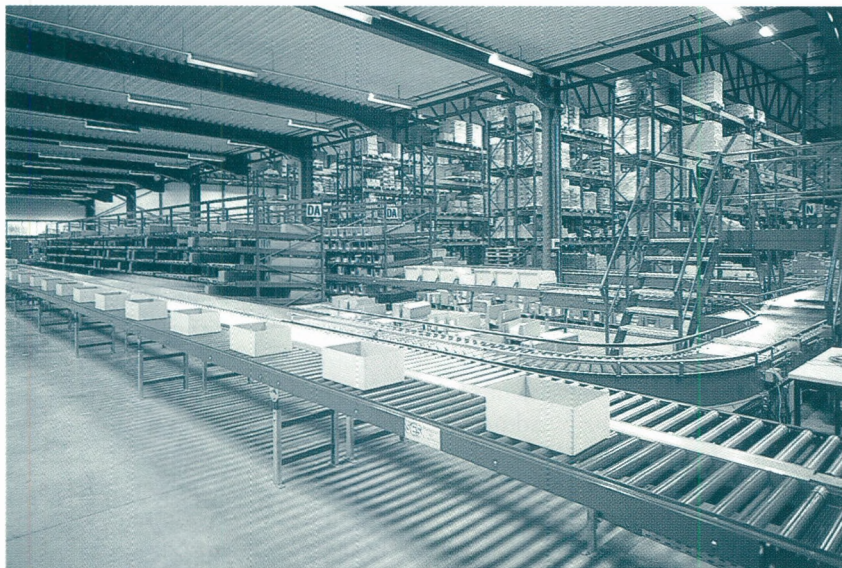
Firma **Degrieck Special Products** (DSP) ontwikkelde een uniek procédé voor het drogen van groenten en kruiden. DSP is gespecialiseerd in de voorverwerking van groenten en realiseerde in 1998 een omzet van 238 miljoen fr. Voor de nieuwe techniek heeft de firma een patent aangevraagd op wereldvlak. Voor de toepassing van het nieuwe procédé investeerde DSP ook 300 miljoen fr. in een nieuwe fabriek van 6.000 m² waarin de industriële drooginstallatie wordt ondergebracht. Bij de productiestart in juli van dit jaar zal de tewerkstelling 25 mensen bedragen.

• • •

Uitgeverij **Lannoo** uit Tielt heeft de aandelen van de Nederlandse Uitgeverij Terra overgenomen. Door de overname versterkt Lannoo haar positie op de Nederlandse boekenmarkt. Terra is een zelfstandige

Mario Molinari tussen havenvoorzitter Fernand Traen, eregouverneur Olivier Vanneste en burgemeester Patrick Moenaert

Distrimedia verzorgt de stockage en distributie van boeken, grafiekartikelen en multimediaproducten van uitgeverij Lannoo

uitgeverij met 11 medewerkers en een omzet van ruim 6 miljoen gulden. De uitgeverij is vooral gespecialiseerd in tuinboeken met een goede grafische vormgeving en druktechnisch zeer verzorgd. Uitgeverij Lannoo geeft zowel boeken als papierwaren (respectievelijk Lannoo Uitgeverij en Lannoo Graphics) uit. In 1998 nam Lannoo een meerderheids participatie in Bakermat, uitgever van jeugd- en kinderboeken. In januari van dit jaar werd samen met Touring Club de joint venture Uitgeverij Touring/Lannoo opgericht die toeristische en cartografische publicaties op de markt zal brengen. Lannoo is

ook actief op de Franstalige boekenmarkt via Editions Racine in Brussel. Vorig jaar realiseerde Lannoo met 80 medewerkers een omzet van ruim 800 miljoen fr.

• • •

V.A.C. Machines uit Brugge verdeelt exclusief voor België machines van vooraanstaande Duitse, Zwitserse en Italiaanse merken. Het gamma aan machines gaat van pons- en lasersnijmachines over combi-machines tot plooi-machines.

De firma werd tien jaar geleden opgericht in de lokalen van het Bedrijvencentrum gelegen op

het Brugse bedrijventerrein Waggelwater. In 1991 werd een nieuw complex in gebruik genomen op het bedrijventerrein 'Blauwe Toren'.

Op 27 april aanstaande organiseert V.A.C. Machines te Brugge de themadag 'Voorsprong door ontwikkeling'. Dit symposium omvat de diverse aspecten van de moderne metaal- en plaatbewerkingstechnieken (laserlassen, automatisering, buigtechnologie en het snijden van buizen). Naast eigen voordrachten zijn er diverse gastsprekers van de Duitse firma Trumpf aanwezig. Tevens worden de bedrijven Packo Inox en New Holland bezocht waar een aantal van de lasersnij- en las-toestellen van V.A.C. Machines operationeel kunnen bekeken worden. Voor meer informatie over het colloquium kunt u Marijke Godderis of Dirk Verhaeghe contacteren bij V.A.C. Machines, tel. 050/31 50 83, fax 050/31 55 80.

V.A.C. Machines, Brugge

GENENCOR INTERNATIONAL

Genencor International N.V.

Komvest 43, 8000 Brugge

Tel. 050/44.91.11 - Telefax 050/33.68.49

Genencor International N.V. is een productie-onderneming toegespitst op de fermentatie, opwerking en formulering die zich in hoofdzaak richt naar biotechnologische producten voor industriële toepassingen.

• • •

West-Vlaamse bedrijventerreinen in kaart

U zoekt commerciële contacten kort bij u thuis ? U wil graag samenwerken met firma's uit eigen streek ? Deze gegevens zijn binnenkort in uw handbereik.

'Bezetting van de bedrijventerreinen in West-Vlaanderen' is de laatst verschenen publicatie van WES in de reeks Facetten van West-Vlaanderen.

'Bezetting van de bedrijventerreinen in West-Vlaanderen' is een handig naslagwerk dat de meest recente gegevens bevat van alle 3.700 bedrijven op de West-Vlaamse bedrijventerreinen vanaf 5 ha groot, en dit gerangschikt per arrondissement en per terrein. De gegevens werden verzameld via plaatsbezoek aan alle bedrijventerreinen.

Wat vindt u terug in deze publicatie?

- De belangrijkste commerciële gegevens van de ondernemingen :
 - naam;
 - adres;
 - telefoon- en faxnummer;
 - omschrijving van de activiteit.
- Een overzicht van alle bedrijventerreinen in West-Vlaanderen en per terrein een praktisch plannetje met de exacte locatie van elk bedrijf.

Voor 1.490 frank weet u 'wie waar gevestigd is' op de West-Vlaamse bedrijventerreinen.

Wilt u bestellen of wenst u meer informatie ?

Stel u in verbinding met Nicole Danneels of Brigitte De Proost bij WES, tel. (050) 36 71 36, fax (050) 36 31 86.

• • •

Oplossing voor vijftientig zonevreemde bedrijven

De GOM - West-Vlaanderen staat in voor de promotie van de economische ontwikkeling van de provincie West-Vlaanderen. Deze opdracht voert zij uit onder meer via het streven naar verantwoorde uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijven die niet op bedrijventerreinen liggen. Vele van dergelijke, veelal vanouds gegroeide bedrijven situeren zich in Midden-West-Vlaanderen. Ook streeft de GOM - West-Vlaanderen naar de beschikbaarheid van voldoende bedrijventerreinen. Daartoe volgt zij stelselmatig de voorraad aan gronden op bedrijventerreinen op. In het verlengde hiervan heeft de GOM - West-Vlaanderen sinds 1991 bij de Vlaamse regering meerdere voorstellen ingediend om de gewestplannen te wijzigen om bijkomende gronden te verkrijgen met een industriële bestemming. *Zo heeft de GOM - West-Vlaanderen in 1995 en in 1997 voorstellen ingediend tot wijziging van het Gewestplan Roeselare-Tielt. Hierbij werd circa 190 ha gevraagd voor uitbreiding van bedrijven buiten bedrijventerreinen en voor regularisatie en/of uitbreiding van zogenaamde zonevreemde bedrijven. Bovendien werd voor 215 ha bijkomende bedrijventerreinen gevraagd.*

In december 1997 werd, mede op basis van de voorstellen van de GOM - West-Vlaanderen, de wijziging van het Gewestplan Roeselare-Tielt door de Vlaamse regering voorlopig vastgesteld. Daarna volgde een openbaar onderzoek. Uiteindelijk werd de gewestplanwijziging op 15 december 1998 definitief door de Vlaamse regering vastgesteld.

De beslissing van de Vlaamse regering houdt in dat ongeveer 140 ha vrijgegeven werd voor uitbreidingen van bedrijven buiten bedrijventerreinen en voor regularisatie en/of uitbreiding van zonevreemde bedrijven.

Hierdoor worden een vijftientigtal ondernemingen geholpen in hun onmiddellijke nood.

Ook werd circa 95 ha voorzien voor bijkomende bedrijventerreinen. Het gaat hierbij vooral om gronden te Roeselare aan de noordzijde van het kanaal en te Tielt-Noord. Een en ander betekent dat, via deze gewestplanherziening, die mede op

vraag van de GOM - West-Vlaanderen is doorgevoerd, Midden-West-Vlaanderen nieuwe mogelijkheden voor industriële ontwikkeling heeft gekregen.

Hiermee bevestigt de GOM - West-Vlaanderen haar actieve rol inzake het zoeken naar oplossingen voor onder meer zonevreemde bedrijven. Zij zal blijven ijveren voor de noodzakelijke bedrijfsruimten zowel inzake bedrijventerreinen als inzake bestaande bedrijven buiten bedrijventerreinen (vaak zonevreemde bedrijven), uiteraard voorzover zij stedenbouwkundig te verantwoorden zijn.

• • •

Een nieuwe directeur voor het BC Regio Westhoek

Op initiatief van de GOM - West-Vlaanderen werd een akkoord bereikt tussen het Vormingsinstituut voor KMO en het Bedrijvenscentrum Regio Westhoek over de benoeming van *Guido Hoste* tot directeur van het Bedrijvenscentrum Regio Westhoek met ingang van 1 februari 1999.

Sedert september 1998 werd Guido Hoste, directeur van het Vormingsinstituut in Veurne, door het Vormingsinstituut voor KMO West-Vlaanderen belast met provinciale opdrachten. De uitbouw van een reële synergie tussen de bedrijvensentra Ieper en Veurne en onder andere het Vormingsinstituut wordt één van zijn belangrijkste taken terzake.

In het Vormingsinstituut in Veurne wordt Guido Hoste als directeur opgevolgd door de heer Roland Coussens, heden onderdirecteur. In de twee uitbatingsetzels van het bedrijvensentrum te Ieper en te Veurne worden drie basisdiensten aangeboden aan jonge bedrijven. Naast aangepaste bedrijfsruimten en kantoren staan ook secretariaatsservice en managementbegeleiding ter beschikking.

Guido Hoste is geen onbekende bij het bedrijfsleven in de regio. Niet alleen is hij reeds jarenlang vertrouwd met de problematiek van de startende KMO doch ook de specifieke noden van het Westhoek-bedrijfsleven zijn hem goed bekend.

De raad van bestuur van het bedrijvensentrum verwacht dat de nieuwe directeur de centra te Ieper en te Veurne verder zal uitbouwen tot basiscentra voor de creatie van nieu-

foto Leurdan

Guido Hoste is sinds 1 februari 1999 de nieuwe directeur van het BC Regio Westhoek

we ondernemingen. Het inspelen op de nieuwe noden van de jonge bedrijven en het helpen optillen van de nieuwe initiatieven tot weerbare bedrijven worden de hoofdtaken van de nieuwe directeur.

U kunt Guido Hoste bereiken te Ieper:

tel. 057/22 81 81;

fax 057/20 89 33,

te Veurne:

tel. 058/31 06 31;

fax 058/31 56 08.

• • •

Het West-Vlaamse Milieucharter

Vele bedrijfsleiders zijn ervan overtuigd dat milieu-investeringen niet enkel een wettelijke verplichting inhouden, maar ook economisch kunnen renderen. Het voeren van een milieubeleid kan bijdragen tot een positief bedrijfsimago.

Om die reden biedt het onderschrijven van het West-Vlaamse Milieucharter een gelegenheid om met deze ideeën op een positieve manier naar buiten te treden. Zij zullen daarenboven voor het gevoerde milieubeleid gehonoreerd worden.

Het West-Vlaamse Milieucharter is een initiatief van de GOM - West-Vlaanderen, Charter 99 cvba en Eurosymb nv. Het krijgt de officiële steun van het Vlaamse gewest via het PRESTI-4 programma. Deelnemende bedrijven onderschrijven daarbij op vrijwillige

basis enkele milieubeleidsprincipes en 10 milieuthema's. Deze thema's dienen in concrete doelstellingen vertaald te worden, waaraan acties en milieumaatregelen gekoppeld worden. Op jaarbasis worden de milieuprestaties vervolgens geëvalueerd door een commissie van onafhankelijke deskundigen. Bij een positieve beoordeling ontvangt het bedrijf het jaar-certificaat van het West-Vlaamse Milieucharter.

Het lag steeds in de bedoeling van de GOM - West-Vlaanderen en van Charter 99 om 'pionierbedrijven' inzake milieubeleid op een positieve manier in de schijnwerper te stellen.

Het negatieve taboe over milieu-verontreiniging dat, vaak ten onrechte, nog steeds op de bedrijven rust, moest worden doorprikt.

Aan de hand van concrete realisaties en voorbeeldbedrijven wordt aangetoond dat het bedrijfsleven inspanningen levert, waarbij milieu-investeringen gedaan worden die dikwijls een stuk verder gaan dan wat wettelijk opgelegd wordt.

Bedrijven worden tevens via het initiatief continu aangezet tot het voeren van een pro-actief milieubeleid. Voor de bedrijven zelf betekent de Milieuverklaring zeker een stimulans voor de werknemers om mee te werken aan de uitvoering van het vooropgestelde milieubeleid. Voor klanten, de directe omgeving en de overheid is het daarenboven een instrument om aan te tonen dat het bedrijf effectief meewerkt aan de bescherming van het leefmilieu en aan de veiligheid van werknemers en omwonenden. Naast een verbetering van het milieu-imago leidt het voeren van een milieubeleid ongetwijfeld ook tot economische voordelen. Onrechtstreeks verhoogt het ook de bedrijfszekerheid.

Dit initiatief kan bovendien een ideale springplank betekenen naar het invoeren van een (gecertificeerd) milieuzorgsysteem. De voorbij vijf jaar gingen reeds 51 vooruitstrevende West-Vlaamse bedrijven over tot het ondertekenen van het Milieucharter (vroeger bekend als Charter 99 Milieuverklaring).

Geïnteresseerde bedrijven kunnen hun kandidatuur voor deelname aan het West-Vlaamse Milieucharter kenbaar maken tot einde maart 1999 en daarmee nog in de cyclus 1999 ingeschakeld worden.

Een infobrochure met de precieze inhoud en de te volgen procedures kunt u opvragen bij de Milieuafde-

ling van de GOM - West-Vlaanderen. Voor verdere informatie kunt u steeds terecht bij Philippe Tavernier op het telefoonnummer 050/36 71 00.

• • •

Vlaamse steun voor bedrijven die exporteren

De Vlaamse regering heeft definitief het besluit goedgekeurd dat de toekenning van subsidies voor exportbevorderende activiteiten regelt.

Vlaamse exporterende bedrijven zullen dankzij dit nieuwe besluit sneller worden uitbetaald.

Ook inhoudelijk is er een vereenvoudiging van de betoelagingsmechanismen:

bedrijven kunnen een toelage van 50 procent van de gemaakte kosten krijgen. Het bedrag van de kosten voor elk van de initiatieven is forfaitair vastgelegd, zodat een minimum aan bewijsstukken volstaat. Hoofddoelstelling is dat de financiële tegemoetkomingen vooral stimulerend en drempelverlagend werken. Meer bedrijven dan voorheen komen immers in aanmerking voor betoelaging. In 1998 werden in totaal 819 aanvragen behandeld voor een totaal toelagebedrag van 113 miljoen fr.

De verdeling ziet er als volgt uit.

Voor deelname aan internationale vakbeurzen werd 37 miljoen fr. toegekend aan ruim

600 bedrijven. Daarnaast ontvingen meer dan 200 ondernemingen subsidies en leningen voor andere exportbevorderende initiatieven (in totaal voor 46 miljoen fr.).

Voor opleiding van kaderleden werden zes programma's erkend waaraan meer dan 80 bedrijven deelnamen (toelage: 2,4 miljoen fr.). Tot slot ontvingen de federaties en bedrijfsgroeperingen een bedrag van 28 miljoen fr. voor de uitvoering van hun exportprogramma's.

Voor dit jaar is 138 miljoen fr. ingeschreven in de begroting.

Bedrijven kunnen steun genieten voor individuele prospectiereizen, deelname aan groepszakenreizen, individuele of groepsdeelname aan internationale vakbeurzen en de oprichting van een eigen of gezamenlijk prospectiekantoor in het buitenland. Volledig nieuw is de subsidie voor de aankoop van een bestek voor projecten in het buitenland.

Zoals de regeling in dit verband nu is, komen alleen de activiteiten

buiten de landen van de Europese Economische Ruimte (EU-lidstaten plus Noorwegen, IJsland, Zwitserland en Liechtenstein) in aanmerking.

Uitzondering hierop vormen de beurzen en de deelname aan exportgerichte opleidingsprogramma's die door Vlaamse instellingen worden ingericht. Belangrijke doelstelling van het nieuwe reglement is de snellere uitbetaling van de subsidies. Stroeve en langdurige procedures kunnen een erg remmend effect hebben op de aanvragen. Daarom zal Export Vlaanderen belast worden met de afhandeling van de dossiers tot en met de eindbeslissing. De Vlaamse openbare instelling voor exportpromotie krijgt daardoor een belangrijk instrument ter verwezenlijking van haar strategische opdracht in handen, zoals voorzien in het Decreet van 24 juli 1996. Het nieuwe reglement is, na publicatie in het Belgisch Staatsblad, op 1 maart 1999 in werking getreden. Het nieuwe reglement vervangt de huidige zeven besluiten voor kleine ondernemingen, middelgrote ondernemingen en beroepsfederaties in één eenvoudige en eenduidige tekst.

• • •

Mutoh Europe start nieuwe productielijn

Mutoh Europe, gevestigd te Oostende, heeft een volledige nieuwe productielijn opgestart voor groot-formaat inkjetprinters. Mutoh Europe is een dochteronderneming van de Japanse multinational Mutoh Industries. Het Oostendse

bedrijf werd in 1992 opgericht als het eerste Europese productie- en ontwikkelingscentrum van de Mutoh-groep. Op vandaag is Mutoh Europe tevens verantwoordelijk voor de distributie van alle Mutoh-producten in Europa, Afrika en het Midden Oosten.

In de opstartfase concentreerde Mutoh Europe zich op de productie en distributie van pen/potloodplotters voor het afdrukken van architectuurplannen, elektronische of mechanische ontwerpen. Vanaf het begin werden er ook scribers geproduceerd, nauwkeurige tekentoeestellen die voorgeprogrammeerd worden met letters en symbolen. Deze toestellen worden gemonteerd op de arm van een tekentafel om automatisch karakters en symbolen te tekenen. Sedert 1994 is Mutoh ook groot-formaat snijplotters gaan produceren. Dit zijn toestellen waarmee op de computer ontworpen beletteringen, logo's en ontwerpen uitgesneden worden uit vinyl. Een typisch voorbeeld hiervan is bewegwijzering alsook beletteringen op winkelramen. Momenteel heeft Mutoh Europe wereldwijd meer dan 15000 Mutoh snijplotters geïnstalleerd. Dit jaar heeft de Oostende vestiging een nieuwe productielijn opgestart voor groot-formaat inkjetprinters. Eerst en vooral is er een serie groot-formaat printers, Falcon CAD genoemd, die ontworpen werd voor computerondersteunende ontwikkeling.

Een tweede product is de Falcon Graphics, specifiek ontworpen voor groot-formaat poster binding met fotokwaliteit. Beide producten werden ontwikkeld door een team van 15 ingenieurs van de Research en

Development afdeling van Mutoh Europe.

De Falcon printers zijn revolutionair omdat zij gebruik maken van spits-technologie op het vlak van inkjet. Mutoh gaat ook samenwerken met Agfa-Gevaert voor de ontwikkeling van hoge-resolutie digitale print-systemen, specifiek gericht op de wensen van de professionele Agfa klanten.

Door de opstart van de nieuwe productielijn en het samenwerkingsverband met Agfa worden bij Mutoh een tiental werknemers waarvan de helft industrieel ingenieurs bijkomend aangeworven. Dit brengt het personeelsbestand op 90 man.

Mutoh Europe realiseert een omzet van 600 miljoen fr. maar verwacht in het jaar 2000 een omzetcijfer van 1 miljard fr. neer te zetten.

• • •

Reeds vier badplaatsen werken aan een kwaliteitsplan

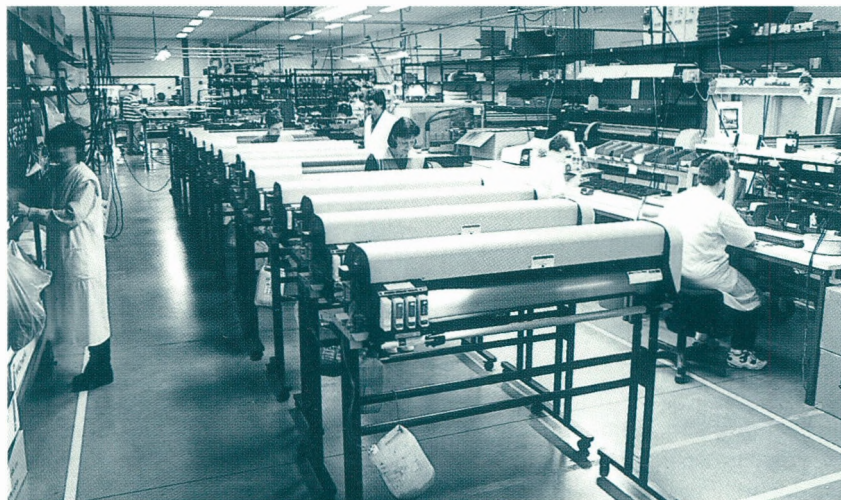
Toeristische bestemmingen onder vinden op vandaag een toenemende concurrentie. Bovendien krijgen ze te maken met consumenten die over een steeds grotere reiservaring en steeds meer informatie beschikken. Deze consumenten zijn dan ook kritischer, veeleisender en minder gemakkelijk tevreden te stellen dan vroeger.

Deze vaststellingen impliceren dat hogere kwaliteitseisen worden gesteld aan toeristische bestemmingen. Deze kwaliteitseisen beperken zich niet enkel tot de klassieke toeristische infrastructuur (bijvoorbeeld logies), maar omvatten ook en vooral de natuurlijke en binnenstedelijke omgeving en

Assemblage van snijplotters bij Mutoh

Mutoh's nieuwe Falcon productielijn

de menselijke factor zoals vriendelijk onthaal, service...

Toeristische bestemmingen hebben dus in de kwaliteitsbewaking van hun product een essentiële taak.

Een intensieve controle van de verhouding prijs/kwaliteit van het product op alle niveaus moet het uitgangspunt vormen.

Bovendien zal men zich methodes moeten eigen maken om het totaal-product, dat aan de consument wordt geleverd, beter te controleren en te beheersen met als enig doel het bereiken van de hoogst mogelijke klantentevredenheid.

Vier badplaatsen aan onze Kust hebben reeds voor deze weg gekozen. Het zijn *Blankenberge, Knokke-Heist, Koksijde en Oostende*.

Zij hebben WES de opdracht gegeven een toeristisch kwaliteitsplan uit te werken.

Dit gebeurt in twee fases.

In een eerste fase laten we de bezoekers van deze badplaatsen alle relevante aspecten van het toeristisch product evalueren. Deze evaluatie levert een inzicht op in de probleemgebieden en de aard van de tekortkomingen in het toeristisch product.

De verzamelde informatie ligt aan de basis van de ontwikkeling van een coherente kwaliteitsstrategie in de tweede fase. Dit houdt in dat we prioriteiten stellen voor de te ontwikkelen activiteiten op het vlak van het kwaliteitsbeheer en voorstellen doen om te komen tot een verbetering van de vastgestelde probleempunten.

De beleidsverantwoordelijken van de badplaatsen Blankenberge, Knokke-Heist, Koksijde en Oostende hebben begrepen dat een kwaliteitsbeleid meer dan ooit noodzakelijk is om weerwerk te bieden aan de concurrentie en de eigen toekomst te verzekeren op lange termijn.

• • •

De nv Dirk Frimout centrum opgericht

Op 20 november 1998 werd de nv Dirk Frimout Centrum, centrum voor de dynamiek van de ruimte en de aarde opgericht. De partners in deze vennootschap zijn de GOM - West-Vlaanderen die optreedt namens de Provincie West-Vlaanderen, de stad Oostende, de Stichting Dirk Frimout en de Britse groep *Vardon Attractions*. De doelstelling van de vennootschap

is het vormgeven van het Dirk Frimout project te Oostende. Dit project beoogt het bevorderen van de kennis van de aarde en de relatie mens-aarde-ruimte in de ruimste betekenis. In dialoog met de Dirk Frimout Stichting zal gewaakt worden over het wetenschappelijk en educatief concept van het centrum. Fase 1 van het project, waarvoor een kapitaal van meer dan acht miljoen fr. werd bijeengebracht, is voltooid. Gedurende deze fase werd de haalbaarheidsstudie die door het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) werd opge maakt, aangevuld en verfijnd. Naast de wetenschappelijke inbreng moest ook een goede bedrijfseconomische basis van dit nieuwe initiatief gewaarborgd worden. Dit jaar kan dan de uitvoering van fase 2 starten. Gedurende fase 2 zal het gereserveerde kapitaal van 250 miljoen fr. volledig in het project gebracht worden om de realisatie af te werken tegen juni 2000. Het Dirk Frimout project betekent een belangrijke verrijking van het educatief wetenschappelijk aanbod in Oostende en de Provincie West-Vlaanderen.

• • •

Nieuw management bij het BC regio Oostende

Het Bedrijvencentrum Regio Oostende en de GOM - West-Vlaanderen melden de her-schikking van het management van het *Bedrijvencentrum Regio Oostende*.

Frans Hoorelbeke, vice president van Daikin Europe NV heeft het voorzitterschap aanvaard van de NV Bedrijvencentrum Regio Oostende. Frans Hoorelbeke is reeds enkele jaren lid van de raad van bestuur van het bedrijvencentrum en is steeds een van de stuwende krachten geweest bij het begeleiden van startende bedrijven. Hij is sinds jaren lid van de directie van één van de grootste bedrijven uit de Oostendse regio en is zodoende zeer goed vertrouwd met het bedrijfsleven in Oostende. Frans Hoorelbeke volgt als voorzitter *François Piers* op, die zelf koos voor de functie van directeur. François Piers was als bestuurder en als voorzitter nauw betrokken bij de oprichting en de groei van het centrum en is dus uitstekend geplaatst om de functie van directeur uit te oefenen. François Piers

François Piers, de nieuwe directeur van het BC Regio Oostende

komt als directeur in de plaats van Fernand Alleweireldt (†), die het centrum van bij de start in 1989 heeft geleid.

De raad van bestuur spreekt hierbij zijn waardering uit voor het enthousiasme en de efficiëntie waarmee Fernand Alleweireldt de startende bedrijven in het centrum heeft opgevangen en begeleid. Met de aanstelling van Frans Hoorelbeke en François Piers is het Bedrijvencentrum Regio Oostende klaar om verder uit te groeien tot een plaats waar startende bedrijven in optimale omstandigheden hun eerste moeilijke levensjaren kunnen doormaken. Het aanpassen van de infrastructuur van het centrum aan de veranderende noden van de startende bedrijven is dan ook een eerste zware opdracht voor het nieuwe management.

• • •

Milieuozorg in de kunststofsector

Ook in de kunststofsector is er plaats en ruimte voor milieuozorg. Onder andere wat monitoring van de milieuaspecten van het productieproces en het reduceren van productieafval betreft, zijn er mogelijkheden voor prestatieverbeteringen. Ook via ecodesign kan een modern kunststofbedrijf komen tot een milieuvriendelijker proces. Op dinsdagmiddag 8 december 1998 organiseerde de GOM West-Vlaanderen een informatieve workshop over milieuvriendelijke technieken en alternatieven in de kunststofsector. Deze bijeenkomst werd georganiseerd in het kader van het project *'Milieu en KMO/MKB in Euregio Scheldemon'*, een grensoverschrijdend initiatief van het Interreg II-

Programma van de Europese Commissie. De uitvoering van dit initiatief berust bij de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen van West- Vlaanderen en Oost-Vlaanderen en Syntens, Innovatienetwerk voor Ondernemers van de provincie Zeeland. Dit project biedt de kans aan een aantal KMO-bedrijven uit de provincies West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Zeeland om zich individueel te laten doorlichten op milieugebied. Een milieuanalyse kan het inzicht van de bedrijfsleiding in de effecten en gevolgen van hun productie voor het milieu en de daarbijkomende kosten nog vergroten. Deze evaluatie wordt gevolgd door specifieke aanbevelingen rond afval- en emissiepreventie, algemene milieuzorg en schonere technologieën. Ook kunnen bedrijven in een latere fase samenwerken rond gemeenschappelijke milieuproblemen waarvoor zij bijgestaan worden door deskundigen in het domein.

Geïnteresseerde bedrijven voor deelname aan het project kunnen contact nemen met Helene De Rore, GOM - West-Vlaanderen, tel. 050/36 71 00.

• • •

De Hallen Kortrijk breidt uit

Voor de Hallen in Kortrijk was 1998 een succesvol jaar. De geconsolideerde omzet bedroeg 400 miljoen fr. en de cashflow ruim 60 miljoen fr. Momenteel organiseert de Hallen 41 periodieke beurzen en evenementen.

Door de afzonderlijke toegangscomplexen voor halle 1, halle 5 en hallen 3 en 4 biedt de infrastructuur van de Hallen een grote flexibiliteit. Hierdoor kunnen diverse beurzen gelijktijdig georganiseerd worden. De gecentraliseerde structuur laat echter ook een perfecte doorstroming toe tussen de diverse hallen, ideaal voor megabeurzen die het ganse complex innemen. Bij de negen beurzen en evenementen die het ganse complex bezetten, komen dit jaar twee nieuwe vakbeurzen bij.

Nieuwkomer 'Do it yourself, Hardware & Omnimat' had plaats op 7, 8 en 9 februari. Deze beurs is de absolute marktleider in de Benelux en Noord-Frankrijk op het vlak van doe-het-zelf en home improvement. 'Omnigreen', de nationale vakbeurs voor de hele

tuinsector en groenvoorziening zal van 12 tot en met 14 september de complete hallen alsook 40.000 m² in open lucht bezetten. In januari werd gestart met het eerste ambitieuze project in de Hallengeschiedenis, de bouw van de zesde halle en de aanzet van de Rambla.

De zesde halle wordt een expo-ruimte van 5.000 m². De ondergrondse parking zal plaats bieden aan 160 wagens. De totale investering in deze halle die op 1 september operationeel moet zijn bedraagt 230 miljoen fr.

De Rambla, een soort galerij die de verschillende hallen met elkaar zal verbinden wordt in verschillende fases gerealiseerd. De Rambla wordt een aangename heldere zone, voorzien van verschillende diensten en horecapunten.

Met de bouw van de zesde expo-halle besliste de Hallendirectie om de nummering van de Hallen, historisch gegroeid, op een logische manier te herschikken.

Concreet houdt dit onder meer in dat de nieuwe halle in aanbouw halle 5 wordt en de bestaande halle 5 herdoopt tot halle 6.

• • •

Recordoverslag voor de haven van Zeebrugge

De haven van Zeebrugge boekte in 1998 een overslag van 33,5 miljoen ton, een toename van drie procent in vergelijking met vorig jaar. Met dit cijfer wordt een absoluut record gevestigd. Het vorig recordjaar dateert van 1992 toen een

volume van 33,4 miljoen ton behandeld werd.

De samenstelling van de overslagvolumes is wel aanzienlijk veranderd. Zo zijn de containertrafieken sedert 1992 verdubbeld en steeg de roro-sector met 27%.

roro

De roro-trafiek daalde in 1998 met 1 procent tot 14,5 miljoen ton. Door de heropening van de Kanaaltunnel en het openstellen van de autosnelweg Veurne-Franse grens zijn de volumes gedaald. Het havenbestuur verwacht echter dat de rorotonnage volgend jaar opnieuw zal stijgen. De markt met Groot-Brittannië groeit immers sterk. Tegen het einde van dit jaar worden ook de eerste roro-trafieken van Stora verwacht, een trafiek van 2,5 miljoen ton op jaarbasis.

Auto's

De toename van de autotrafiek met 26 procent is wel zeer uitgesproken. In totaal werden 760.000 auto's behandeld. Ook de volgende jaren zal het cijfer sterk toenemen. Zo is er de komst van de Zweedse rederij Wallenius, Europese specialist in het zeevervoer van nieuwe auto's. De rederij gaat vanaf het voorjaar de North Atlantic Service tussen de Verenigde Staten en Europa van Antwerpen naar Zeebrugge overhevelen. Dit betekent, in een eerste fase, de behandeling van 150.000 wagens per jaar, aangevuld met tractoren, landbouwtuigen en ander rollend materieel. Wallenius kan aan de Canadaterminal beschikken over

Het team van De Hallen Kortrijk kondigt de bouw aan van de zesde halle

Jan Vernieuwe

40 ha terreinen. Wallenius is echter geen nieuwe klant. De rederij loopt de kusthaven nu al twee keer per maand aan met haar dienst op Australië.

Intussen wordt in versneld tempo geïnvesteerd in verhardingen bij de vestigingen van Sea-Ro Terminal, CTO en WPS (World Port Services). Ook WPS gaat immers wagens verschepen tussen de oostkust van de Verenigde Staten en Zeebrugge.

Containers

De containeroverslag steeg met 21 procent tot 9,2 miljoen ton. Opmerkelijk is het toenemend belang van de Rijnvaart die goed was voor ruim 700.000 ton.

In dit verband is voor het havenbestuur de bouw van een 'dokschip' een absolute noodzaak en eerste prioriteit in 1999. Het dokschip moet zorgen voor de binnenvaart-ontsluiting van Zeebrugge. Een dergelijk schip kan driemaal daags twee binnenschepen in zijn romp vervoeren naar de Westerschelde in de buurt van Vlissingen. Van daaruit kunnen de binnenschepen koers zetten naar de Rijn.

Distributie

Vooraf in de autosector speelt Zeebrugge een belangrijke rol als distributiehaven. Van een louter transitplaats is de haven van Zeebrugge geëvolueerd naar een lokalisatie met creatie van toegevoegde waarde zoals stockage, toevoegen van opties, stock van reserve-onderdelen, predelivery and inspection (PDI), en interferentie tussen shortsea en deepsea. Belangrijk in 1998 is ook de investering van het Japanse Bridgestone met de centrale distributie van vrachtwagenbanden vanuit Zeebrugge voor gans Europa.

• • •

Succesvolle start voor Europees Life-project 'geïntegreerde zorgsystemen'

Op 11, 14 en 19 januari 1999 vonden in de kantoren van de GOM - West-Vlaanderen te Brugge de eerste groepsessies plaats met ondernemingen die deelnemen aan het Europese 'Demonstratieproject EMAS : promotie van EMAS als integraal onderdeel van totale kwaliteitszorg'.

Het project, met een uitvoeringsperiode van drie jaar, heeft tot doel de implementatie van milieuzorgsystemen (EMAS en ISO 14001) in Vlaanderen te bevorderen door de integratiemogelijkheden met kwaliteits- en veiligheidszorgsystemen te benadrukken.

De Europese Commissie had dit projectvoorstel van de GOM - West-Vlaanderen op 22 juli 1998 goedgekeurd binnen het Europese LIFE programma. Naast de GOM - West-Vlaanderen, die instaat voor de coördinatie, zijn volgende partners in het project opgenomen : WES Milieuonderzoek en -advies, CKZ West-Vlaanderen, VDAB Training & Opleiding en de bedrijven Drukkerij Lannoo (Tielt), Desimpel Kortemark Industries (steenbakkerij, Kortemark) en Aswebo (bouw, Drongen).

Om bedrijven bij deze integratie te ondersteunen, ontwikkelden de consultants van WES Milieuonderzoek en -advies en CKZ West-Vlaanderen een specifieke methodologie en dit in de vorm van een handleiding. De drie bovenvermelde partner-bedrijven ontvangen een uitvoerige individuele begeleiding en hebben zich geëngageerd om effectief een milieuzorgsysteem conform de Europese EMAS-Verordening in te voeren. Daarnaast schreven 21 bedrijven zich in die via een combinatie van groepsopleidingen en individuele begeleiding de invoering van een milieuzorgsysteem (EMAS of ISO 14001) nastreven, geïntegreerd in een kwaliteits- of veiligheidszorgsysteem. Deze bedrijven zijn (in alfabetische volgorde): Acotec (Aalst), Boss Paints (Waregem), Clama Mattress Ticking (Ieper), Cleaning De Bree (Maldegem), Cno-Proviron-Euroftal (Oostende), Demcopack-Davis (Lokeren), Dienst Leefmilieu Stad Brugge (Brugge), Erta (Tielt), Fina Smeermiddelen (Evergem), Genencor International (Brugge), Imperial Meat Products (Lovendegem), Karel Sterckx (Roeselare), Latexco (Tielt), Mc Cain Frozen Foods (Oostende), Stas (Waregem), Stevan (Lendelede), Stora Langerbrugge (Gent), Ter Beke (Waarschoot), Trelleborg Bergougannan (Evergem), Vmw (Kluizen), Yplon (Ieper). Gelijkaardige projecten staan op stapel in de nabije toekomst. Belangrijk voordeel voor deelnemende ondernemingen is dat zij kunnen genieten van een kostprijsreductie.

Jan Vernieuwe

Bedrijven die meer inlichtingen wensen omtrent dit project of geplande projecten kunnen contact nemen met ir. Philippe Tavernier bij de GOM - West-Vlaanderen, tel. 050/36 71 00.

• • •

Het tweede verblijftoerisme aan onze kust in detail geanalyseerd

De toeristische sector in ons land concentreert zich in hoofdzaak aan onze kust en is wat omzet betreft vooral afhankelijk van het commerciële en het niet-commerciële verblijftoerisme. Over het niet-commerciële verblijftoerisme dat zich grotendeels afspeelt in de tweede verblijven, is tot nu toe echter weinig geweten niettegenstaande het belang van deze sector voor het West-Vlaamse toerisme.

Met 'Het logiesaanbod aan de kust', de laatste verschenen studie in de reeks 'Facetten van West-Vlaanderen', levert WES een belangrijke bijdrage om deze kennis te verruimen. Het facet opent met een algemeen overzicht van het logiesaanbod aan onze kust, uitgedrukt in aantal logiesinrichtingen en logiescapaciteit. Hierbij wordt iedere keer nagegaan welke veranderingen zich hebben voorgedaan sinds 1989. De WES-inventarisaties van het logiesaanbod in 1989 en 1997 vormden hierbij de belangrijkste gegevensbron. Het tweede deel is specifiek gewijd aan de tweede verblijven met de nadruk op de capaciteit, het aandeel van deze logiesvorm in de totale logiescapaciteit en de ligging van de tweede verblijven. Ook de specifieke kenmerken van deze woningen, zoals de al of niet verhuring ervan of de bezetting in de loop van het jaar, en hun eigenaars komen aan bod. Het facet 'Het logiesaanbod aan de kust' kost 590 fr. U kunt dit facet bestellen bij Brigitte De Proost, tel. 050/36 71 36, fax 050/36 31 86.

• • •

De toeristische sector in 1998

Op de nieuwjaarspersdag van Westtoerisme bracht gedeputeerde Fernand Peuteman goed nieuws voor de toeristische sector in West-Vlaanderen: toeristisch 1998 was immers een geslaagd jaar. Voor de resultaten maakte Westtoerisme gebruik van de toeris-

tische statistiek van WES die de procentuele schommelingen weergeeft over alle logiesvormen. Bovendien zijn deze cijfergegevens gebaseerd op het aantal overnachtingen die in alle logiessectoren werden genoteerd gedurende het jaar in vergelijking met het jaar voordien. De *hotelsector* aan de kust stond er met een groei van 2,2 procent goed voor. In Brugge scoorde deze sector met een toename van liefst 8,7 procent. Met Euro 2000 en Brugge 2002 in het vooruitzicht ziet het er dus goed uit voor de Brugse toeristische sector. Ook de hotellerie in het West-Vlaamse binnenland deed het uitstekend met een toename van 5,5 procent te opzichte van 1997. Vooral de Westhoek met de steden Diksmuide en Ieper scoorde hoog met een groei van respectievelijk 16,6 procent en 12,5 procent op jaarbasis. De hotelsector in Ieper dankt zijn goede resultaten onder meer aan de opening van het 'In Flanders Fields'-museum met 160.215 bezoekers tussen de openingsmaand april en eind november 1998. Op jaarbasis berekend levert dit voor de stad Ieper een bezoekersaantal van 190.000 bezoekers op die een omzet zullen realiseren van 147 miljoen fr. De helft van deze bezoekers komt uit België, 35 procent uit Engeland. Dit heeft een positieve weerslag op het verblijftoerisme met een aandeel van 38 procent.

Het grote zorgenkind van de toeristische sector aan de kust, de sector van de *huur-vakantiewoningen* heeft zich 'herpakt'. De voorbije jaren verloor deze sector liefst 25 procent aan overnachtingen, maar in 1998 was er een duidelijke kentering.

In totaal realiseerden de huur-vakantiewoningen een toename van huur overnachtingen met 3,7 procent ten opzichte van 1997. De gemiddelde verblijfsduur in deze sector bedraagt nog steeds 14,9 nachten.

De cijfers voor de *kampeersector* tonen een achteruitgang met 1,9 procent ten opzichte van 1997. Als gevolg van het campingdecreet maakt deze sector op dit ogenblik een moeilijke periode door. De campingproblematiek is met 134 inrichtingen (20.804 bedden) vooral aan de kust manifest aanwezig. Binnen de Vlaamse raad voor het Toerisme werd daarom een werkgroep geïnstalleerd die de knelpunten in de toepassing van het campingdecreet zal onderzoeken.

De *vakantiecentra* noteerden een lichte achteruitgang van 0,5 procent. Het *jeugdlogies* zette een revival in. Waar de sector in 1997 nog 2,2 procent achteruitging, kende ze in het voorbije jaar opnieuw een groei van 2,8 procent. De voorzitter van Westtoerisme wees erop dat naast de overnachtingsstatistiek waarop deze resultaten gebaseerd zijn ook de toeristische bestedingen een belangrijke parameter zijn voor de evaluatie van het verblijftoerisme. De Vereniging van Vlaamse Provincies (V. V. P.) en de Vlaamse Raad voor het Toerisme zijn dan ook gestart met initiatieven om een heus data-informatiesysteem voor de toeristisch-recreatieve sector in Vlaanderen op punt te stellen. Westtoerisme zelf is volop bezig met het 'Flanders Holiday'-project waarbij het volledige logiesaanbod van West-Vlaanderen in één databank wordt samengebracht. De logiesverstrekker kan er zelf zijn logiesaanbod samen met toeristische informatie ter beschikking stellen. Via deze databank moet men uiteindelijk rechtstreeks kunnen boeken vanuit binnen- en buitenland. 'Flanders Holiday' is nog in opbouw. Voor meer informatie over dit project kunt u wel terecht op de Westtoerisme-site: www.westtoerisme.be

• • •

Ruime belangstelling voor West-Vlaamse hightech en distributiemogelijkheden

De GOM - West-Vlaanderen organiseerde een druk bijgewoonde promotiedag voor consultants, grote advocatenkantoren en vertegenwoordigers van belangrijke ambassa-

des die regelmatig voor rekening van buitenlandse investeerders werken. Een aantal nieuwe West-Vlaamse projecten op het vlak van hightech en distributie werden bij die gelegenheid voorgesteld.

Op het gebied van hightech werden de mogelijkheden beklemtoond die Flanders Language Valley in Ieper en het Researchpark bij de KULAK in Kortrijk bieden. De dienstzones Kennedypark te Kortrijk en het Accent kantorenpark te Roeselare werden eveneens bezocht. Inzake het distributieaanbod ging de aandacht naar de faciliteiten van de internationale transportzone LAR te Menen, het luchtvaartgebonden bedrijvenpark te Oostende en het distributiepark te Zeebrugge. De lunch vond plaats in Ieper en werd voorgezeten door de heer Paul Breyne, gouverneur van West-Vlaanderen. Initiatiefnemers van een aantal recente investeringsprojecten voegden zich daar bij het investeerderspubliek.

Met de organisatie van deze contactdag heeft de GOM - West-Vlaanderen een aantal minder bekende facetten van het West-

Vlaamse infrastructuraanbod aan een groep investeringsadviseurs voorgesteld. Tegelijk werden unieke kansen geboden voor ontmoeting, ervaringsuitwisseling en hernieuwde kennismaking.

• • •

Realiseer uw innovatieprojecten via het HOBU-fonds

Innoveren is meer dan vroeger het element bij uitstek in de bedrijfsstrategie om de concurrentie voor te blijven. Door de hoge loonkosten en de hardere concurrentie ten opzichte van een aantal Europese en zelfs mondiale landen zijn de bedrijven genoodzaakt een hogere toegevoegde waarde te creëren. Deze toegevoegde waarde kan zich vertalen enerzijds in het beter inspelen op de wensen van de klant (product of service) en anderzijds in een lagere kostprijs van het product door innovatieve productieprocessen te integreren in het bedrijf. Grote bedrijven hebben een eigen onderzoeks- en ontwikkelingsafdeling (O&O) waar technici zowel aan product- als procesinnovatie werken. De KMO-

bedrijven hebben deze faciliteiten niet of slechts in beperkte mate. Zij moeten daarom dikwijls een beroep doen op externe organisaties. Daarom heeft de Vlaamse overheid het HOBU-fonds in het leven geroepen. *Dit financieel instrument biedt bedrijven de mogelijkheid om tegen een uiterst lage kost industrieel zinvol technologisch onderzoek te laten verrichten.*

Binnen het HOBU-fonds kunnen hogescholen projecten voor technologisch onderzoek indienen die relevant zijn voor een groep van KMO-bedrijven. Het HOBU-fonds heeft voor 1998 een totaalbudget van 170 miljoen fr. In dit kader organiseerde de GOM - West-Vlaanderen een infoavond met als doel de bedrijven te sensibiliseren inzake innovatie, alsook het bedrijfsleven en de hogescholen in contact te brengen met elkaar om samen zinvolle projecten op te zetten die industrieel relevant zijn. Voor verdere inlichtingen kunt u ir. Koen Astaes contacteren bij de GOM - West-Vlaanderen, tel. : 050/36 71 00.

**VOORUITDENKEN IS
U DE MIDDELEN
GEVEN OM NIEUWE
HORIZONTEN
TE VERKENNEN.**

Als ondernemer bent u voortdurend op zoek naar kansen om uw bedrijf verder te ontwikkelen. Om een meerwaarde te creëren ten opzichte van de concurrentie. Kortom, om te **GROEIEN**. Daarbij is vooruitdenken van essentieel belang. Tijdig de trends met toekomstpotentieel opsporen. Overinvestering vermijden en de risico's van export evalueren. In een wereld waarin alles steeds sneller verandert, kunt u dat niet altijd alleen. U hebt een bank nodig die **VOORUITDENKT**. Die u informeert, adviseert en ondersteunt. De BBL verbindt zich daartoe. Door al haar kennis en kracht in te zetten om uw projecten te **BEGELEIDEN** en te doen slagen. Met adviezen en producten op maat van uw ambitie. De enige manier om de toekomst van uw bedrijf alle kansen te geven.

BBL

WIJ GEVEN DE TOEKOMST ALLE KANSEN

*Hierna volgen een aantal opportu-
niteiten die de TIV uit een internatio-
naal aanbod weerhouden heeft en
die potentieel interessant kunnen
zijn voor Vlaamse bedrijven.*

*De TIV is de Gemeenschappelijke
Technologische Innovatiecel van
de Vlaamse GOM's.*

*Indien één of meerdere voorstellen u
interesseren, dan kan u vrijblijvend
informatie verkrijgen via de
GOM - West-Vlaanderen, of
rechtstreeks bij de TIV.*

*De GOM - West-Vlaanderen en
de TIV staan klaar om u te helpen
bij het oplossen van uw concrete
problemen inzake innovatie of
technologie-overdracht.*

Info :

GOM - West-Vlaanderen,

Koen Astaes, tel. 050/36 71 00

TIV, Alfons Kemps, tel. 02/219 56 10

Bindmiddel voor poeder-metallurgie

(Ref. : TT-1707-PN)

Een Amerikaans instituut ontwikkel-
de een nieuw bindmiddel voor
poeder-metallurgische toepassingen.
Het laat een hogere samendrukking
van de metaal- en andere poeders
toe in de niet-gesinterde toestand.
Hierdoor kan men na sintering eind-
producten met een hogere dichtheid
en betere mechanische eigenschap-
pen verkrijgen. Het product is voor
deze toepassing gepatenteerd.

Ontwikkelingsgraad :
prototype.

Voorstel :
te bespreken.

Automatische brandblustoestellen

(Ref. : TT-1708-MF)

Een Amerikaanse onderneming is
gespecialiseerd in manuele en
automatische brandblustoestellen
en toebehoren.
Na de vervanging van Halon door
FF-241 producten met gelijkaardige
werking, heeft men zich hoofdzake-
lijk gespecialiseerd in de ontwikke-
ling van sensoren voor de detectie
van hetzij rookgassen, hetzij
brandstoffen. Momenteel beschikt
de firma over de randapparatuur om
automatisch brandblustoestellen in

werking te stellen en bijkomende
verwittigingsalarmen te melden.
De systemen vinden vooral hun
toepassing in de risicoruimten van
gebouwen (stookplaatsen en opslag-
plaatsen van brandbare producten)
en de marine (motoren
compartiment).
Preventieve meldingsapparaten,
werkend op gasdampen, benzine,
dieseldampen en CO-melders, kun-
nen in een breder veld aangebracht
worden met
een minimum aan installatiekosten.

Ontwikkelingsgraad :
commercieel beschikbaar.
Voorstel :
distributielicentie.

Composiet betonwapening

(Ref. : TT-1709-C)

Een Amerikaans onderzoekscentrum
ontwikkelde een gelamineerd
composiet dat als performant
vervangmateriaal kan ingezet
worden in plaats van betonijzer.
Het niet oxiderend karakter van dit
materiaal kan de levensduur van
betonconstructies aanzienlijk
verlengen.
Men maakt gebruik van prepreg
doeken waarvan de vezelrichting
de kern van de staaf vormt en
de opleg van dwarse vezels vormen
de ribben voor de vasthechting
in de betonstructuur.

De keuze van fibers waaruit
de prepregs gemaakt zijn, bepaalt
de sterkte en de geleiding van
de materialen. Een bijkomend
voordeel is de gewichtsvermindering
in vergelijking met metalen
verstevigingsstaven.
De composiet staven zijn ook
geschikt voor het maken van
voorgespannen betonelementen.

Ontwikkelingsgraad :
pilootfase.
Voorstel :
licentie.

Telefoonkosten beheer

(Ref. : TT-1710-ME)

Bedoeld voor aansluiting op
het publieke telefoonnet, bouwt
deze Oostenrijkse firma indicatie-

toestellen en managementsystemen
voor telefooncommunicatie.
Hiertoe gebruikt men de specifieke
impulsen die de telefoonmaatschap-
pijen op analoge lijnen meesturen.
De indicatietoestellen kan men
instellen volgens de gebruikte
munteenheden. Ze geven de gespreks-
duur en -kosten weer op een LCD-
scherm. Zodra de verbinding tot
stand gekomen is, wordt de teller
geactiveerd. Men kan de gespreks-
kosten bewaren in een kostenreke-
ning. Andere mogelijkheden zijn:
het instellen van toegangscode's,
de weergave van het basistarief
bij de start van het gesprek,
de indicatie van de tijd tot
de volgende tariefpuls,
aanduiding van een lege batterij.
De kostenmanager is een uitbreiding
van het voorgaande systeem; hier
heeft men tot 10 kostenrekeningen.
Men kan bepaalde nummers blokke-
ren alsook een bepaald maximumbe-
drag per rekening instellen.

Ontwikkelingsgraad :
commercieel zeer succesvol in
Oostenrijk; men dient zelf in
te staan voor het verkrijgen van
een goedkeuring.
Voorstel :
vertegenwoordiging in de Benelux;
exclusiviteit afhankelijk van
afzetvolume.

Bewaking koel- en vriessystemen

(Ref. : TT-1711-MF)

Een klein Frans bedrijf ontwikkelde
een draadloos systeem dat periodiek
de temperatuur en ontdooingscyclus
van koel- en vriessystemen opvraagt.
Een historiek van deze gegevens kan
bijgehouden worden.
Het systeem is opgebouwd uit
een centrale superviziecomputer die
via een interface met antenne in
contact staat met verspreid opgestel-
de satellietkastjes. Op deze laatste
zijn de sensoren gekoppeld die
geplaatst zijn in de vensters
van koel- en vriestogen, of in
een koelruimte opgesteld staan.
De satellietkastjes kunnen optioneel
met waarschuwinglampen of gelijk-
aardige alarmmodules verbonden
worden.

Het systeem werd al met succes uitgetest in een hypermarkt. Men voorziet daarnaast ook toepassingen in de voedingssector, zuivelindustrie en slachthuizen alsook in de farmaceutische nijverheid.

Ontwikkelingsgraad :
praktijktest prototype in hypermarkt.
Voorstel :
fabricagelicentie.

**Netwerkbeheer van
CD-ROM databanken**
(Ref. : TT-1712-ENG)

Deze beheerssoftware maakt het gebruik van CD-ROM's in heterogene netwerken mogelijk. Dit kunnen zowel interne netwerken zijn (industrie, scholen, gemeentebesturen, ...) als externe netwerken, zoals het Internet.

Om de gebruikssnelheid te verhogen, kunnen de CD's op de vaste schijf van de server geladen worden. Enkel gebruikers die de vereiste toelatingsrechten bezitten, kunnen van het netwerk van de databanken gebruik maken. Indien men meerdere databanken (CD-ROM's) wil gebruiken, kiest men de gewenste databank via een boomstructuur. Op het Internet is raadpleging via een gewone browser mogelijk. Deze beheerssoftware draait enkel onder Windows NT en vereist een krachtige server of een aparte applicatieserver. De gebruikers kunnen werken op een UNIX, MAC of PC-systeem.

Elk gebruik wordt in een logboek bijgehouden, zodat bijvoorbeeld facturatie van gebruik mogelijk is.

Ontwikkelingsgraad :
commercieel beschikbaar
(versies 3.1 light, 3.0 standaard en 3.5 pro). Reeds 1500 gebruikers waaronder universiteiten, bibliotheken, automerken, banken, enzovoort.
Voorstel :
distributierechten, bedrijf met ervaring in Windows NT; doelgroep is de bedrijfswereld.

Damp corrosie inhibitor
(Ref. : TT-1713-C)

Dit poedervormig product beschermt corrosiegevoelige stukken tijdens hun verpakking of transport. In de doos of verpakking vormt het poeder een dampvormige bescherming tegen corrosie. Het product is werkzaam voor ferro-metalen, aluminium legeringen en sommige non-ferro-metalen. De werking ervan is niet gebaseerd op de absorptie van het vocht uit de lucht zoals bij droge silica, maar verhindert rechtstreeks de corrosie-reactie.

Ontwikkelingsgraad :
commercieel beschikbaar.
Voorstel :
joint venture.

Plasma spray
(Ref. : TT-1714-MA)

Een klein Israëliësch bedrijf heeft een plasma spray technologie ontwikkeld waarbij men de afmetingen van de spray deeltjes beter kan controleren. Het proces is een combinatie van lucht plasma en verbranding en werd gepatenteerd. Men zoekt naar strategische partners.

Ontwikkelingsgraad :
prototype.
Voorstel :
joint venture.

**VORMINGSINSTITUUT
VOOR KMO
WEST-VLAANDEREN**
Erkend VIZO-centrum

*Resultaatgerichte taalopleidingen
voor professionele doeleinden*

U zoekt een taaltraining op maat voor uw bedrijf of voor uzelf?

Geen probleem.

Het vormingsinstituut biedt u een professionele oplossing.

**Individuele & bedrijfsinterne
taaltraining op maat**

Frans, Engels, Duits, Spaans, Italiaans, Nederlands, Arabisch, Hongaars, Japans, Grieks, Pools, Portugees, Russisch, Tsjechisch, Zweeds

Wij geven u graag taaladvies op maat van uw onderneming.

Vormingsinstituut voor KMO

Brugge: Spoorwegstraat 14,
8200 Brugge, tel. (050)40.30.60

Ieper: Rijselsestraat 33,
8900 Ieper, tel. (057)20 12 27

Kortrijk: Doorniksesteenweg 220,
8500 Kortrijk, tel. (056)26 02 00

Oostende: Gen. Jungbluthlaan 2,
8400 Oostende, tel. (059)70 67 37

Roeselare:
Oostnieuwkerkesteenweg 111,
8800 Roeselare, tel. (051)21 05 76

Veurne: Sint-Idesbaldusstraat 2,
8630 Veurne, tel. (058)31 18 90

Voorsprong door ontwikkeling, colloquium georganiseerd door V.A.C. Machines over de diverse aspecten van de metaal- en plaatverwerkende industrie in een hoogtechnologisch en geautomatiseerd kader, V.A.C. Machines, Brugge, 27 april 1999.

Info:
tel. 050/31 50 83
fax 050/31 55 80

Niet-klassieke spuitgiettechnieken, themadag georganiseerd door het Vlaams Kunststofcentrum, Bedrijvencentrum Regio Kortrijk, 26 maart 1999.

Info:
tel. 056/42 06 88
fax 056/41 76 36

Verpakkingsafval: de nieuwe Duitse verpakkingsverordening en de nieuwe rechtspositie in België, seminarie voor fabrikanten en handelaars die goederen naar Duitsland exporteren, Hotel Holiday Inn Gent Expo, 29 maart 1999.

Info:
tel. 02/ 204 01 84
fax 02/ 203 47 58
e-mail: debelux@arcadis.be

Export naar China, seminarie georganiseerd door EHSAL Export Research China, BBL Brussel, 30 maart 1999.

Info:
tel. 02/210 16 92
fax 02/217 64 64

Manufacturing & logistics software show 99, De Hallen Kortrijk, 24 en 25 maart 1999.

Info:
tel. 056/24 11 11
fax 056/21 79 30

PC stuntdag, computerbeurs, De Hallen Kortrijk, 25 april 1999.

Info:
tel. 056/24 11 11
fax 056/21 79 30

F.T.I. Technoland, technologische toepassingen en innovaties in de 21 ste eeuw, georganiseerd door F.T.I., 19 tot 25 april 1999.

Info:
tel. 02/502 44 66

EXPORT VLAANDEREN BRUGGE

Zitdagen Vlaamse economische vertegenwoordigers

Land	Vl.ec.vertgw.	Standplaats	Datum	Kamer van
Tunesië	D. Verlee	Tunis	13.04.99	Brugge
Iran	H. Taghizadeh	Teheran	01.06.99	Ieper
Saoedi-Arabië	W. Van Cauteren	Riyadh	01.06.99	Ieper
Zuid-Afrika	W. Van Gulck	Johannesburg	01.06.99	Oostende
Egypte	F. Louca	Caïro	15.09.99	Roeselare
VAE	F. De Maurissens	Dubai	15.09.99	Roeselare
Libanon	E. Renson	Beiroet	15.09.99	Kortrijk
Israël		Tel Aviv	15.09.99	Kortrijk

Bedrijven die contacten wensen te leggen of exportproblemen in deze landen ondervinden, doen er goed aan zo snel mogelijk een afspraak vast te leggen, zodat de vertegenwoordigers zo mogelijk nog voor hun terugkeer het gesprek kunnen voorbereiden.

Deze afspraak vraagt u aan bij het provinciaal kantoor van Export Vlaanderen, Baron Ruzettelaan, 29, bus 3, 8310 Brugge.
Tel. 050/35 81 40, fax 050/35 87 57.

e-mail: info@stichting.fti.be

Forum for Applied Biotechnology (FAB), forum voor wetenschappers en bio-ingenieurs, georganiseerd door de GOM - West-Vlaanderen, de Faculteit van de Landbouwkundige en

Toegepaste Biologische Wetenschappen van de Universiteit Gent en de K.U.-Leuven, Het Pand, Gent, 22 en 23 september 1999.

Info:
tel. 050/36 71 31
fax 050/36 31 86
e-mail: gom@gomwvl.be

VAKBEURSPROGRAMMA VAN DE VLAAMSE GOM'S

De Vlaamse GOM's voorzien de organisatie van een groepsstand voor KMO's op de volgende internationale vakbeurzen:

Naam en plaats	Data en Onderwerp
Construmat	van 12/4 tot 17/4/99
Barcelona	bouwmaterialen
Hannover Messe	van 19/4 tot 24/4/99
Hannover	toelevering
Interpack	van 6/5 tot 12/5/99
Düsseldorf	verpakking
Interzum	van 7/5 tot 11/5/99
Köln	meubeltoebehoren
Anuga	van 9/10 tot 14/10/99
Köln	voeding
Interkama	van 18/10 tot 23/10/99
Düsseldorf	automatiseringstechnieken
Midest	van 30/11 tot 3/12/99
Parijs	toelevering
Euromold	van 1/12 tot 4/12/99
Frankfurt	productiemiddelen

Deze lijst is niet limitatief.

De groepsstand van de Vlaamse GOM's bestaat uit volledig uitgeruste stands en heeft als voornaamste voordeel dat heel wat organisatieproblemen in verband met de deelname aan de vakbeurs door de GOM's worden behartigd zodat de deelnemers zich maximaal kunnen concentreren op hun commerciële opdracht.

Info: GOM- West-Vlaanderen, afdeling Bedrijfsontwikkeling.
Tel. 050/36 71 12.

EXPORTDAGEN 1999

Zuid-Europa

Frankrijk (5 vl.ec.vertgw.), Portugal, Spanje (2 vl.ec.vertgw.), Italië, Griekenland, Turkije, Oostenrijk en Zwitserland.

Kortrijk, Gruzenberg: 6 mei 1999 en 7 mei 1999

Azië

Australië, China(2 ec.vertgw.), Filippijnen, India, Indonesië, Japan(2 vl.ec.vertgw.), Korea, Maleisië, Singapore, Vietnam, Thailand.

Gent, Flanders Expo: 15 juni 1999 en 16 juni 1999

Noord-Europa

Denemarken, Duitsland(4 vl.ec.vertgw.), Finland, Ierland, Nederland, Noorwegen, Verenigd Koninkrijk en Zweden.

Gent, Flanders Expo: 21 september 1999 en 22 september 1999

Amerika

VS (5 vl.ec.vertgw.)

Canada (2 vl.ec.vertgw.)

Argentinië, Brazilië, Chili, Mexico, Peru, Venezuela

Gent, Flanders Expo: 2 december 1999 en 3 december 1999

Voordrachten

dr.ec. **Norbert Vanhove** sprak over 'strategische visie ontwikkeling West-Vlaanderen' op 14 januari 1999, De Hanze te Brugge.

lic. **Ivan Landuyt** sprak over 'Kwaliteit in de openbare sector in ontwikkelingslanden', tijdens een studiedag over kwaliteitszorg in de openbare sector op 28 januari 1999 te Waver.

lic. **Patrick Van Impe** sprak over "De toekomst van de touringcar. De touringcar van de toekomst" voor werknemers en professionele relaties van West Belgium Coach Cy op 28 januari 1999 te Tielt.

lic. **Diederik Franco** sprak over 'Studentenmobiliteit in West-Vlaanderen' tijdens de studiedag "Student en openbaar vervoer", op 16 februari 1999 in de Provinciale Hogeschool te Kortrijk.

ir. **Grete Demaeyer** sprak over 'Milieueffectrapportage' in het kader van de langlopende opleiding 'Milieucoördinator', georganiseerd door WES/CKZ West-Vlaanderen op 17 december 1998 in Hotel Nazareth.

ir. **Philippe Tavernier** gaf toelichting over de inhoud en de procedures van het West-Vlaamse Milieucharter tijdens de Infodag georganiseerd door Charter 99 in samenwerking met de GOM - West-Vlaanderen op 16 december 1998 te Roeselare.

ir. **Koen Astaes** sprak over 'De innovatiebegeleiding van de GOM - West-Vlaanderen' tijdens de avondsessie van HOBUE (Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit) op donderdag 17 december 1998 in 'ter Maerel' te Izegem.

Volgt

uw bank

uw

ideeën?

BUSINESS BANKING

BACOB wel.

U bent bedrijfsleider of zelfstandige, of u hebt een vrij beroep. En u wilt hogerop. Maar daarvoor hebt u goed advies nodig, vooral op het punt van financieel beheer. BACOB kan u helpen. Welke ideeën u ook koestert, met het gamma professionele diensten van BACOB gaat het vast de goede richting uit. We bieden correcte en stipte betalingen, elektronische verwerking van de verrichtingen, een vlotte kredietverlening en voordelige beleggingsformules. Vanaf nu hebt u alle troeven in handen om uw ideeën te realiseren. Vraag meteen meer informatie in het dichtstbijzijnde BACOB-kantoor.

Nieuwe regels voor de overdracht van een handelszaak

Stephan Janssens
Senior Consultants,
Ernst & Young Tax Consultants

Eind 1996 verscheen in het Staatsblad een Koninklijk Besluit dat met ingang van 1 januari 1997 een nieuwe fiscale verplichting invoerde: de registratie van de overdracht van een handelszaak. We zijn nu twee jaar later en de hiaten van het stukje wetgeving zijn duidelijk geworden. De minister heeft ondertussen zijn huiswerk opnieuw gemaakt.

Fraude en de bestrijding ervan

Het Koninklijk Besluit van 12 december 1996 had als voornaamste doelstelling fiscale fraude tegen te gaan. Wat voornamelijk gevisieerd werd was de techniek waarbij de handelaar met belasting-schulden zich onvermogen maakte door zijn handelszaak over te dragen.

Daarom werd een regeling ingevoerd die een dubbele werking had: aan de ene kant werd de fiscus op de hoogte gebracht van het feit dat een handelszaak werd overgedragen en aan de andere kant kon de fiscus zijn geld nog gaan halen bij de overnemer.

Een verwittigd belastingambtenaar ...

De overdracht van een algemeenheid van goederen of van een tak van werkzaamheid als bedoeld in artikel 11 Wetboek BTW (dus overnemer en overdrager zijn BTW-plichtigen) is sinds 1 januari 1997 onderworpen aan een nieuwe registratieverplichting. De wetgever wil met deze nieuwe bepaling vermijden dat belastingplichtigen zich onvermogen maken.

De registratieverplichting bestond al voor:

- de inbreng in een Belgische vennootschap (art. 19,5° W. Reg.);
- de inbreng in een buitenlandse vennootschap als er een onroerend goed in betrokken is (art. 19,2° W. Reg.);
- de overdrachten opgenomen in een authentieke akte (art. 19,1° W. Reg.)

Maar sinds 1 januari 1997 moet ook geregistreerd worden (nieuw artikel 19,7° W. Reg.), "elke akte houdende vaststelling van een verrichting als bedoeld in artikel 11 Wetboek BTW".

Dus is er vanaf 1 januari 1997 ook een registratieverplichting voor:

- de overdracht van een handelszaak in haar totaliteit of van een bedrijfsafdeling ervan;
- de inbreng in een Belgische vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid;
- de inbreng in een buitenlandse vennootschap.

De wet heeft het over elke overdracht. Dus zowel een schenking, als een verkoop, als een inbreng.

Voor de registratie moet u binnen de 15 dagen na de overdracht naar het registratiekantoor. Enkel het vast recht van 1.000 fr. is verschuldigd. Het hoofddoel van de registratie is dan ook niet zozeer belasting te heffen, maar wel de ontvanger van inkomstenbelastingen op de hoogte te brengen van de overdracht.

... is twee belastingplichtigen waard

De overdracht van de handelszaak is pas tegenstelbaar aan de ontvanger van inkomsten-

Energie- en teledistributie

west - vlaamsche elektriciteitsmaatschappij

intercommunale vereniging

Hoogstraat 37 - 8000 Brugge

tel. 050 / 33 79 51

wij zorgen voor energie, verwarming en
ontspanning,
ook op de meest landelijke gebieden.

ELEKTRICITEIT - AARDGAS - KABELTELEVISIE

Het WES biedt een brede waaier van begeleiding aan op volgende terreinen:

1. *Bedrijfsinterne milieuzorg:*

- ➔ Bedrijfsmilieu-analyse op maat van uw bedrijf:
 - ☞ Milieu-impakt; ☞ Milieu-administratie;
 - ☞ Milieukosten; ☞ Milieubeleid;
- ➔ Milieuzorgsysteem: ISO 14001, EMAS-registratie en BS 7750;
- ➔ Emissiepreventie (procesgeïntegreerde saneringsstudie);
- ➔ Opsporen en evalueren van milieuvriendelijke produktietechnieken (BATNEEC);
- ➔ Controle produktverliezen via emissies (vast afval en afvalwater);
- ➔ Opleidingsprogramma's intern en extern.

2. *Dekreet bedrijfsinterne milieuzorg:*

- ➔ Uitvoeren van milieu-audit;
- ➔ Opstellen van een milieujaarverslag.

3. *Vergunningen:*

- ➔ Milieuvergunning;
- ➔ Vergunning voor winning van grondwater;
- ➔ Vergunning voor kaptatie van oppervlaktewater.

4. *Relevante milieuwetgeving:*

- ➔ Meldingsplicht afvalstoffen en emissiejaarverslag;
- ➔ Briefing naar aangesloten bedrijven op kontraktuele basis.

5. *Afvalwaterbehandeling:*

- ➔ Dimensionering afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Optimalisatie en rendementsbepaling afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Kosten/baten-analyse van het afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Evaluatie offertes afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Financiële impact milieuheffing;
- ➔ Slib als additionele bemester in de landbouw;
- ➔ Begeleiding klaarmeester (bedrijfsgericht).

6. *Milieu-effektenrapportering (MER):*

- ➔ Erkende MER-deskundigen in alle disciplines vereist volgens het MER-Besluit.

Voor meer informatie kunt U zich richten tot:

WES Milieuonderzoek en -Advies,
Baron Ruzettelaan 33,
8310 Assebroek-Brugge

050/36 71 36

050/36 31 86

vragen naar *ir. Johan Lammerant* of *ir. Frank Lagaisse*

belastingen, twee maanden na de maand van overdracht. Gedurende die periode is de overnemer hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschulden van de overdrager. Die aansprakelijkheid is beperkt tot hetgeen de overnemer (of de kredietinstelling in zijn opdracht) reeds betaalde, of tot de waarde van de aandelen die de overnemer uitreikte in ruil voor de inbreng.

De hoofdelijke aansprakelijkheid kan vermeden worden. De overdrager moet daartoe een 'certificaat' aanvragen bij zijn ontvanger waarin deze laatste verklaart dat de overdrager geen fiscale schulden heeft. De ontvanger heeft één maand tijd om dit stuk af te leveren. Het certificaat blijft slechts 20 dagen geldig en moet samen met de akte van overdracht geregistreerd worden.

Als er een fiscale schuld is, of als er een controle werd aangekondigd of bezig is, of nog als er een vraag om inlichtingen werd verzonden, dan levert de ontvanger het stuk niet af.

"Het feit dat de toestand van de overdrager niet zou gecontroleerd zijn geweest voor één of meerdere vorige aanslagjaren is irrelevant om het certificaat te weigeren" (aldus de minister in antwoord op een parlementaire vraag van dhr. M. Didden dd. 15 april 1997).

Een pover stukje wetgeving

De hiaten kwamen al gauw aan het daglicht. Een attest moet ook aangevraagd worden door de curator die handelde in het kader van een faillissement. Het moest ook gevraagd worden in geval van een fusie of splitsing.

Maar in beide gevallen was het volkomen zinloos.

Het attest is 20 dagen geldig, je moet het één maand op voorhand aanvragen en je moet registreren binnen de 15 dagen na de overdracht van het handelsfonds. Een goede timing is noodzakelijk.

Verbetering met ingang van 1 april 1999

Toepassingsgebied.

Voorheen bestond er wat discussie over het toepassingsgebied van de regeling. Er werd in feite enkel verwezen naar overdrachten zoals

bedoeld in artikel 11 BTW-wetboek, zodat de van BTW-vrijgestelde handelaars (vrije beroepen) zich aan de toepassing van dit artikel konden onttrekken. Dat wordt nu tenietgedaan. Voortaan lezen we in het bewuste artikel dat het gaat om de overdracht van 'een geheel van goederen die voor de uitoefening van een vrij beroep, ambt of post of een industrieel, handels of landbouwbedrijf worden aangewend'.

Geen registratie maar kennisgeving.

De registratieverplichting wordt geschrapt en vervangen door een verplichting om de belastingadministratie te verwittigen dat een overdracht heeft plaatsgehad.

De overdrager of de overnemer (maar deze laatste heeft er het meeste belang bij) moet een eensluidend afschrift van de akte tot overdracht opsturen aan de ontvanger van de woonplaats (of de maatschappelijke zetel) van de overdrager.

De overnemer is hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschulden van de overdrager, tot het einde van de maand volgend op de maand waarin de ontvanger op de hoogte werd gebracht van de overdracht (er wordt niet verduidelijkt wanneer de periode begint te lopen).

Net zoals voorheen is deze hoofdelijke aansprakelijkheid beperkt tot het bedrag dat hij al betaald heeft, of beperkt tot het bedrag dat overeenkomt met de nominale waarde van de aandelen die in ruil werden gegeven voor de overdracht.

Het is duidelijk dat zolang er geen afschrift van de akte werd verstuurd aan de ontvanger, de hoofdelijke aansprakelijkheid niet ophoudt.

Het verlossend certificaat

Maar net zoals in het vorige systeem, biedt de wetgever de mogelijkheid om vooraf aan de hoofdelijke aansprakelijkheid te ontsnappen. De overdrager moet daartoe een certificaat aanvragen (aanvraag in tweevoud !) bij zijn ontvanger waarin deze laatste bevestigt dat hij op de hoogte werd gebracht van de nakende overdracht.

Dit certificaat mag op het ogenblik van de overdracht niet ouder zijn dan dertig dagen. In dat geval weet de overnemer dat hij geen invorderingsdaden moet verwachten vanwege de fiscus.

Wanneer wordt zo'n certificaat geweigerd? Onder dezelfde omstandigheden als voorheen, namelijk als op de dag van de aanvraag een aanslag werd gevestigd die een zekere en vaststaande schuld vormt, of indien de aanvraag is ingediend na de aankondiging of tijden een belastingonderzoek, of nog, als de aanvraag werd ingediend na het verzenden van een vraag om inlichtingen.

De ontvanger heeft 30 dagen om te weigeren of toe te staan.

De vrijstellingen

In tegenstelling tot het oude systeem zijn er nu een aantal transacties die uitdrukkelijk worden uitgesloten van dit artikel (en dus ook van de verplichting een attest aan te vragen op straffe van aansprakelijkheid). Het gaat om overdrachten door een curator, door een commissaris inzake opschorting, en in geval van een fusie, splitsing, inbreng van een algemeenschap van goederen of van een tak van werkzaamheid.

Conclusie

De registratieverplichting wordt er uitgehaald en de termijnen worden beter op elkaar afgestemd. De ontvanger wordt direct op de hoogte gebracht van de overdracht. En zolang de overnemer niets betaalt aan de overdrager kan hem niets overkomen.

Op zich lijkt deze werkwijze beter te zijn dan de voorgaande. Alleen moet de overnemer nu natuurlijk zelf uitkijken of de noodzakelijke administratieve verplichtingen werden nageleefd. Hij moet ofwel een certificaat krijgen, ofwel er op toezien dat de ontvanger op de hoogte gebracht wordt van de overdracht.

Tijdschrift "West-Vlaanderen Werkt"

Abonnement 1999: 650 fr.
(BTW en port inbegrepen).

Compleet pakket 1999: 1.500 fr.
(BTW inbegrepen).

Het compleet pakket omvat
het tijdschrift en de andere publicaties
van het jaar.

**Uitgaven Wes en
Gom - West-Vlaanderen**

- O. Vanneste & G. Declercq,
Kust en Hinterland, 1955.*
O. Vanneste & G. Declercq,
Le littoral et son Hinterland, 1955.*
G. Declercq & O. Vanneste, Structurele
Werkloosheid in West-Vlaanderen, 1957.*
West-Vlaanderen economische groei,
1965, 172 blz.*
Adresboek van de Westvlaamse Industrie,
1978.*
Biotechnologisch Repertorium voor
Vlaanderen, 1987, 400 fr.
Toeleveringsrepertorium Elektrotechniek &
Elektronica, 1999, 1.490 fr.
Toeleveringsrepertorium Metaalsector,
1999, 1.490 fr.
Toeleveringsrepertorium Kunststoffen en
Rubber, 1999, 1.490 fr.
Toeleveringsrepertorium Sector Industriële
diensten West-Vlaanderen, 1999,
1.490 fr.

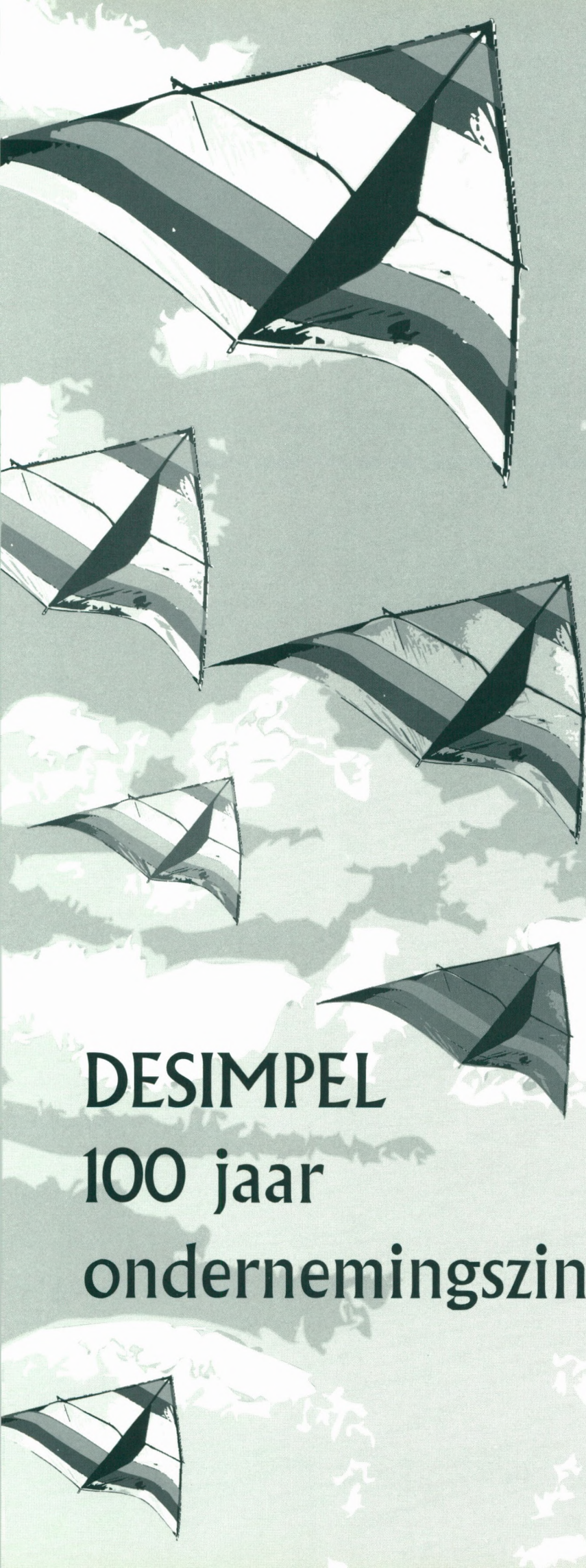
Reeks Wes

(BTW en port inbegrepen)

- 1 G. Declercq & O. Vanneste, Het
Arrondissement Ieper, 1958, 207 blz.*
- 2 O. Vanneste & P. Hovart, De Belgische
Zeevisserij, 1959, 358 blz.*
- 3 O. Vanneste & P. Hovart, La pêche
Maritime Belge, 1959, 358 pp.*
- 4 O. Vanneste, J. Theys & M.
Zwaenepoel, Het Arrondissement
Brugge, 1961, 463 blz.*
- 5 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel,
Het Arrondissement Oostende, 1962,
444 blz., 297 fr.
- 6 O. Vanneste & J. Theys, Menen, 1962,
256 blz.*
- 7 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel,
Het Arrondissement Roeselare, 1963,
336 blz.*
- 8 J. Theys o.l.v. O. Vanneste, Westvlaamse
grensarbeiders in Noord-Frankrijk,
1964, 144 blz., 184 fr.
- 9 J. Theys s.l.d. O. Vanneste, Les
Frontaliers de la Flandre Occidentale
dans le Nord de la France, 1964,
144 pp., 184 fr.
- 10 O. Vanneste & J. Theys, Veurne, 1964,
189 blz.*
- 11 M. Zwaenepoel & N. Vanhove, De
landbouw in West-Vlaanderen, 1965,
352 blz.*
- 12 O. Vanneste, Het groeipoolconcept en
de regionaal-economische politiek,
1967, 376 blz., 297 fr.
- 13 O. Vanneste & J. Theys,
Het Arrondissement Tielt, 1968,
410 blz., 297 fr.
- 14 J. Theys, Een analyse van de
Westvlaamse grensarbeid in Noord-
Frankrijk, 1969, 248 blz., 297 fr.
- 15 M. Zwaenepoel, Vrije Tijd, 1969,
332 blz.*
- 16 N. Vanhove, Het vakantiepatroon en de
toeristische bestedingen van de
Belgische bevolking, 1969, 264 blz.,
297 fr.

- 17 N. Vanhove, Structure des vacances et
dépenses touristiques de la population
belge, 1969, 264 pp., 297 fr.
- 18 J.M.I. Demeyere, Demografische
facetstudies, 1969, 144 blz., 184 fr.
- 19 R. Branson, J. Theys, H. Van
Reybrouck, o.l.v. N. Vanhove, Tertiaire
sektor en verzorgende centra van West-
Vlaanderen, 1971, 356 blz., 350 fr.
- 20 J. Hemschoote, Luchtverontreiniging in
West-Vlaanderen, 1972, 209 blz.,
290 fr.
- 21 N. Vanhove, Het Belgisch Kusttoerisme
- Vandaag en Morgen, 1973, 520 blz.,
509 fr.*
- 22 L. Schepens, Van Vlaskutser tot
Franschman, 1973, 294 blz., 403 fr.
- 23 De Westvlaamse gemeenten in de
Volkstelling 1970, 1974, 128 blz.,
216 fr.
- 24 Symarindus. De energiefunctie
van de Belgische Kust en de maritieme
industrialisering, 1977, 448 blz., 682 fr.
- 25 P. van Outryve d'Ydewalle, Verzamelde
toespraken, 1980, 816 blz., 910 fr.
- 26 West-Vlaanderen in kaart, 1981, 220
blz., 445 fr.
- 27 E. Omeij, De Zeevisserij, 1981, 256 blz.,
500 fr.
- 28 Land- en tuinbouw in West-Vlaanderen,
1982, 400 blz., 774 fr.
- 29 E. Omeij, Kwalitatieve discrepanties in
de arbeidsallokatie, 1985, 424 blz.,
819 fr.
- 30 O. Vanneste, Verzamelde toespraken,
1980-1989, 1990, 520 blz., 1.060 fr.
- 31 N. Vanhove, J. Theys, West-Vlaanderen
2000 - Een strategie voor economische
ontwikkeling, 1990, 468 blz., 1.020 fr.
- 32 O. Vanneste, Verzamelde toespraken,
1990-1996, 1997, 464 blz., 1.300 fr.
- 18 Infrastrukturele behoeften, 1979,
80 blz., 166 fr.
- 19 Strukturaalanalyse van de textielnijverheid
in West-Vlaanderen, 1980, 140 blz.,
285 fr.
- 20 Zeebrugge en de maritimisering van
zijn achterland, 1981, 120 blz., 248 fr.
- 21 Strukturaalanalyse van de
metaalnijverheid in West-Vlaanderen,
1982, 156 blz., 314 fr.
- 22 Strukturaalanalyse van de
voedingsnijverheid in West-Vlaanderen,
1983, 120 blz., 248 fr.
- 23 Onderzoek naar de mogelijkheden tot
inbreiding in vijf Westvlaamse
gemeenten, 1983, 104 blz., 211 fr.
- 24 Vakantie van de Belgen in 1982, 1984,
192 blz., 381 fr.
- 25 Financiële analyse van de Westvlaamse
industriële ondernemingen, 1984,
56 blz., 124 fr.
- 26 Studie ter voorbereiding van een
geïntegreerde actie voor de Westhoek,
1986, 116 blz., 280 fr.
- 27 Marktstrategie voor de Britse
toeristische markt, 1986, 176 blz.,
600 fr.
- 28 Huisvestingsbehoeften in West-
Vlaanderen, 1985-95, 1987, 76 blz.,
175 fr.
- 29 Het kanaal Zeebrugge-Merendree,
Sociaal-economische verantwoording en
milieu-effectenrapportering, 1987,
112 blz., 250 fr.
- 30 Masterplan ter renovatie van de haven
van Oostende, 1988, 36 blz., 95 fr.
- 31 Een vernieuwd toeristisch aanbodbeleid
voor West-Vlaanderen, 1988, 32 blz.,
85 fr.
- 32 Ready for the tunnel, 1988, 36 blz.,
154 fr.
- 33 Hoevertoerisme in de Westhoek, 1989,
88 blz., 226 fr.
- 34 Telecommunicatie morgen -
Telematicadiensten en ISDN-netwerk,
1990, 28 blz., 95 fr.
- 35 Strategisch marketingplan voor
het toerisme te Knokke-Heist,
een toeristisch beleidsactieplan, 1991,
32 blz., 95 fr.
- 36 Het vakantie- en korte-vakantiegedrag
van de Belgen in de periode 1982-88,
1991, 44 blz., 136 fr.
- 37 De economische betekenis
van het toerisme te Brugge, 1992,
96 blz., 260 fr.
- 38 Mogelijkheden voor het riviertoerisme
in West-Vlaanderen, 1993, 72 blz.,
170 fr.
- 39 Het vakantie- en korte-vakantiegedrag
van de Belgen in de periode 1982-
1991, 1994, 32 blz., 200 fr.
- 40 Bedrijventerreinen in West-Vlaanderen,
1994, 52 blz., 550 fr.
- 41 West-Vlaanderen in cijfers, 1995,
119 blz., 790 fr.
- 42 Het internationaal toeristisch
marketingplan voor België, 1996,
84 blz., 790 fr.
- 43 Evolutie van de productie en
verwerking van huishoudelijk afval
in de provincie West-Vlaanderen,
1997, 94 blz., 850 fr.
- 44 Socio-economische profielen van de
arrondissementen in West-Vlaanderen,
1998, 148 blz., 900 fr.
- 45 Bezetting van de bedrijventerreinen in
West-Vlaanderen, 1998, 322 blz.,
1.490 fr.
- 46 Het logiesaanbod aan de kust, 1998,
56 blz., 590 fr.

* Uitgeput

DESIMPEL 100 jaar ondernemingszin

MILIEUVRIENDELIJKE MESTSTOFFEN
051 - 500 800

IMMOBILIËN-CLINTONPARK-ROESELARE
051 - 24 98 05

RC system
ALUMINIUM PROFESSIONALS
KNOW-HOW IN ALUMINIUM

051 - 72 96 66

ACCENT
BUSINESS PARK

ACCENT BUSINESS PARK
051 - 26 39 80

REMI CLAEYS ALUMINIUM
051 - 72 97 11

TEGELS-TRAPPEN-ARCHITECTONISCH BETON
056 - 21 17 84

HOTEL- EN BUSINESSCENTER HOOGLEDE
051 - 70 25 83

HOTEL- EN BUSINESSCENTER OUDENBURG
059 - 26 51 67

Hippodroom Wellington
OOSTENDE
059 - 80 60 55

THERMAE PALACE
HOTEL- EN BUSINESSCENTER OOSTENDE
059 - 80 66 44

ZEEBRUGGE

EEN
NIEUWE HAVEN
VOOR
EUROPA

HAVENBESTUUR BRUGGE-ZEEBRUGGE

ISABELLALAAN 1,
8380 ZEEBRUGGE

tel. 050-54 32 11

fax 050-54 32 24

telex 81.205

internet: <http://www.zeebruggeport.be>

e-mail: mbz@zeebruggeport.be